

Ob dnevu borca

Z dnem borca — 4. julijem posebej naša družbena skupnost posebno pozornost osem borcem in njihovim organizacijam za veliko delo, ki so ga opravili med revolucijo in v povojni graditvi. Ob tem s ponosom zremo na to, kar smo dosegli, kakor na naloge, ki še stojijo pred nami. Hkrati morajo biti še posebno nam kot bodočim generacijam v živem spominu padli borci in žrtve naše revolucije.

Ze zavest o veličini borbe in uspehih povojne izgradnje nas obvezuje, da s krpjo izbojevalne vrednote ohranjamo in jih negujemo tako v lastnem interesu kot interesu svetovnega mira, ki mora biti nam borcem še posebno drag. S tem povezujejo tudi skrb za naše živeče člane kakor svoje padlih v narodnoosvobodilni vojni in umrlih v koncentracijskih taboriščih, ki jim naša družba nado-mešča roditelje in vzgojitelje in jim tako odpira pot v lepšo bodočnost.

Nekdanji borci naj tudi danes dajejo zgled požrtvovalnosti in medsebojnih odnosov ter zavzetosti za vse, kar je napredno, z zavestjo družbene odgovornosti in poštenosti pri delu. Obenem naj budno stojijo sredi naših delovnih množic, predosem tam, kjer določamo smernice našega nadaljnega razvoja. S tem je lahko njihov delež v delavskem in družbenem upravljanju velikega pomena.

Naša stvarnost postavlja v ospredje skrb za delovnega človeka, za njegov materialni in kulturni standard. Da bi v tem pogledu dosegli čim večje uspehe, moramo odločneje odstranjevati vse ovire, ki se na tej poti še pojavljajo, zlasti različne nesocialistične pojave, do katerih se posebej člani Zveze borcev ne morejo ostati ravnodušni. V okviru organizacij Združenj borcev, ki skrbijo za svoje člane, bo še marsikomu potrebna pomoč, posebno v primerih, ko se znajde v težkih, žoljenskih razmerah.

Delo organizacij Združenj borcev je hkrati posvečeno interesom vse naše socialistične skupnosti. Takšen smoter dejavnosti je dandanes vsestransko utrjen, prilagaja pa se mu tudi njegova organizacijska struktura. Vse močnejše sodelovanje članstva v celjskem okraju se je razvilo že pod predsedstvom pokojnega narodnega heroja Ivana Kovačiča-Efenke, ki je bil še lani med živimi, o pa je omogočilo tudi vse večjo ktnost, ki se je pokazala predosem v kritičnem obračunavanju problemov in njihovem praktičnem reševanju. Zveza Združenj borcev NOV kakor njeno predsedstvo je in bo tudi v bodoče posvečeno posebno pozornost pravljanju in s tem v zvezi dogodom iz naše ljudske revolucije. Skupaj z občinskimi Združenji borcev razvijajo borbene tradicije, zlasti se med šolsko mladino z namenom, da bi ta čimbolj perno in nepotvorno, spoznalna veličino predvojne dela Komunistične partije ter našo narodnoosvobodilno borbo in revolucijo tako na področju okraja kot izven njega. Temu namenu tudi že zelo uspešno služijo muzej revolucije v Celju.

Pri razvijanju tradicij NOV oključujemo v tem letu tudi dve pomembni priložnosti — 20-letnico ustanovitve slavnega Kozjanskega odreda, ki bo predvidoma 16. avgusta na Planini pri Sevnici in 20-letnico začasne osvoboditve Zgornje Savinjske doline, ki bo 12. in 13. septembra v Gornjem gradu, združena z odkritjem spomenika 149 padlim borcem in praznovanjem občinskega praznika Mozirja. Prihodnje leto pa bomo praznovali 20-letnico naše osvoboditve, ki bo hkrati prikazala vse obsežno delo, ki so ga organizacije Združenj borcev in člani opravili na področju okraja v povojnih letih.

Ob zaključku želim v imenu predsedstva Zveze združenj borcev NOV okraja Celje ob velikem prazniku dneva borcev vse najboljše, tako našim članom kakor njihovim spojem!

JOZE JOST

CELJSKI delovnik

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA CELJE

OKREPITI SAMOUPRAVLJANJE KOMUNISTI MORAJO PRAVILNO RAZUMETI VODILNO VLOGO ZK

V soboto je bila v Zalcu zadnja občinska volilna konferenca ZK v celjskem okraju. Konferenca so se udeležili tudi član CK ZKS Franc Simonič, sekretar okrajnega komiteja ZK ing. Andrej Marinc in predsednik okrajne skupščine Peter Sprajc.

V referatu je sekretar občinskega komiteja ZK Jože Cerjak poudaril da s kvaliteto in vsebino samoupravljanja v delovnih organizacijah ne moremo biti zadovoljni, kajti v vseh proučujejo organi samoupravljanja skoraj izključno le probleme in potrebe proizvodnje, pozabljajo pa na človeka. Kaže kot da bi bila proizvodnja sama sebi namen, ne pa, da je posledica potreb človeka. To je eden od spornih vzrokov, da se samoupravni organi ne morejo afirmirati. Podobno je tudi s plani, za katere se neposredni proizvajalci skoraj ne zanimajo. V večini primerov so problemi nestrokovno sestavljeni. Tako so v lanskem letu delovne organizacije ustvarile 17.940 milijard; za leto pa so planirale družbeni bruto produkt le v višini 17.878 milijard dinarjev. Zaradi slabega dela samoupravnih organov je tudi delitev dohodka po delu še marsikje problematična. To posebno zato, ker organi samoupravljanja največkrat samo sprejmejo predloge pravilnikov, ki jih izdelajo vodilni uslužbenci. Tako neposredni proizvajalci pri sestavi pravilnikov o delitvi osebnega dohodka ne sodelujejo. Ponekod, posebno v upravah nagrajujejo po pomembnosti delovnega mesta, ne po vloženem delu. To je tembolj kritično, ker so na odgovornih mestih dostikrat ljudje, ki nimajo ustrezne strokovne izobrazbe in tako pride do izraza njihova nestrokovnost ter upravičeni očitki s strani delavcev, da se upravni aparat širi.

Ko je ocenjeval delo komunistov je dejal, da nekateri komunisti večkrat menijo, da je treba pri gospodarskih vprašanjih obravnavati le njihovo strokovno plat; drugi pa spet menijo, da bi morali komunisti reševati le politična vprašanja. Ne eni ne drugi pa ne doumejo, da ima vsako gospodarsko vprašanje razen strokovne, tudi politično plat. Razprava na konferenci je bila v večini primerov medla in formalistična, nekonkretna. Od več kot sto delegatov se jih je prigrasilo k diskusiji le 13. Premalo so govorili, kot je dejal v diskusiji Franc Simonič, tudi neposredni proizvajalci — delavci. Zanje ne bi smel veljati izgovor, da ne morejo in ne znajo govoriti; povedati bi morali tisto, kar jih teži. V diskusiji so obravnavali med drugimi tudi problem štipendiranja

ki je v občini še vedno neurejeno, saj ima le ena delovna organizacija izdelan pravilnik o štipendiranju.

Na konferenci so razpravljali še o kmetijstvu, ki bo moralo v novih pogojih čimbolj specializirati in modernizirati proizvodnjo. Posvetili bo potrebno več pozornosti tudi kooperaciji in to na vseh področjih proizvodnje. Se bolj bo potrebno, da

bodo urejevali čimvečje parcele, tako da se bo lahko do kraja mehaniziralo in omejilo ročno delo na minimum, od česar bo odvisna produktivnost in tudi osebni dohodki.

Za delegata na VIII. kongresu so izvolili 25-letno Jožico Skorjanc, ki je zaposlena kot tekstilni tehnik v tovarni nogavic Polzela.

L. Štepančič

S SEJE OKRAJNE SKUPŠČINE OKRAJA CELJE

ZASKRBLJUJOČE STANJE

V torek dopoldne je okrajna skupščina na 13. (predpočetniški) seji razpravljala o analizi zaključnih računov gospodarskih organizacij z območja okraja za 1963 leto ter analizi o proračunski potrošnji in potrošnji skladov ter s tem v zvezi o predstojem rebalansu občinskih proračunov.

Zaskrbljujoča je ugotovitev, da je v celjskem okraju porasel celotni dohodek za 36 odstotkov, neto produkt pa le za 34 odstotkov. V tem času so dajave družbi poskočile za 36 odstotkov, bruto osebni dohodek za 36 odstotkov in skladi za 27 odstotkov.

V teh podatkih se skrivajo navidezni uspehi, vsaj v oziru višanja bruto osebnih dohodkov in skladov, medtem ko zaostajanje neto produkta za hitro rastjo celotnega dohodka pomeni resno opozorilo.

V navidezno ugodnih rezultatih moramo upoštevati vplive večanja cen proizvodnje in uslug, spremene način obračunavanja in delitve celotnega dohodka ter počasnejšo dinamiko gospodarskega razvoja v obdobju 1961—1962, kar v primerjalnih vidikih daje sicer solidne, a ne zavidljive podatke.

Splošni vzroki stanja so v spreminjenih pogojih poslovanja s sprejetimi predpisi (revalorizacija obratnih sredstev) v spremembi cen (predvsem v črni in barvasti metalurgiji, lesni industriji in v kmetijstvu), v povečanju vrednosti porabljenega materiala, zvišanju izdatkov za storitve in reklamo ter v 25 odstotnem povečanju stroškov za investicijsko vzdrževanje obratnih sredstev.

Z ozirom na gibanje vrednosti delovnih priprav in osnovnih sredstev ter z ozirom na zasledovanje deleža tekočih investicijskih naložb v družbenem proizvodu, nikakor ne moremo mimo ugotovitve, da so v našem okraju razmeroma nizki deleži investicijske potrošnje (21 odstotkov na neto produkt), in sicer daleč pod republiškim povprečjem.

Normalni okvirji pri investiranju niso preseženi, vendar pa moramo pri tretiranju dejanskih potreb voditi strogo kontrolo nad smotnostjo vloženih sredstev, kajti upravičenost se mora odražati predvsem v večanju vrednosti delovnih priprav in s tem v hitrejši rasti neto produkta.

Klančnik

Pred praznikom žalske občine

7. julij je pred durmi in v Preboldu je vse nared, da najsvečaneje praznujemo praznik žalske občine. V počastitev tega dne imajo izredno bogat spored raznoterih kulturnih in fizikalnih prireditev ter množičnih zborovanj.

Uvod v desetdnevno praznovanje bo danes zvečer s »partizanskim večerom« v Preboldu pri vikend naselju. Po sprejemu partizanskih patrulj bo koroški akademski oktet izvajal celovečerni koncert.

Vse od današnjega dne pa do prihodnje nedelje bodo Savinjski vsak dan deležni kulturnih prireditev. DPD Svoboda Prebold bo jutri zvečer uprizorila »Celjske grofe« na grajskem dvorišču v Preboldu. Nedelja je posvečena večeru narodnih plesov in pesmi v priredbi DPD Svobode Sempetru. V ponedeljek se bodo mladi pomerili na oddaji »Nimaš prednosti«, četrtek je namenjen šahistom, na zadnji dan, t. j. prihodnjo nedeljo pa bodo na množičnem zborovanju nastopili združeni pevski zbori DPD Svobode občine Zalec.

»Bitelji športa pa bodo v teh dneh prisostvovali plavalnemu turnirju v preboldskem bazenu, spretnostnemu tekmovanju z motornimi vozili, finalnemu tekmovanju v karkarji, tekmovanju v odbojki, namiznem tenisu, maleni rokometu, kegljanju, nogometni tekmi (v Zalcu), strelskemu tekmovanju na strelišču v Sempetru ter lahkoatletskemu tekmovanju v Zalcu.

Prebold si je v teh dneh nadel svečano praznično obleko. Pročelja

hiš so prenovljena, bivšo prašno cesto je nadomestil asfalt, vzdolž nje pa je zagorela moderna cestna razsvetljava. Ob stari preboldski šoli je zrasel nov šolski objekt s štirimi učilnicami. Bazen ob vikend naselju pa bo z vgrajenimi čistilnimi napravami postal zanimiv turistični objekt za goste od blizu in daleč.

KJ

S SEJE OK ZKS CELJE:
OD UGOTOVITEV
DO IZPOLNJEVANJA!

V sredo je bila v Celju seja OK ZKS, na kateri je tovariš Miro Mastnak podal analizo dosedanje predkongresne aktivnosti. Izčrpnemu poročilu, ki je vsebovalo oceno konferenc osnovnih organizacij in občinskih konferenc, je sledila izredno plodna razprava. V razpravi so člani komiteja razglabljali predvsem o metodah dela, s katerimi naj bi komunisti začeli nemudoma izvrševati predkongresne smernice, odpravljati napake in pomanjkljivosti v svojem delu, ter se boriti za poglobitve naloge v sedanjem obdobju.

OD 2. DO 12. JULIJA

Dež z ohlajitvijo pričakujemo okrog 3., 7., 10. in 11. julija. V ostalem lepo vreme, vendar večkrat krajevne nevihte.

VELENJSKI RUDARJI PRAZNUJEJO

Velenjski rudarji so letošnji praznik začeli že dan popreje. Tako so večeraj popoldne nastopili kotalkarji iz Velenja in obeh ljubljanskih klubov na kotalkališču z izbrano kotalkarsko revijo. Obenem pa je večerajšnji dan bil pomemben predvsem za mlade rudarje, ki so prisostvovali otvoritvi svojega mladinskega kluba v rudarskem šolskem centru. Klub je toliko enkrat, da bržčas zlepa ne bodo v drugih krajih mladinci risli do takih prostorov. Zatem je sledil odlični promenadni koncert rudarske godbe na pihala in avstrijske godbe iz Poefinga. Zvečer pa so obdarili člane kolektiva velenjskih rudarjev, ki odhajajo v pokoj. Še nekaj: večerajšnji dan rudarji niso pozabili sotovarišev, ki se zdravijo v bolnišnicah. Obiskali so jih in obdarili.

Danes pa je ob osmih jutraj kretila po velenjskih ulicah slavnostna parada, zatem pa se je zvrstil pred kulturnim domom bogat spored, med katerim so obdarili člane kolektiva, ki delajo v rudniku že 29 let. Ob zaključku so mladi rudarji s skokom čez kožo opravili »zaključni izpit« in postali pravi rudarji.

Danes ob deseti uri bo otvoritev nove tovarne gospodinjne opreme »Gorenje« v Velenju.

Na dan borca pa se bodo pred kulturnim domom pomerile številne ekipe iz vse Slovenije na II. delavskem šahovskem festivalu Slovenije.

J. K.

KADROVSKE SPREMEMBE V ŽALSKI OBČINI

Na zadnjem plenumu občinskega odbora SZDL Zalec so za novega predsednika izvolili dosedanjega organizacijskega sekretarja JOŽETA ZUPANCA.

K. F.

V DANASJNI ŠTEVILKI:

- Milko Vahtič: Zrno znanja zadane bolje...
- Rudnik in rudarji — ob rudarskem prazniku v Rečici
- Uravnovešnje investicijske potrošnje
- Neutemeljeno zviševanje cen
- Odpraviti anarhijo iz pouka
- Družbena sredstva niso privatna lastnina
- Napad na rudnik Huda jama
- Besede občanov: Nezmojljivost in avtoriteta
- Sarajevski atentat

V PRIHODNJI ŠTEVILKI:

- Problemi obrti v celjskem okraju
- Razgovor z Milanom Zidarjem: Razvoj savinjskega kmetijstva

CELJE, 3. JULIJA 1964

Št. 26 CENA 20 Leto XVI

Glavni urednik RUDI LESNIK
Odgovorni urednik JURE KRASOVEC
List izhaja ob petkih. Izdaja in tiska
Časopisna podjetje »Celjski tisk«, Uredništvo in uprava: Celje, Trg V. kongresa 2, poštni predal 152. Telefon 24-25.
Tekoči račun: 603-11-1-656. Letna naročnina 1000, polletna 500, četrtletna 250 din.
Inozemstvo 2400.

MARJAN RAVNIKAR

Ponovno je svetovno časopisje zavzelo s poročili in komentarji, ki govorijo o jugoslovanskem posredovanju v mednarodnih odnosih. To pot je sestanek našega predsednika in romunske delegacije s spojitimi predstavniki na čelu glavna tema. Ugibanja so zelo različna. Od realizma do fantazije in od pravih in dobrih namembnih do tendencioznih in škodoželjnih člankov. Nenapovedan sestanek pa je prav vse presenetil in jih prisilil na priznavanje vloge, ki jo igra Jugoslavija, na njeno pomembnost v reševanju nesoglasij, ki nastajajo in ki so nujna v tako hitrem spreminjanju in rasti novih meddržavnih odnosov. Ni važno ali je vse zajeto v poročilu ali ne. Niti ne, kaj je vsebovalo vse tisto, kar v službeni komunikaciji ni objavljeno. Ugibanja, ali je Jugoslavija posredovala v sporu Sovjetska zveza — Kitajska, ali v sporu Sovjetska zveza — Rumunija, ali zblizanje Romunije in Jugoslavije posledica osamosvojitve Romunije in njeno odrekanje pravic Sovjetski zvezi, ki jih je še nedavno imela, niso bistvena.

Poznavalci naše zunanje politike vedo, da je vsak podoben kontakt vedno pomenil učrtenost miru, popuščanje napetosti in zmago razuma. Detalji in očitki, ki jih kavaristiški politiki iščejo v razgovorih Tito — Dej, so le dokaz nerazumevanja velike vloge, ki jo Jugoslavija odigra v svetlu na sploh. Vsekakor pa je pisanje in to tako obširno, kot je to bilo to pot v logi Jugoslavije, nehoti tudi veliko priznanje. Spomnimo se samo 10 let nazaj. Svet je takrat še drugače gledal na naše koncepte v zunanji politiki in jih ni jemal resno. Danes so ti koncepti ogromno pristaše. Vsa dan se javljajo novi in resni nič nenavadnega, če tudi sosedna Romunija želi ožjih političnih, gospodarskih in kulturnih vezi.

Obisk na Poljskem je prav tako potrdilo medsebojnega razumevanja dveh narodov, ki sta si svobodo krvavo priborila, ki jo znata ceniti in ki prav zaradi tega hočeta živeti v miru in v miru graditi socializem. Pot po Poljski pomeni krepitev socializma na osnovi neumešavanja, enakopravnosti in sodelovanja brez pritiska od zgoraj. Navdušenje, ki ga kaže poljski narod nad obiskom Tita, je veliko. Spontane množične manifestacije so čvrsta veriga, ki veže oba naroda, ki ni skopana v kabinetih, pač pa na poljih, gozdovih, v ječah in taboriščih, po vojni pa v tovarnah, ob plavžih, v rudnikih in na vseh delovnih krajih, kjer oba naroda ustvarjata boljše bodočnost. To, kar doživlja naša delegacija na Poljskem, je le dokument in rezultat pravilne politike, ki smo jo nakazovali že zdavnaj.

Za utrditev miru ni nič manj važna pot Hruščova po skandinavskih državah. Zahod bo moral prenehati govoriti o železni zavesi. Te zavese že zdavnaj ni. Nasprotno. Sovjetska zveza prodira v interesno sfero zahoda s svojo resnično miroljubno politiko, tako močno, da se je prej bati železne zavese, ki jo bodo postavile kapitalistične dežele. Vojni pakt ekonomske zveze, regionalne ekonomske politike tvorbe so prav gotovo eden od poizkusov take bariere. Svetovna ekonomska nujnost sicer te umetne zapreke podira, toda strah je tu in to ni strah pred komunizmom, pač pa bojazen pred novim vitalnejšim sistemom, ki ga prinaša sodobnost.

Kakor so zgoraj omenjeni dogodki poziciji in utrjujejo medsebojne odnose, da na posameznih predelih sveta ponovno poizkušajo že zgrajeno rušiti. Prisotnost Čombeja v Kongu ne obeta tej deželi nič dobrega. Njegovi plačani vojaki, ki so se ta leta skrivali po portugalskih ozemljih, se že zbirajo. Njihovi nemški instruktorji, kaže, da so bili dobro plačani in so dobro opravili svoje delo. Sile OZN Kongu zapuščajo v času, ko ta nesrečna dežela še zdaleč ni urejena. Pomanjkanje finančnih sredstev ne bi smelo biti vzrok za njihov odhod, posebno še, ko je teh sredstev dovolj za podpiranje ljudi Čombejevega kopa. Ker vre tudi v južnoafriški uniji, na Cipru, v Južnem Vietnamu, Laosu in drugje, še ne moremo biti zadovoljni, niti mirni pred nevarnimi poizkusi vojnih dobičkarjev.

Volitve v nove delavske svete so že v vsem okraju izvršene. Stari delavski sveti so prenesli svoje izkušnje na nove in se poslovili. Posnetek prikazuje člane delavskega sveta konjiške tovarne usnja med prvo sejo, ko potrjujejo izvolitev novega predsednika

Zagotoviti primernejša stanovanja S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE ŽALEC

Pred dnevi je bila v Žalcu seja občinske skupščine. Obravnavali so pereče zadeve s področja stanovanjske in komunalne problematike. Poročilo o stanju stanovanjskih hiš splošnega ljudskega premoženja na območju občine Žalec kaže, da je 7 hiš, v katerih stanuje več družin, v nevarnem stanju. Občinska skupščina je zavzela stališče, da bo

treba delovnim ljudem zagotoviti primernejša stanovanja, za kar bo potrebno večje razumevanje delovnih organizacij, ki se do sedaj niso dovolj prizadevale za rešitev tega uprašanja. Stanovanja za upokojene, invalide in ostale nezaposlene osebe bo poskušala zagotoviti občina. Stanovanjski sklad bo moral omogočiti ugodnejše pogoje za zgra-

ditev stanovanj tistim, ki žele sami zidati. Trenutno bo treba temeljiteje in hitreje reševati posebno najnujnejše primere. Sprejeli so sklep, da se bodo eno ali dvodružinske hiše, last SLP, prodale po zakoniti predpisih. Kupec pa bo sprejel obveznost, da se bo s stranko sam pome-nil glede izselitve.

Pomanjkanje in prevelika potrošnja vode je narekovala odlok, ki določa, da naj bo vsak nov priključek vodovoda na občinsko vodovodno omrežje opremljen z vodomerom. Oprema sedanjih vodovodnih priključkov bo opravljena do konca naslednjega leta.

Občinska skupščina je sprejela še vrsto pomembnih sklepov. Najvažnejši je sklep o urbanističnih vplivnih območjih in o rokih za izdelavo urbanističnih projektov.

»Nagrade občine Žalec«, ki so namenjene trem organizacijam ali posameznikom, ki največ prispevajo k razvoju komune na kateremkoli področju, bodo podelili na svečani seji občinske skupščine 12. julija.

J. V.

SKLEPI ŠMARŠKE SKUPŠČINE NE BODO OSTALI SAMO NASVETI

Obrtništvo — na prihodnji seji

Zadnja seja občinske skupščine Velenje je potekala predvsem v okviru poročila občinskega sodišča v Sošanju, ki ga je podal predsednik sodišča Miran Topolovec. Odborniki so se dotaknili nekaj problemov gospodarskega kriminala, ki se v najčistih primerih dogodi predvsem zaradi pomanjkanja sleherne ali slabe kontrole znotraj podjetja ter malomarnega odnosa oškodovanih delovnih organizacij, ki vse premalo store, da bi preprečile škodo.

Poročilo o problematiki obrtništva so preložili na prihodnjo sejo in to zato, ker menijo, da je za osv-

litev perečega stanja v obrtništvu in s tem tudi potrebne mere, da se stanje izboljša vsekakor treba izdelati poglobljenejša analiza.

V nadaljevanju so razpravljali in odobrili, da se gostinskemu podjetju »Paki« v Velenju neodplačana posojila (iz sklada skupnih rezerv gospodarskih organizacij za sanacijo nekritih osebnih dohodkov za leto 1961, 1962 in 1963) spremenijo v dotacijo. Podjetju še ni uspelo kriti prejetih posojil v vrednosti 22,5 milijonov. Podjetje, pa se po pogodbeno vezalo za vrnitev dotacije takrat, ko bo kreditno sposobno.

JK

PREDKONGRESNI PRISPEVEK — PREDKONGRESNI PRISPEVEK — PREDKONGRESNI PRISPEVEK — PREDKONGRESNI PRISPEVEK —

ZRNO ZNANJA ZADENE BOLJE...

Milko Vahtič

Predkongresna dejavnost je v laški občini zajela vse delovne organizacije. Laška komuna sodi med manj razvite, čeprav ima večje število gospodarskih organizacij, med katerimi prednjačita pivovarna in radeška papirnica. Po številu zaposlenih sodita med ekonomske močnejše tudi Volna in rudnik v Rečici, toda prav v teh dveh in tudi v drugih manjših se vse bolj srečujemo s problemi poglobljanja ter demokratičnosti.

Torej slaba ekonomska osnova in prav tako tipičnost socialne strukture prebivalstva v občini, kjer je število polproletarcev še razmeroma zelo visoko, nosita kot posledico premalo poglobljeno politično delo in s tem v zvezi nujno prepočasno uveljavljanje neposrednega samoupravljanja. Prav slednje pa vodi k izmaličevanju samoupravljanja in k stanju, v katerem subjektivne sile prizadetih delovnih organizacij na-

letevajo na težko premostljive težave.

Vsekakor je važna ugotovitev, da so tvorne subjektivne sile v laški komuni osamljene, ker je velika večina proizvajalcev vezana na dohodek z lastne zemlje in ni živo zainteresirana na problemih delitve in samoupravljanja. Napak bi bilo, če bi trdili, da je proizvajalec vseeno, kako so stimulirani. Toda začena se pri odločanju in ne pri delitvi. Pri tem pa se srečujemo na razpotju dveh dokaj nevarnih pojmovanj: proizvajalci so namreč mišljenja, da strokovnjaki podcenjujejo ali omalovažujejo njihovo mnenje (kar čestokrat je), medtem ko tehnokrati govorijo o preslabotni tvornosti proizvajalcev v organih upravljanja.

Sklepe pa samoupravljalci potrjujejo — čestokrat škodljivo. Žal so doslej prav tam, kjer ne najdejo skupnega jezika, malo ali nič storili za izobraževanje proizvajalcev ali

vsaj samoupravljalcev. Visoke strokovne razlage in tolmačenja se v nekaterih delovnih organizacijah potisnile samoupravljalce v trenutku odločanja ob zid. In prav v takem načinu se skriva jedro dušenja neposrednega samoupravljanja in zdrave kritike razmer. Proizvajalci se boje sankcij kot eksistenčne poštati, ki grozi tistemu, kateri bi sproščeno ocenjeval in po premisleku odločal.

Osnova samoupravljanja je gotovo v pravici poštene in gospodarsko utemeljene delitve osebnih dohodkov, torej v uspehih svojega dela dela ter v stroškovnem posluhu. Prav to pa v laški komuni šepa, saj kar v osmih delovnih organizacijah prejema nad 50 odstotkov zaposlenih pod 25 tisoč osebnih dohodkov.

Tako je znan bolč primer linearne zviševanja osebnih dohodkov, ki je imelo za posledico do 20 odstotno zvišanje pri tistih z 100 in nad 100 tisoč, medtem ko so tisti z 20 ali nekaj več bili deležni le 10 odstotnega zvišanja. Vodstveni kadri zagovarjajo takšno politiko kot odklon (sicer res ne minimalen) od uravnilovke, ne vprašajo pa se, kaj ima ta ugotovitev opraviti s tistimi,

ki so dobili nove razlike le za polovico tistega, kolikor so narasle cene proizvodov v tem času. Torej, medtem ko smo nekoga preplačali, je drugi kljub zvišanju postal manj kupno sposoben.

Tu pa se vriva vprašanje, kdaj bodo vodili kadri prisluhnili kolektivni in vskladili svoja načela z načeli kolektiva. Nikakor pa ne more biti odveč ugotovitev in vprašanje, kaj so doslej napravile družbeno politične organizacije in posebej še Zveza komunistov v laški občini, da bi to odpravili. Takšno stanje je nevdržno in sleherni užaljenost članov Zveze komunistov je nepotreben čustveni sediment, ki vodi že tako zgrešeno politiko v drugo skrajnost nepremišljenosti in neokristnega oportunizma, namesto da bi tvorna kritičnost in smel nastop uresničevala načela samoupravljanja ter krepila vlogo demokratičnosti v družbenih odnosih.

Kaže, da bo tudi v laški občini krenilo na bolje! Porok je kritičnost članstva Zveze komunistov, ki so na nedavni občinski volilni konferenci Zveze komunistov zavzeli odločna stališča do vseh negativnih pojavov.

Razvijanje tradicij NOV TRAJNA AKCIJA

V ponedeljek je bila v Celju seja okrajne komisije za razvijanje tradicij NOV, predsednikov občinskih združenj borcev NOV ter predsednikov ustreznih komisij pri občinskih združenjih. Na seji, ki jo je vodil predsednik Jože Jošt, so obravnavali dosedanje delo in sestavo komisij, tekoče naloge ter formiranje pripravljalnih odborov za proslavo Prekomorskih brigad.

Kakor na prejšnji seji okrajne komisije so tudi tokrat govorili o okvirnem programu ustreznih republikanske komisije, ki zajema izredno široko področje, v okrajnem in občinskih merilih pa bi ga naj izvajali v skladu z objektivnimi in dejanskimi možnostmi. Dosedanje komisije, ki ponekod zelo uspešno delujejo, bi kazalo še razširiti in vanje pritegniti predstavnike vseh tistih organizacij, društev in ustanov, ki so pomembne pri razvijanju tradicij NOV. Gre namreč za široko in trajno akcijo, ki je ne bodo mogle izvajati le organizacije združenj borcev in v kateri naj bi bila okrajna komisija in občinske komisije le usmerjevalci.

Predstavniki posameznih občinskih komisij, ki so poročali o njihovem delu, so predvsem naglasili, da bi kazalo v prvi vrsti razvijati tradicije narodnoosvobodilne vojne v šolsko vzgojnih ustanovah bodisi s prirejanjem predavanj, ki morajo biti pedagoško solidno pripravljena, bodisi z ekskurzijami v zgodovinske kraje, kurirsko pošto itd., predvsem pa z ustreznim poukom zgodovine NOB. Ta pouk je še vedno zelo nesistematičen in površen in običajno zgolj nekakšen privsek, ki ga obravnavajo kakšna dva meseca pred zaključkom šolskega leta, ko so učenci obremeni

njeni z vsemi drugimi predmeti. Zgodovinski dogodki so dostikrat netočno interpretirani, kar je v veliki meri posledica pomanjkanja solidnih učbenikov. Pri razvijanju tradicij NOV nasploh, a še posebej v šolah, bi lahko odigral pomembno vlogo celjski muzej revolucije, za katerega pa žal vlada veliko večje zanimanje v krajih daleč izven našega okraja kakor v samem Celju. Če naj bi duh naše revolucije živel še v poznih rodovih, bi bilo treba v njem sistematično vzgajati najmlajše rodove z ustreznimi programi, ki jih lahko praktično dopolni tudi naš muzej. Toda sprejeti razstavljene eksponate v četrty ure, je neumljal.

Ena izmed važnih dejavnosti občinskih komisij za razvijanje tradicij NOV je zbiranje in pisanje zgodovinskega gradiva in topografije. Ponekod je to še precej nesistematično, drugod so zbrali že skoraj ves dostopen material. Na seji so menili, naj bi z zbiranjem pohiteli, kajti čas teče in dogodki se tako vse hitreje odmakajo v pozabo.

V okvir razvijanja tradicij NOV sodi tudi nekaj letošnjih proslav, pri katerih bodo sodelovale občinske komisije. Tako bo avgusta proslava Kozjanskega odreda, septembra proslava 20-letnice osvoboditve Zgornje Savinjske doline, prihodnje leto na dan borca pa v Ilirski Bistrici proslava Prekomorskih brigad.

dhr

V KRŠKEM NOVI MOST ČEZ SAVO

Na nedavni seji občinske skupščine občine Videm-Krško so sprejeli nov odlok v preživetnih zasebnih kmečkih proizvajalcev, ki so v arondacijskem postopku ali po darilni pogodbi oddali zemljišče v družbeno last.

Kot kaže bodo letošnje leto uresničili dolgoletno težnjo prebivalcev tega območja, in sicer so razpravljali o začetku gradnje mostu čez Savo. Pripravljalna dela za most so začeli tik pred začetkom druge svetovne vojne; sedaj po 25 letih pa je promet toliko narasel, da je potreba po mostu že imperativ. Most bo dolg 15 metrov in to s podvozom ali nadvozom, kakor bo pač terjala rešitev gradnje nove zasavske ceste, ki se tudi približuje svoji uresničitvi. Skupna vrednost novega mostu je okrog 850 milijonov.

Zadnja seja dokazuje, da so na področju urbanizma začeli z dolgoročnim planiranjem, saj so v analizi zastavili razvoj mesta za 40 let s predvidevanjem, da bo mesto poraslo na 13 tisoč prebivalcev od dosedanjih 4 tisoč. Največ prostora imajo še na desnem bregu Save, delno pa bodo razširili kraj v Leskovcu. V osnovi stremijo za tem, da ustvarijo kar najbolj ugodne in hitre prometne zveze obeh delov mesta Krškega in Vidma. Glede razdelitve središnih funkcij pa so mišljenja, da naj Krško prevzame funkcijo mestnega občinskega značaja z upravo, trgovino, zdravstvom, strokovnim šolstvom itd. Videm pa bi bil kulturno in gostinsko središče. Staro Krško bo torej harmonično doraščalo in se vse bolj zlivalo z Vidmom v organsko celoto.

J. Klančnik

ZA DAN BORCA V CELJU

V počastitev 4. julija — dneva borca organizira Združenje borcev NOV in občinski odbor SZDL kulturni program za centralno proslavo pred muzejem revolucije v petek, 3. julija ob 19. uri. Istočasno pa prirejajo krajevne družbene politične organizacije v Dobrni, Strmici, Frankolovem in Štorah krajevne proslave.

Pri izvedbi centralne proslave pred muzejem revolucije bo sodelovalo slavonsko tamburaško društvo »Pajo Kolarić« iz Osjeka.

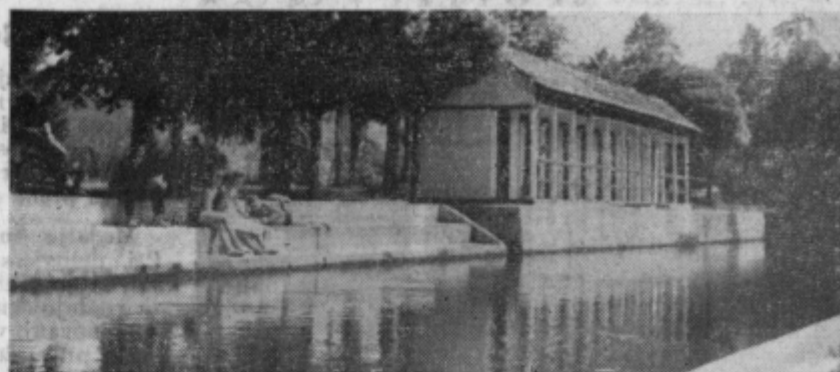
RUDNIK IN RUDARJI

je moška, kot so moške roke, ki so na grobo prepletene z kdove kako starimi žulji. Zl sem v nemo prebajajoča se usta, ki so mela tobak. Za hip so se ustavila, da je jezik prenesel na drugo stran tobak in nato z istim ritmom nadaljevala. Pot je brazdil prah po obrazu, roke so drgetajoč rinile sveder v kamen. Nato so se umirile. Iskrivih oči se je obrnil k »štajgerju« in znil: »Tu je. Debela žila«. Izpljunil je prežvečen tobak, si utrl poten obraz in skozi zobe iztisnil: »Inženir pravi, da ni rezerv. Odkar sem v jami in tega je že 18 let, ni bilo nikoli rezerv!«

Lanskoletne raziskave so pokazale, da v rudniku ni večjih zalog razmeroma bogatih slojev. Rudna telesa so se ploščinsko zmanjšala, pa tudi v globino. Uprava poskuša preusmeriti proizvodnjo na glino. Analizirajo in raziskujejo. Inženir Semc, pomočnik direktorja, ki je rasel in se razvijal ob rudniku, pravi, da je stanje resno. Rudnik zaposluje 400 rudarjev in pomožnih 200 delavcev. Zaposluje ljudi, ki živijo po okoliških hribih. Sama glina ne bo mogla preživljati toliko števila rudarjev. Rudarji še vedno upajo, da bodo odkrili večja rudna telesa, zanje cena ni važna. V to črno zlato, ki ga drago plačujejo. Kolena v koleno verjamejo, iskrivih oči vanj uperjajo svedre, da jim pada pod noge...

J. Sever

ZVIŠEVANJE CEN

NEUTEMELJENO

POSEBNO V MAJHNH TURISTIČNIH KRAJIH

Na tiskovni konferenci republiškega sekretariata za informacije, ki je bila pretekli četrtek, je republiški sekretar za turizem Janko Potočnik obrazložil nekatere značilnosti našega turizma v letošnjem prvem polletju ter program investicijske gradnje objektov v sezoni 1964/65.

Kakor je poudaril, je bilanca ugodna, saj smo zabeležili v celotnem turističnem prometu do konca maja 27 odstotkov nočitev več kot v istem obdobju lani, pričakovati pa je, da bo registrirani dotok deviz od turizma v prvem polletju celo za 65 odstotkov večji od lanskega. Po predvidevanjih naj bi devizni dotok dosegel v Sloveniji do konca leta 15 milijonov dolarjev.

Pobesedah Janka Potočnika je letos nekoliko nazadovala izvenpenzijska potrošnja, vendar ne toliko po izraku, kolikor po številu gostov. Pri tem je opozoril zlasti na previsoke cene na tem področju in na tendenco — njihovega nadaljnega neutemeljenega zvišanja v manj-

ših — posebej tudi zgornjesavinjskih — turističnih krajih. Penzion-ske kakor izvenpenzijske cene bi morale predvsem upoštevati kvaliteto storitev in ne nazadnje okoliščino, kaj lahko v nekem kraju gostu sploh nudimo! V tem smislu vsakršno linearno zvišanje cen nima realne osnove, v skrajni konsekvenci pa prizadeva tudi kupno moč gosta. Gostinska podjetja prav to dejstvo premalo upoštevajo in formirajo cene na osnovi notranjih potreb in težav, ne pa torej kvalitete njihovih uslug, kar bi moralo biti poleg tržnih pogojev edino merilo! To je toliko važnejše za izvenpenzijsko potrošnjo, v kateri je udeležena kategorija gostov, ki si ne more privoščiti letovanja v dražjih turističnih krajih. Gostje so tu spričo že neustaljenih vremenskih razmer vezani na razvedrilo v različnih lokalih, kjer pa jim pravzaprav drugega od uslug ne nudimo.

Republiški sekretar za turizem Janko Potočnik je govoril tudi o zimski zimskošportna središča v širšem merilu približali tako domačim kakor tujim gostom, zato bi kazalo pričeti razmišljati o serijski proizvodnji manjših žičnic, namenjenih zlasti športnim centrom. Prav tako bi veljalo posebno pozornost posvetiti tudi tranzitu, saj kažejo podatki velike možnosti razvoja. Tako je bilo letos v Sloveniji 65 odstotkov mejnih prehodov več kakor lani, medtem ko je v naši republiki prenočevalo le 25 odstotkov turistov. To pa pomeni, da bi morali graditi objekte, namenjene tranzitnemu turizmu. Program investicijske gradnje predvideva na tem področju v prihodnjih letih milijardo 545 milijonov dinarjev, medtem ko je predvideno za gradnje in ureditev nekaterih objektov v Portorožu, Piranu, Ankaramu, Ljubljani, Kranjski gori in drugod 4 milijarde 650 milijonov dinarjev investicijskih naložb.

dlr

Intervju

RAZGOVOR Z VIKTORJEM SKALETOM

V OSPREDJU DELOVNI LJUDJE

Da bi osvetlili predkongresno dejavnost komunistov, smo za današnji razgovor zaprosili nekdanjega cinkarniškega delavca Viktorja Skaleta, ki se je ob delu specializiral in postal asistent manevra pri destiliranju cinka v celjski cinkarni.

— Ali bi hoteli za naše bralce povedati, kako in o čem so potekale predkongresne razprave vašega aktivca?

● V našem aktivu so potekale razprave predvsem o problemih proizvodnje. To pa zato, ker proizvodnja trpi zaradi pomanjkanja delovne sile. Zato moramo ugašati destilacijske peči, kar pa razumljivo krni proizvodnjo, in to v času, ko je pomanjkanje tovrstnih izdelkov občutno tako na domačem kot na tujem trgu.

— Ste na teh razpravah konkretno osvetljevali probleme in ali ste dajali samoupravnim organom kakšne predloge za rešitev?

● Ukrepe, ki smo jih skupno z množičnimi organizacijami predlagali, je uprava sprejela. To so bili predvsem predlogi o določenih bonifikacijah našim proizvajalcem, ki so neposredno vezani s proizvodnjo ob destilacijskih pečeh, v obliki vročinskega dodatka, dodeljevanja posebnega dodatka za storilnost v višini do šest tisoč dinarjev mesečno in oskrbovanje z mineralno vodo (nadomestek za preveliko izgubo soli v organizmu ob visokih temperaturah) ter organizacijo prevoza za oddaljeno delovno silo.

— Kaj smatrate vi, v čem bi se naj odražala predkongresna dejavnost komunistov?

● Predvsem v povečevanju vloge samoupravnih organov in hitrem reševanju tehnoloških procesov, ki so odraz proizvodnje, katere je bistvenega pomena za proizvajalceve osebnostne dohodke — torej, standarda. Predkongresna dejavnost bo namenjena skrbi za delovnega človeka.

— Kaj pričakujete kot proizvajalec in komunist od VIII. kongresa?

● Da bodo smernice ki jih je potrdil in sprejel V. kongres Zveze sindikatov in zadnji plenem CK ZKJ, sprejete. V njih je garancija, da bo standard naših delovnih ljudi v stalnem porastu.

J. S.

Umiritev investicijske potrošnje

Ceprav ni popolnih podatkov o letošnji polletni bilanci investicijske potrošnje, vendarle vsaj znani podatki jasno osvetljujejo, da je vrednost investicijskih vlaganj zdaleč nad materialnimi okvirji proizvodnje in uvoza. V prvih štirih mesecih je po nepopolnih podatkih porasla vrednost naložb za okrog 60 odstotkov, medtem ko je proizvodnja v tem času povečana le za 18 odstotkov, uvoz pa za 28 odstotkov.

Zaskrbljujoči podatki, ki nehoti vodijo k vprašanju, ali je možno ublažiti investicijsko ekspanzijo in kako? Investicijska dejavnost je ekonomsko upravičena le takrat, kadar je v skladu z obsegom proizvodnje in plačilne bilance. Če pa prebija te okvire, nosi s sabo niz težko popravljivih posledic: nenehno rast cen, inflacijo, nominalno večanje izdatkov za dela, ki se ne izvršijo v predvidenem roku itd.

Prav zato je jasno, da je umiritev investicijske potrošnje izredno težka naloga, pri kateri bodo morali sodelovati vsi, od strokovnjakov pa do slehernega proizvajalca.

V celjskem okraju vprašanje investicijske potrošnje ni najbolj pereče, čeprav tudi na našem območju ne manjka primerov premalo smotnih vlaganj. Vsekakor pa dejstvo, da je celjska investicijska potrošnja z ozirom na neto produkt le v višini 21 odstotkov, ni preveč vznemirljivo in kaže prav nasprotno, da bo potrebno vlagati več kot doslej, kajti dosedanja vrednost priprav za delo na zaposlenega je v premajhnem porastu.

V celjski občini so v prvem tromesečju znašale naložbe v osnovna

sredstva okrog 900 milijonov ali 10,7 odstotkov predvidenega. Največji porast pri vlaganjih kaže predvsem lesna industrija, barvasta metalurgija in kemična industrija, medtem ko grafična industrija niti ni dosegla lanskoletnega povprečja.

Struktura vlaganj je ugodna, saj je šlo 79,5 odstotkov za opremo, preostalo pa za gradnjo.

Težave ima predvsem štorska železarna pri zaključevanju pogodb z izvajalci gradbenih del kot dobavitelji opreme, ker kreditna pogodba s splošno gospodarsko banko še ni podpisana.

V velenjski občini pa je trenutno nastala težava pri tovarni gospodinjske opreme »Gorenje«, ki je v gradnjo nove tovarniške hale že vložila čez 500 milijonov, medtem ko bo manjkajočih 200 milijonov za opremo morala šele ustvariti.

Zaradi nejasnosti je prišlo do delnega zastaja gradnje 100 enodružinskih hiš, ki jih je gradil gradbeni obrat rudnika. Ker je delitev udeležbe sledeča: 50 odstotkov stanovanjski sklad, 30 odstotkov rudnik iz sklada skupne porabe in 20 odstotkov bodoči lastnik, je nujno prišlo do menjave investitorja (doslej rudnik, sedaj stanovanjski sklad).

Vsled pomanjkanja vode za naše hidroelektrarne in s tem kar 40 odstotne večje proizvodnje električne energije v kaloričnih centralah, se pojavlja kot težko premostljiv problem pomanjkanje premoga. Prav zato je gradnja vplinjevalnice v Velenju, v kateri bodo pretvarjali nizko kalorični lignit v visoko kalorični daljinski plin, ena najbolj smotnih investicij, ki nakazuje najbolj

realno in perspektivno rešitev vprašanja energetike. Prav na zadnji seji je okrajna skupščina izglasovala poročilo za najetje kredita 18,5 milijard za gradnjo omenjenega objekta v Velenju.

—že

NOVE TURISTIČNE KAPACITETE

Za letošnjo turistično sezono se je laško gostinstvo in zdravilišče dobro pripravilo. Vsled vse večjega števila tujih gostov, je laško turistično društvo uspelo dobiti več tujskih sob pri zasebnikih, tako da je sedaj število postelj že 140.

Letos je bilo že 40 % več prenočitev kot lansko leto v istem obdobju. Do začetka glavne sezone bo uredjen tudi zdraviliški park, v hotelu »Savinja« pa so pred nedavnim uredili dvojne gostinskih prostorov z ukusno opremo.

Kooperanti in kooperacija

Zaradi specializacije je večina podjetij vezana na kooperante, ki pogosto svoje kooperantske odnose slabo izvajajo. Za ilustracijo primer.

Zreška tovarna kovanega orodja ima v svojem proizvodnem programu okrog 70 odstotkov proizvodnje odkovkov do 8 kg teže. To so odkovki, ki jih uporablja kovinska predelovalna industrija, predvsem industrija avtomobilov. Pogodbeno so vezani za proizvodnjo kovanega orodja za TOMOS, IMV, TAM, IMR in druge. Surovino za odkovke jim po pogodbi dobavlja ravska železarna. Ker pa ravska železarna ni predvidevala redukcije toka, pomanjkanja nekaterih surovin in podobno, je s svojo proizvodnjo pod planom. Tako zreška tovarna ni dobila zadostnih količin surovin, kljub temu, da je imela pogodbeno zajamčeno dobavo. Ker zreška tovarna ni imela surovin, ni dosegla pro-

izvodnje odkovkov, ki bi jih morala po planu dobaviti npr. tovarni Tomos. Tomos pa brez zaganjačev ni mogel odposlati nekaj sto mopedov in izpolniti pogodbe itd. Lahko bi naštevali še naprej, vendar je bistveno eno. Zaradi objektivnih in subjektivnih proizvodnih zastojev prvega kooperantskega partnerja je nastala težava v proizvodnji vseh nadaljnjih predelovalcev, oziroma koristnikov. Znašli smo se v labirintu, kjer niti tožbe ne bodo mogle povrniti gospodarske škode. Kot smo rekli, je vzrokov za to več. Med njimi je eden od bistvenih PRENAPETA POGODBENA VEZAVA. Tako smo z našimi prenapetimi planiranci zašli v slepo ulico, saj prodajamo več, kot proizvedemo. Seveda je to le slučajna situacija, vendar se te SLUČAJNE situacije vse pogosteje pojavljajo.

J. Sever

Izvoz - še vedno hiba

Celjska industrija je v prvih štirih mesecih pri izvozu v zaostanku, saj so podjetja izvozila le za 2,7 milijona dolarjev blaga ali 31 odstotkov letnih obveznosti. Edino Cinkarna je obveznosti presegla in to za 1,3 odstotke, tovarna emajlirane posode pa se tesno drži zastavljenih izvoznih obveznosti. Hudo je zaškrpalo pri Žični, Zlatarni in Tovarni tehtnic. Zadnja ima težave, ker so tehtnice predvsem sezonskega značaja. Metki primanjkuje surovin, na nizko realizacijo pa je največ vplival izpad pripravljenega izvoza za Sirijo.

Težave pa ima tudi štorska železarna, kjer so vzrok predvsem zastoji v proizvodnji v prvih dveh mesecih.

Vsekakor bodo podjetja morala v preostalih mesecih z resnostjo iskati trg in ga osvajati s kakovostnimi izdelki, kajti ustvaritev preostalih 6 milijonov dolarjev ne bo najbolj lahka, če se dinamika izvoza ne bo izboljšala.

—ik

Gradbena dela pri gradnji bencinske črpalke v Laškem lepo napredujejo. Železna konstrukcija upravnih prostorov je že pod streho, izvršena pa je že tudi montaža črpalke. Gradbena dela

Žalski šolski problemi

O plenumu, ki ga je pred nedavnim v Žalcu sklical občinski odbor SZDL na pobudo društva prijateljev mladine in o problemih osnovnega šolanja, smo na kratko poročali že v prejšnji številki. Na plenumu so razpravljali in analizirali nekatere probleme ter pogoje današnjega šolstva. Osvečili so nekatere vprašanja osnovnega šolanja, učne načrte in predmetnike, celodnevno bivanje otrok v šoli, upravljanje v šolstvu, organizacijo šol s perspektivnimi spremembami in financiranjem.

Hiter razvoj tehnike in rast standarda vplivata na hitrejši razvoj predšolskih otrok. Z vključitvijo otroka v predšolsko vzgojno varstveno ustanovo, ga ta s svojim programskim delom smotrno pripravlja na šolo.

SPREMEMBE V DINMIKARSKEM OKOLIŠU

V sevniški občini je skrbelo za dimnikarske usluge dimnikarsko podjetje Radeče. Glede na nezadostno število delovnega kadra, zlasti pa, ker dimnikarske storitve niso bile zadovoljive, se je občinska uprava obrnila na celjsko dimnikarsko podjetje. Pri občinski skupščini je bil sprejet tudi odlok o podražitvi dimnikarskih storitev, ker dosedanje niso ustrezale.

DESETLETNICA KOČE NA PREHODAVCIH POD KANJAVCEM

Planinska društva Gornjega Posavja so pred 12 leti pričela na pobudo Planinske zveze adaptirati bivšo italijansko karavlo pod Kanjavcem z namenom, da bi imela posavska planinska društva postojanko v Julijcih. Pred 10 leti je bila otvoritev koče, ki jo je prejelo v oskrbo PD Radeče. Velike začetne težave z opremljanjem in vzdrževanjem koče je pomagal reševati kolektiv papirnice Radeče. Kmalu pa se je stanje izboljšalo, saj je že v letu 1963 obiskalo kočo preko 2000 planincev, med njimi okrog 200 tujih turistov. PD Radeče bo skromno proslavilo 10. obletnico vzdrževanja postojanke na Prehodavcih za dan borca — 4. julija. Planinci in ostali ljubitelji Julijcev so vabljeni.

USTANOVITEV ŠAHOVSKEGA KLUBA V SEVNICI

Na nedavnem ustanovnem zboru šahovskega kluba v domu Partizana v Sevnici, ki nosi ime po narodnemu heroju Milanu Majcu, so šahisti razpravljali o pomenu in problematiki šaha v sevniški občini. Klub, ki ima sekcije tudi v Krnčju, Luki in Studcu, šteje že 50 članov. Na prvi seji upravnega odbora so izdelali dokaj obširen program. Žal se zbor iz neznanih vzrokov niso udeležili predstavniki okrajne šahovske zveze.

IZLET V POČASTITEV DNEVA BORCA

Sindikalni aktiv Železarne v Storah prireja v počastitev DNEVA BORCA množični izlet delovnega kolektiva v rekreacijsko središče na Svetino nad Storami. Izlet bo združen z nagradnim športnim tekmovanjem.

bodo predvidoma končana že za praznik »Cvetja in piva«. Pohiteti pa bo treba z deli pri urejanju dovoza in s trasiranjem novega cestnišča.

Žalski šolski problemi

Ta ugotovitev nujno narekuje, da je treba hitreje razvijati predšolsko vzgojo, da pred vstopom v šolo dosežemo pri otroku ustrezno stopnjo socialne, čustvene, umske in telesne zrelosti, da se otrok z manjšimi napori in večjim uspehom lahko vključi v učno vzgojni proces. Pri teh ugotovitvah pa je treba upoštevati, da precejšen odstotek otrok — zlasti v obrobni in bribovitih predelih živi v takih pogojih, da ne morejo biti deležni predšolske vzgoje.

S priključitvijo nepopolnim šol k popolnim osemletnim osnovnim šolam je dana vsem otrokom možnost, da osvoje celoten učno vzgojni program, s tem, da zaključijo osem razredov. Doseženi rezultati pa niso razveseljivi, kajti veliko število otrok konča svojo šolsko obveznost preden pride v osmi razred. Od preko dva tisoč otrok, kolikor se jih je v preteklem letu šolalo od četrtega razreda naprej do osmega, je končalo šolsko obveznost 187 otrok. Od tega je približno 35 % nadaljevalo šolanje, ostali so izstopili. Ti učenci postajajo vedno večji problem naše družbe, saj se težko vključujejo v proizvodnjo, oziroma povzročajo težave delovnim organizacijam in samim sebi. Tega problema ne morejo

ŠOLE V ŠMARSKI OBČINI

Pretekli teden je zasedal svet za šolstvo šmarske občine. Obravnaval je poročilo komisije za pregled šol, katere naloga je bila, da pregleda vse šole in ugotovi vse pomanjkljivosti ter oceni potrebe sredstev za ureditev šol. Komisija je po pregledu vseh šol le-te razdelila v štiri skupine glede na potrebe za popravilo.

V prvi skupini so šole, ki so v zelo kritičnem stanju in so potrebne takojšnje popravila. To so šole v Kozjem, Šmarju — spodnje poslopje — in Kristan vrhu. Od teh je šola v Kozjem v takšnem stanju, da se je ne splača popravljati, ampak bi morali zgraditi novo.

K drugi skupini spadajo šole: Buče, Podsreda, Kostivnica, Sladka gora, Šumr. je pri Jelšah — zgornja šola. Te šole so tudi v slabem stanju in je treba pomanjkljivosti na njih čimprej od-

Prosvetno društvo je zaživelo

Prosvetno društvo Vrh nad Laškem obstoja že vrsto let. Društvo je bilo v prvih letih po ustanovitvi zelo agilno, saj je uprizarilo več dramskih del na domačem odru, gostovalo pa je tudi v raznih krajih laške občine. Zaradi težav pa je nastopil daljši premor, ki je trajal vse do letos.

Občani tega kraja, ki zaradi oddaljenosti od kulturnih centrov nimajo možnosti, da bi se kulturno

DRUŽBENA SREDSTVA

NISO PRIVATNA LASTNINA

Ze leta traja razprava o Žalcu kot o neurbanistično grajeni »dolgi vasi« in to z očitki, modrostmi, izigravanji; žal pa širša javnost doslej ni prišla do besede.

Medalja ima dve strani. Pri delitvi stanovanjskega sklada so tisti, ki vztrajajo za gradnjo čimvečjega števila stanovanj, v manjšini, zato je prav, da si ogledamo drugo plat ali prakso.

Pred leti so veljala stroga načela pri dodelitvi lokacij, s ciljem smotrne komunalne ureditve in cenene gradnje v višino. Zavzeli so stališče, da ne bodo gradili enojčkov. Toda že prvi licitacijski postopek je izigral stališča — investicije posameznikov so uspele in dodelilo se je nekaj parcel za enojčke.

DRUŽBENA SREDSTVA

reševati v celoti sami prosvetni delavci, morali ga bodo reševati širši organi družbe, ker je problem vezan z materialno in kadrovsko politiko šol. Nedopustno bi bilo reševanje, da bi odstopili od osnovne mere znanja, ki ga določa učno vzgojni program šole. Pri sedanjih družbenih potrebah in zahtevnosti časa je treba vztrajati na precej visoki zahtevnosti znanja s podarkom, da naloga osnovne šole ni le intelektualna vzgoja, temveč tudi razvijanje osebnosti, moralno etičnih in estetskih lastnosti mladega človeka.

Razprava je pokazala, da se v Žalcu močno zavzemajo za ureditev teh problemov, saj ti problemi preraščajo ozke, šolske, saj postajajo vedno večji problem naše stvarnosti.

J. Sever

USPEŠNO DELO

V Kozjem že dalj časa uspešno dela turistično društvo, ki je priredilo že več kulturnih prireditev, izmed katerih izstopata znana pustna karnevala in veseli večeri. Letos so na pobudo omenjenega društva obiskale Kozje tudi večje turistične skupine.

F. V.

ŠOLE V ŠMARSKI OBČINI

praviti, da se stanje ne bi še poslabšalo.

V naslednji skupini so šole, ki so v bolj ugodnem položaju, vendar so tudi na njih nekatere pomanjkljivosti, potrebne, da se odpravijo.

V zadnjo skupino spadajo šole, katerih stanje je zadovoljivo, saj je bilo večina teh šol pred kratkim adaptiranih. To so šole v Stojnem vrhu, Šentvidu pri Grobelnem, Vinskem vrhu, Olimju, Rogatcu, Pristavi, Virštaju, Dobovcu, Donački gori in Rogški Slatini. Toda tudi na teh šolah so potrebna nekatera popravila. Komisija je napravila tudi predračun za osnovna popravila, ki znaša 31.519.000 din. Svet za šolstvo je predlagal skupščini, da se nujno zagotovijo sredstva, ker je nemogoče, da bi se novo šolsko leto začelo v takšnih pogojih.

K. F.

Prosvetno društvo je zaživelo

izživljali, so si želeli, da bi prosvetno društvo zopet zaživelo.

Pred časom je v našem kraju gostovala dramska skupina iz Svetine pri Celju, ki se je predstavila z igr »Poročil se bom s svojo ženo.« Ta uspešna prireditev je dala pobudo domačemu društvu. V kratkem se bo na domačem odru predstavilo z veseligr »Tri sestre.

O. D.

Podobni primeri pa so nastopili tudi pri financiranju gradnje. Graditelji so na prvi licitaciji za Godomlje dobili največ do 400.000 dinarjev posojila, v okolici stolpičev milijon in to z ugodnejšo obrestno mero. Poleg tega pa so v prvem primeru zahtevali dograjeno prvo fazo, v zadnjem pa to ni bilo potrebno. Kriteriji in višine kreditov so bile znane le posameznikom.

Letos pa je ta razkorak še večji. V popolnoma enakih pogojih razlika od 200.000 dinarjev do 2,8 milijona. Za kredite v višini 2,8 milijona sploh niso razpisali natečaj. Razdelili so si ga člani upravnega odbora stanovanjskega sklada. Zraven pa še je nekaj izbrancev doletela ta sreča.

Pri tem je zanimivo to, da tovrstna kreditna politika omogoča preprosto hla, kajti med temi, ki dobe 2,8 milijona kredita, so takšni, ki imajo hiše in jih bodo prodali. Da pa je stvar še otipljivejša je treba povedati, da so si hiše, ki so sedaj naprodaj, zgradili s pomočjo kreditnih sredstev iz sklada.

Upravni odbor sklada je enemu izmed koristnikov sklada na pritožbo, češ, da je 400.000 dinarjev preizek kredit, odgovoril, da je to vulgarno izsiljevanje. Zanimivo pa je vedeti, da je odgovor bil podan preden je upravni odbor sploh razpravljaj o pritožbah.

Primer iz Žalca nam kaže, da je pri upravljanju z družbenimi sredstvi treba zagotoviti večjo informiranost javnosti.

Laznik Tone

Na grmovškem domu

Pohorski zeleni gozdovi so vedno polni turistov — prijateljev zelenega smrečja in planinske tišine. Ko sem bil tudi jaz minule dni gost teh lepot, se je tu drenjalo turistov. Mnogo jih je bilo

Tončka Kouše in Alojzija Urnaut

v Gramovškem domu pod Veliko Kopo, ali na Pungradu, kot jo imenujejo drugače. Tu gor ljudje radi prihajajo. To sta nam potrdili tudi prijazna upravnica doma

Proslava 85-letnice

GASILSKEGA DRUŠTVA ŠOŠTANJ

GD Šoštanj je proslavilo 85-letnico obstoja in 100-letnico ustanovitve prvega gasilskega društva v Jugoslaviji s pojačano dejavnostjo, raznimi vajami in požarnovarnostnimi pregledi.

Proslavljanje so začeli z igr »PRI REPU GORI« s sodelovanjem pevskega zboru GD Gaberke in jazz orkestra »ELEKTRA«.

V nedeljo 21. 6. 1964 pa je Okrajna gasilska zveza Celje priredila tekmovanje industrijskih gasilskih društev. Tekmovanje je vodil komandant brigade Okrajne

M. V.

MARJAN JERIN:

OGNJENI KRST NA BOHORJU

Ob obletnici ustanovitve OF 1944. je na grebenu Šitovca zbranim kozjanskim borcem tovariš Mišelj, španski borec, v imenu štaba IV. operativne cone prebral ukaz o ustanovitvi Kozjanskega odreda. Tako sem bil imenovan za komandanta Kozjanskega odreda. Komisar bataljona Cankarjeve brigade Djordje je bil odrejen za komisarja odreda, komandant II. bataljona Tomšičeve brigade Janez Janežič za pomočnika komandanta, komisar II. bataljona Tomšičeve brigade Janez Rožman za načelnika štaba odreda, a komandant bataljonov sta bila tovariša Januš in Sepetavc-Andi. Takrat smo dobili tudi 6 strojnic in 12 brzo-strelk, kar je močno dvignilo samozavest v odred. Ognjeni krst našega odreda smo doživeli že 3. maja. Preko 200 nemških policistov iz Planine, Zabukovja, Senovega in Rajhenburga je krenilo na pobočje Bohorja, kjer je bil Kozjanski odred. Zasedo smo postavili na Javorniku. Med razdeljevanjem kosila je prasnil strel in smrtno zadel stražarja. Zaseda se je spopadla in s tabora smo nemudoma krenili na pomoč. Vrh Bohorja je oživel, Svabi so zasedli greben in divje streljali. Bitka se je razvila v taki bližini, da je med odredom in sovražniki bilo komaj nekaj deset metrov razdalje. Svabi so naskočili in hoteli pognati partizane v beg, mi pa smo skušali doseči greben. Stoletne buke so bile obojem dobro kritje. Med prvimi je padel eden najboljših mitraljezcev Anton Kostrevec, toda takoj je njegov pomočnik pograbil strojnico. Polni dve uri je že tekla bitka, ukazi obeh komandantov so razločno odmevali čez bojišče. Svabski poveljnik je pozival na naskok in razločno smo slišali celo polnjenje nabojnic.

Tovariš Mišelj me je obvestil o sovražnikovi številni premoči. K sreči niso mogli uporabljati minometov, ker bi zaradi bližine lahko pobijali tudi lastne moče. Takrat sem tvegaj še poslednji poizkus. Janežič je neopazno potegnil iz boja nekaj borcev, tiho obšel greben in se odločno pognal v švabski hrbet. Pritisnili smo še mi, zmedli sovražnika in ga pognali z grebena v globačo. Zelenci so brezglavo zdirjali med drevjem. Po triurni bitki je med močnim bukovjem na vrhu Bohorja obležalo 14 sovražnikov, do drugega dne pa smo jih v gozdu našli še 23. Zaplenili smo obilo orožja in nabojev. Kozjanski odred pa je svoj ognjeni krst plačal z dvema borcema in 6 ranjenimi. Takrat smo ujeli tudi nekega Poljaka, ki je bil v nemški policiji. Naša bolničarka ga je obvezala, nekemu kmetu pa smo naročili, da ga je odpeljal v njegovo postojanko na Planino. Priložil sem še list nemškega poveljnika in mu pokazal zgled, kako je potrebno ravnati s sovražnikovim ranjencem. Na vrhu Bohorja smo zmagali. Tu smo preizkusili tudi orožje naših zaveznikov, ki so nam ga poslali. In od tistega dne noga nemškega vojaka ni več stopila na vrh Bohorja.

Laznik Tone

Na grmovškem domu

ALOJZIJA URNAUT in natakarka TONČKA KOVŠE, ki skrbita za to, da so gostje kar najlepše in najbolje postreženi.

— Kako dolgo sta že na Pohorju?

— Tončka Kovše pa ima planinskega življenja že tudi dobrih pet let.

— Kako pa sta zadovoljni s svojim delom?

— Morava reči, da dela na planinski koči ne manjka. Posebno ga je dovolj sedaj, ko je sezona.

— No, ali imate pri svojem delu tudi kakšne težave?

— Tudi teh ne manjka. Kot veste pri vsakem delu so lepe in slabe strani. Toda z dobro voljo se da vse opraviti.

— Ali imate morda kakšno posebno željo?

Z nasmejanim obrazom sta mi obe odgovorili:

— Najina edina želja je, da bi vsi, ki nas obiščejo na Grmovškem domu, odnesli zares največ lepih spominov.

J. Juraš

J. Juraš

»MLADI ZVOKI 1964« V SEVNICI

Sevniški mladinski pevski festival »Mladi zvoki 1964« je v vsakem pogledu prav dobro uspel. Nastopili so mladinski pevski zbori šol Trzinč, Bostanj, Studenec in Sevnica. Na sporedu so bile narodne, partizanske in umetne pesmi, zatem pa so učenci osnovne šole Sevnica priredili zabavni program, na katerem so se kot pevke odlikovale Nevenka Starmann, Nada Drenek in Tanja Dolinšek. Festival zasluži vso pohvalo, še posebno pa zborovodje in organizatorji, ki so vložili vanj mnogo truda in požitvalnega dela.

D. B.

MLADINCI GRIZ UREJUJEJO ROKOMETNO IGRISCE

Ker so na lani do trajnem rokometnem igrišču v Grižah ugotovili nekatere pomanjkljivosti, je mladina Griž, Migojnici in Zabukovce sklenila, da igrišče razširi. Prizadevajo si, da bi bilo igrišče čimboljše urejeno za nadaljna tekmovanja.

M. V.

— Jan

Odstraniti anarhijo iz pouka ŠOLA—NJEGOV DRUGI DOM

Osrednja vprašanja, ki jih je na svoji zadnji seji obravnaval svet za šolstvo in telesno vzgojo občinske skupščine Celje, bi mogli označiti kot nekakšen vsakoletni post šolski refren, ubran na pomanjkljivost in hibe našega šolskega sistema.

Kakor je ugotovila ustrezna komisija za šole prve stopnje, vlada tu dokajšnja anarhija, značilna zlasti za zadnja dva meseca pouka, pri čemer je neki član sveta povsem upravičeno postavil vprašanje, če nima ne bi bilo koristnejše, da bi učenci v tem času ostali raje doma! Stevilni športni dnevi, revije in druge prireditve, organizirane na pobudo različnih družbenih organizacij brez vsakega občutka za obveznosti, ki jih imajo šole do izpolnjevanja črnih programov; »demokratske« manire nekaterih staršev, ki želijo, da bi njihovi otroci zapustili šolo že 10 dni pred koncem, češ da »gredo na dopust« — vse to spreminja osnovne šole v pristne anarhične ustanove, ovira pouk in onemogoča njegovo izvajanje v smislu predpisanih določil, hkrati pa tudi preprečuje, da bi šolarji dosegli boljše učne

uspehe. Šolski program, ki je že sam na sebi močno natrpan, določa namreč za vsak predmet ustrezen fond ur, ki jih je v teku šolskega leta pač treba absorbirati, obdelati in utrditi učno snov, pri čemer seveda ne more biti popolnoma vseeno, če ure »odpadajo« in »izpadajo«. V takšnih razmerah se tedaj prav lahko vprašamo, kako so posamezne šole ob tolikšnih izpadih učni program sploh izvedle?

Da bi take in podobne, vsekakor zelo grobe kršitve šolskih zakonitosti odpravili, je svet za šolstvo in telesno vzgojo sprejel sklep, po katerem bodo v jeseni sklicali posvetovanje s predstavniki družbenih organizacij ter z njimi uskladili izvenšolsko dejavnost učencev v okviru dopustnih možnosti. Spričo tega, da je očitno preveč športnih in drugih dni, bi kazalo v tem pogledu opraviti določene korekture, pouk pa, ki po predpisih traja na osnovnih šolah do 20. junija, naj bi dotlej tudi dejansko trajal, in to celo za tiste učence, katerih starši »ne morejo na dopust« kasneje.

Svet za šolstvo in telesno vzgojo je razen tega razpravljal še o nekaterih vprašanih šol druge stopnje. Kakor povzemamo na kratko, letos ne bo prevelikega navala na srednje šole, čeprav po drugi plati ostaja na poklicnih šolah čez 1.600 prostih učnih mest. Medtem ko tu primanjkuje okrog 1.000 učencev za nekatere osnovne proizvodne poklice (strugarji, električarji, ključavničarji itd.), je prav toliko učenek odveč, hkrati pa je zelo zaskrbljujoč podatek, da se v proizvodnji zaposlujejo učenci z nedokončano osemletko, da bi kasneje svojo izobrazbo »izpopolnjevali« z različnimi seminarji in tečaji. Ob tem je povsem jasno, da bi bilo nujno urediti sistem štipendiranja že v poklicnih šolah in z njim letniku srednjih šol (za kar so pokazala vse razumevanje zlasti nekatera celjska podjetja, kot tovarna emajlirane posode, cinkarna in štorska železarna). Delovne organizacije bi si mogle potreben kader zagotoviti le preko šol.

D. Hribar

LETOS TUDI NA RAVNAH FORMA VIVA

Na tiskovni konferenci republiškega sekretariata za informacije, ki je bila prejšnji četrtek, so predstavniki Forme vive seznanili novinarje z letošnjim mednarodnim kiparskim simpozijem.

Medtem ko so bili doslej simpoziji v Kostanjevici in Seči pri Portorožu, bo letošnji razširjen še na Ravne na Koroškem, kjer bodo kiparji oblikovali skulpture v železu. Namen Forme vive v Kostanjevici in Seči je zlasti v ustvaritvi ustreznega galerijskega fonda v lesu in kamnu, zato traja simpozij že več let, Ravnam kot kraju, ki slovi po plemenitem jeklu, pa naj bi dali pečat tudi umetniški izdelki iz tega jekla. Tako so domačini na Ravnah sprva izrazili željo, da bi ustvarjene skulpture in plastike razmestili v različnih krajih občine in celo po vsej Meziški dolini, vendar jih bodo večino postavili v svojem naselju, v parku, ob fasadah itd. Simpozij tu bo enkraten in bo zanj polovico stroškov prispevala občina, polovico pa Forma viva, pri čemer bo ravenska železarna dala na voljo nerjaveče jeklo, orodje in druge pripomočke za oblikovanje.

Na letošnjem mednarodnem simpoziju bo na vseh treh delovnih sodelovalo 19 kiparjev, od tega 15 tujih in 4 domači. Med državami bodo zastopane Anglija, Avstrija, Argentina, Češkoslovaška, Grčija,

Francija, Italija, Japonska, Jugoslavija, Kanada, Poljska in Združene države Amerike. Na Ravnah bo delalo 7 kiparjev. Vtem ko je pri izboru umetnikov doslej veljalo načelo, da so vabili predvsem mlajše, pri katerih je bilo razvoj še pričakovati, so letos povabili zlasti kiparje, ki jim je kritika že dala ustrezno priznanje. To pa bo seveda zagotovilo tudi solidnejšo kvaliteto posameznih skulptur.

Letošnji mednarodni simpozij bo na Seči pri Portorožu in Kostanjevici trajal julija in avgusta, na Ravnah pa samo avgusta. Vprašanje, kako dolgo bomo še imeli Formo vivo, ni popolnoma jasno. Čeprav gre prirediteljem predvsem za to, da bi v nekaj letih dobili zaokrožen galerijski fond, ki bi ga smiselno vključili v urbanistično ureditev posameznih krajev, so vendarle važna tudi materialna sredstva. Doslej sta tako koprski kot celjski okraj z razumevanjem prispevala svoj delež, prav tako tudi turistično društvo v Portorožu in republiški sklad za pospeševanje kulturnih dejavnosti. Pomen takšnih galerij na prostem je seveda velik, o čemer pa ne pričaja samo veliko zanimanje tujih kiparjev za simpozij, marveč prav tako tudi turistični promet v teh krajih, ki jim razstavljeni eksponati prinašajo vsako leto nove obiskovalce.

dhr

Pogoj za verifikacijo, ki na celjski gimnaziji ni bil izpolnjen, je bil med drugim tudi ureditev laboratorijev in kabinete učilnice za praktične vaje iz kemije. To je sedaj urejeno in za to ima velike zasluge profesor kemije Stanko Modic, ki je na celjski gimnaziji že 17 let.

Našli smo ga v kemijskem laboratoriju, ko je nad plinskimi plamenom grel stekleno cevko, ki jo je potem med vrtenjem nategnil ter na sredini stisnjenega dela odstavil.

»Delam pipete za reagenčne stekleničke,« nam je pojasnil ter pokazal kartonsko skatlo, v kateri je bilo 7 takih stekleničk, ki imajo v zamašku pipete z gumicami.

»Zakaj pa potrebujete toliko teh stekleničk in raznih drugih učil, ki jih tukaj sami delate?«

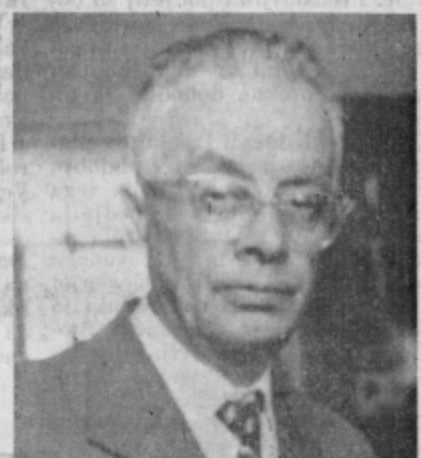
»Toliko jih potrebujem zato, da dobi pri vajah vsak dijak komplet 7 reagenčnih stekleničk in epruvet, tako da lahko vsi samostojno delajo poskuse. Ker smo imeli na šoli le en komplet učil za kemijo, sem pričel stekleničke izdelovati sam. Zanje sem uporabil prazne stekleničke za penicilin, ki sem jih zamašil z gumijastimi zamaški s pipetami. Razen takih stekleničk imamo še druge, v katerih so reagenti, ki so v trdnem stanju (prahovke).«

»Kot vidimo imate tukaj še mnogo drugih pripomočkov za vaje. Ste vse to sami izdelali?«

»Da, največ sem sam naredil, nekaj pa so naredili tudi dijaki in naš šolski mišar. Kaj hočete, če bi to kupili bi nas ogromno stalo, tako pa smo porabili za učila zelo malo denarja. Ker smo uporabljali le star odpadni material, ki smo ga dobili zastonj.«

Preskromen je, da bi povedal, da so vsa ta učila narejena po njegov-

vih zamislih in da jih sedaj izdelujejo tudi na drugih gimnazijah, ker so zelo funkcionalna in cenena. Toda drugod so še mnogo za celjsko

gimnazijo. Komisija republiškega zavoda za napredek šolstva, ki si je prišla ogledati nove kabine na celjski gimnaziji, je ugotovila, da so tu najboljše organizirane vaje iz kemije od vseh slovenskih gimnazij. In za uspeh ima največ zaslug ravno profesor Modic.

Sicer pa je celjska gimnazija ena od treh, na katerih eksperimentalno preizkušajo nove metode kabinetske pouka v kemiji in fiziki. Na podlagi izkušenj, ki jih bodo dobili, bodo izdelali učbenike in predpisali vaje, ki jih morajo opraviti dijaki v času šolanja. Tako bodo lahko bogate izkušnje profesorja Modica uporabljali še na drugih gimnazijah.

L. Stepančič

Na gimnaziji — solidni uspehi

Ob zaključku šolskega leta so dijaki celjske gimnazije dosegli dober učni uspeh — 80,06 odstotkov. Po pravnih izpitih ni izdelalo 19,42 odstotkov, šolski obisk pa je bil soliden — 91,55 odstotkov.

Skupaj z oddelki za odrasle se je za maturo pripravljalo 154 kandidatov, od tega je padel 1 v redni šoli in 2 v večerni. Po mnenju tovariša ravnatelja matura ni bila zahtevna, dijaki pa so pokazali slabše znanje v slovnici, a najboljše so pisali literarne ključne naloge. Večina maturantov namerava nadaljevati študij kljub težavam, ki nastajajo okrog vprašanja štipendij. Podjetja in družbene službe bi morale stopiti v tesnejše sodelovanje s šolo, še več zanimanja pa bi kazalo posvetiti nadarjenim, a posebno socialno ogro-

ženim dijakom, ki žele nadaljevati šolanje.

Pri sprejemnih izpitih oziroma pri preizkusu znanja je bilo od 225 učencev 16 odklonjenih. Največ težav je bilo pri matematiki, kjer so učenci pokazali premalo samostojnosti — 88 jih je dobilo negativno oceno. Slabši so bili tudi uspehi v slovnici in angleščini, na splošno pa je bilo opaziti, da so bili otroci na izpitu dobro pripravljeni. V uspehih ni vidnih skoraj nobenih razlik v znanju okoliških in mestnih učencev.

V novem šolskem letu bo gimnazija glede na vpis odprla 6 oddelkov, čeprav bodo vsi prostori maksimalno izkoriščeni.

J. V.

Mija Mencejeva in Janez Bermež

PRIJETEN ZAKLJUČEK SEZONE

(J. KILTY: DRAGI LAŽNIVEC)

Prav je, da lahko svojski dialog med dramatikom G. B. Shawom in igralko B. S. Tannerjevo občudujemo tudi na odru celjskega gledališča (Pred tem je uprizorilo lgro že mestno gledališče v Ljubljani). Sestaviti gledališko delo na podlagi korespondence med velikim angleškim piscem, znanim ironičnim in pikirnim duhovitecem G. B. Shawom (1856-1950) in njegovo prijateljico igralko Tannerjevo, je bila domiselna poteza, ki je avtorju Kiltyju nedvomno zares uspela. Kateri so elementi, ki dajejo Dragemu lažnivcu vsebinsko iskristnost in gledališko mikavost? Prvič in predvsem prisotnost blestečega Shawovega stila, polnega obratov, domislekov in bodic, a vedno na ravni zahtevne salonske konverzacije. Tudi igralniki odgovori so večkrat spodbujeni od Shawove zbadljivosti in vsebujejo ustrezno šilo za ognjilo. Tekst pa je intelektualistično zaostren in zahteven ter s tem literarno manj razgledanemu gledalcu včasih težje dostopen.

V 40-letni korespondenci (1899—1939) se čutijo odzivi treh vojn (burske, prve svetovne in najavljačice se druge svetovne), v njej se vrste literarno-gledališki utrinki in sprotna življenjska opazovanja in razmišljanja. Gledalec dobi občutek, da stoji sredi arčne življenja, v kateri si sledi sreča in žalost, zanos in slaba volja, premišljenost dejanj in nepredvideni poseg usode.

Igra, v kateri nastopata le dve osebi, daje obema igralcem mnogo odgovornosti ob velikem naporu, obenem pa mnogo možnosti za uveljavitev. Lahko rečemo, da sta oba igralca — Janez Bermež in Mija Mencejeva — izrabila svoje prilžnosti. Režiser Stojan je dogajanje primerno razbil, govorni tempo pa je bil včasih prehitel, kar se je opazilo mestoma v manj jasni dikciji pri Mencejevi. Bermež je bil seveda manj podoba zrelega Shawa, bolj pa prikaz Shawove stalne duhovne gibkosti, ostrine in svežine. Vloga je oblikoval temperamentno-impulzivno, razpoložljivost prehodno so bili dobro zaznani, glasovno je lepo moduliral, mimično pa je bil včasih manj pretehtan in izrazit. V splošnem pomeni vloga za Bermeža lepo uveljavitev in napredek.

Prav tako je uspela Mencejeva, čeprav je imela že tekst manj učinkovit. Širok razpon ponašanja, ki ga terja vloga, je dokaj iznajdljivo izpeljala, saj je bila prepričljiva tako v zadržani otopeni miselnosti pozni starajoče se igralke v zadnjih prizorih kot v robotosti pygmalionskih Elizabinih vaj. Le tu pa tam so bili zaznani pri Mencejevi trenutni nesproščeni in rahle nenaravnosti, kar bi se ob številnejših predstavah in večji zlitosti z vlogo nedvomno uglasilo. Opazna je bila glasovna indiscipliniranost (manj izrazita dikcija, ne vedno učinkovito-primerna modulacija glasu). Na splošno sta se igralca lepo ujemala, se dopolnjevala in podala vlogi sugestivno, da sta pritegnila in osvojila občinstvo, ki ju je nagradilo z zasluženim aplavzom.

Andrijan LAH

STO LET STAR ROMAN

Sch. pa je skoraj vsak dan sedel v Celju v kavarni in igralci so se kar trgali, da so smeli z njim igrati, ker jim je bil dobiček gotov. Zena in hči sta se dostikrat z njim peljali v mesto, da bi ga spravili od kart in domov, pa sta morali včasih po cele ure čakati, preden je nehal igrati, navadno zaigravši vse, kar je s seboj imel v žepu.

Pavlina je bila edina hči in kot edinega otroka sta jo oče in mati prav oboževala in ji izpolnjevala vsako željo. Bila pa je tudi ona vdana svojememu očetu in ga tako ljubila, da si še misliti ni mogla, da bi se kdaj od njega ločila. Vsaka očetova beseda ji je bila sveta, njegova volja tudi njena volja, tako da ni imela niti picice samosvoje volje. Prodreti v tako srce, to sem kmalu videl, ne bo šlo lahko, tem manj, ker je vse gledala le tako rekoč z očetovimi očmi. Oče pa je bil trd Nemec, se sicer ni brigal ne za politična, ne za narodna vprašanja, pa vse slovensko narodno gibanje se mu je zdelo nesmiselno in celo smešno.

Po veliki noči torej dobim vabilo od Luize na njeno svatbo in se odpeljem na določeni dan v Laško. Pavlina je res bila moja družica. V beli obleki z rdečkastimi rožami v črnih laseh se mi je zdela nadzemeljsko bitje. Po poti sem premišljeval, kako jo hočem ogovoriti, kako jo zabavati. A ko sem zdaj stal pred njo, mi je zastajala beseda in stisnil sem ji le mehko, nežno ročico. Pristopila je njena mati, katere še nisem poznal, bolj mala, čedna, dobro rejena brinetka, o kateri bi vsak sodil, da je starejša sestra, a ne mati Pavlina. Ona me je predstavila svojemumu možu, ki je stal med drugimi svati. Močan mož, velik, širokopleč, s krepkimi, bolj trdimi črtami v obrazu in rjavimi lasmi, stisnil mi je s svojo veliko roko tako krepko mojo, da me je zbolelo.

Po poroki je bil, kakor navadno, zelo dolgotrajen obed, da smo mladi ljudje že težko pričakovali konca in zatem plesa. Jaz sem se v mladih letih rad zasukal v plesu, posebno če sem mlado, simpatično deklico držal okoli pasa. Največkrat sem prosil Pavlino za kako turo, pa ona ni bila posebna prijateljica plesa. Tudi je večkrat izginila iz sobe, v kateri smo plesali, in zapazil sem, da hodi z materjo v postransko sobico, od koder se je slišal hrup igralcev na karte. Tam je Sch. sedel za mizo in kakor običajno izgubljal. Zato bi ga mati in Pavlina radi spravili od igre v obedno sobo, kjer so se vrstile napitnice in se je prepevalo, pa ni se hotel vzdigniti.

Mi mladi smo pa med plesom aranžirali razne igre, med temi tudi takozvani, pri družinskih veselicah jako priljubljeni »povštertance«. Gospodje in gospodične stopijo v krog, za roke se držeč, v sredi kroga pa stoji gospod oziroma gospodična z blazinico v roki. Ves krog se suče okoli njega in končno vrže gospod blazinico pred tisto gospo, katero je izvolil. Oba poklekmeta in se morata pokjubiti.

Prvi sem jaz stal v krogu in položil blazinico med splošnim plesom k nogam Pavlininim. Pokleknil sem, a ona se je branila, dokler je ni nevesta prisilila, da je morala poklekneti. Vsa zardela je to storila in meni v oči so gledale nekako plaho njene črne, blesteče oči. Potegnem jo k sebi in poljubim jo prav pošteno na njene mehke rdeče ustnice. Vredlo je v meni in najrajši bi jo bil v objemu oddržal za vse žive dni. Pa ona je naglo vstala in stopila na svoje mesto v krog.

Pozneje sem še večkrat pri družabnih veselicah poljuboval dekleta, pa le mehanično, ker je to zahtevala navada. Onega, dejal bi električ-

nega toka, ki je od Pavlininih sladkih ustnic se razlil po vsem mojem životu, nisem nikdar več čutil. Zdi se mi pač verjetno, da življenje in vsi pojavi njegovi so le električni toki.

Hitro je minila noč, v jutru pa sem se že moral odpeljati. Pri slovesu je Pavlina mati me povabila, da naj jih kmalu obiščem na Bežigradu.

To sem seveda rad storil. Ze prihodnjo nedeljo sem se odpeljal v Celje, od koder vodi kratka pešpot med travniki in njivami h gradiču, stoječemu ob robu teharskega griča, ki se tu končuje. Za enonadstropnim gradičem so po eni strani gospodarska poslopja, po drugi precejšen vrt s senčico v sredi. Razgled iz oken na zahodno stran kaže v daljavi Solčavske planine in Savinjsko dolino s celjskim mestom, na severni strani se vidi Pohorje s predgorami, Vojnik in vse te vasi, ki se tod širijo. Za vso to razgledno lepoto nisem maral, videl sem le najkrasnejšo lepoto, Pavlinino, pred sabo.

Prišel sem dopoldne, ostal pri obedu in ker nisem doma imel posebno nevarnih bolnikov, sem se šele drugo jutro odpeljal. Sprehajali smo se po vrtu, pa spet se vrnili v mali salon, kjer je stal glasovir, in govorili, sam ne vem o čem. Pavlina se je usedla h glasoviru in jaz sem moral popevati kak solo, spremljan od nje, za kar sem pa bil premalo izurjen, da se je včasih srčno smejala pri mojih napakah.

In odslej sem skoraj vsako nedeljo zahajal na Bežigrad. Navadno sem tam našel celjskega odvetnika dr. Sajoviča starejšega, ki je bil precej bolj prileten od mene. Spočetka sem ga sumil, da pohaja za Pavlino, a kmalu sem se uveril, da se za Pavlino ne briga in je le oboževalec njene matere, pa nikakor ne v slabem smislu. Ostala sva ves čas v prijaznih odnosajih in večkrat skupaj šla v mesto, kadar sem se vračal na kolodvor. Ker je tudi Pavlinin oče bil prav vljuden proti meni, sem gojil najlepše trdne in kadar sem spet bil na potu, sem vselej nado sklenil, da danes se mora odločiti, in po glavi so mi hodile besede, katere naj izpregovorim. Pa ko sem stal pred Pavlino, zastajala mi je govornica in teh besed, ki so vendar tako kratke in se tako lahko dajo izgovoriti, besedic: »Jaz te ljubim!« nisem mogel spraviti iz ust.

S SEJE SVETA ZA KOVINE IN METALURGIJO

Vrsta perečih vprašanj

V ponedeljek je bila v prostorih gospodarske zbornice Celje četrta redna seja sveta za metalurgijo in kovine. Predstavniki podjetij so odgovarjali na zastavljena vprašanja s prejšnje seje, pregledali pa so tudi ocene celotnega dohodka ter sredstev za osebne dohodke za tekoče leto.

Ko so pregledovali izpolnitev plana proizvodnje in izvoza v obdobju januar-maj, so ugotovili, da tega plana niso izpolnili vsa podjetja zaradi različnih težav. Največja težava so surovine (tovarna kovanega orodja Zreče, Zična, IFA, Gorenje) in pa izpad oziroma redukcija električne energije (Zelezarna Sotre). Prav tako se pojavljajo problemi delovne sile na težjih delovnih mestih, tako da celo v Cinkarni nekatere peči stojijo, ker ni delavcev.

Na seji je bilo tudi poročilo o stanju in perspektivah STS Celje. Iz njega je bilo razvidno, da je pomanjkanje stalnih predavateljev ter učilnic in kabinetov tako, da je v nevarnosti verifikacija. Pojavlja se tudi vprašanje, ali bodo lahko tehniško šolo dogradili, ker ni

potrebnih sredstev. Predstavniki podjetij so bili ogorčeni, ker sploh ne vedo, kam so šla sredstva, katera so vplačala za gradnjo te šole.

V poročilu o stanju in perspektivah prehoda na 42-urni delovni teden so poudarili, da se za enak učinek ne sme povečati število zaposlenih. Predstavniki EKK Velenje je poročal o dobavi daljinskega plina iz Velenja. Povedal je, da bo plinski sistem začel poskusno obratovati že oktobra 1966, definitivno pa oktobra 1967. Žal ni predstavnik odgovoril na najvažnejše vprašanje, to je, kolikšna bo cena, saj se podjetja boje, da bo ta presegla sedanjo ceno energetskih virov.

K. F.

ŠMARSKA OBRT POTREBNA SANACIJE

Pred dnevi je šmarska občinska skupščina razpravljala o vprašanjih obrti in ugotovila, da je stanje v družbenih obrtnih delavnicah in na področju zasebnih obrti vse bolj zaskrbljujoče. Število zasebnih obrtnikov se je v pičlih štirih letih občutno zmanjšalo — od 207 v letu 1960 na 138 v letu 1964. Tendenco upadanja zasledimo pri vseh obrtnih dejavnostih, zlasti pa je pereče v obrtnih strokah, ki zadovoljujejo potrebe kmečkega prebivalstva — sodarstvo (samo 1 obrtnik), kovaštvo (2), kolarstvo nobeden itd. Občutno je tudi pomanjkanje tehničnih storitev, saj je v občini samo en elektroinstalater. Za potrebami pa zastajajo tudi krojaška (17 obrtnikov), mizarska (12), ključavničarska (1), in čevljarstva (19) obrtna stroka. Stanje ni zadovoljivo že zaradi tega, ker so družbeno obrtne delavnice v glavnem prešle na podjetniški način proizvodnje.

O zaposlovanju mladoletnikov

Ker se je med šolskimi počitnicami spet močno pojavila težnja po zaposlovanju mladoletnikov in nastajajo v zvezi s tem precejšnji problemi in nerazumevanje staršev, inšpekcija dela obvešča, da zaposlitev osnovnošolskih otrok ni dopustna, ne glede na to, da je to njihova želja ali želja njihovih staršev po priložnostnem delu. Sedanja praksa je namreč pokazala nekatere težave in je prišlo celo do poškodb zaposlenih mladoletnikov. Proti podjetju, ki je zaposlilo 94 otrok v starosti od 12 do 15 let z namenom, da bi opravljali razna dela, čeprav še niso izpolnjevali splošnih pogojev za skle-

panje delovnega razmerja, pa je bil uveden upravno-kazenski postopek. Zato starše in podjetja obveščamo, da je starost 15 let eden od bistvenih pogojev za sprejem oseb na delo.

Cene se padajo.

Ta teden je celjski trg dobro založen s povrtinami in sadjem. Pozna pa se že vpliv toče, ki je hudo prizadela nekatere predele v okraju. Cene so sicer v celoti padle, marsikdaj pa se spreminjajo, kar je odvisno od ponudbe in povpraševanja. Najbolj primanjkuje česnje, gozdnih jagod skoraj ni več, težave pa so tudi s perutnino, kjer cena niha od 700 do 2000 din za kilogram, KZ Šmarje pa dostavlja piščance po 650 din.

Stari krompir po 45 din se je umaknil novemu, ki stane od 82 do 100 din. Zelje je po 80 din, ohrovt od 150 do 200 din, pri korenčku pa so v ceni precejšnje razlike med državnim sektorjem, kjer velja 180 do 190 din, in privatnim, ki ga ponuja od 200 do 300 din. Petersilj stane 200 do 280 din, glavna solata je od 80 do 150 din, cvetača 120 din; graha za lučenje je delno primanjkuje, a cena niha od 120 do 300 din. Fižol v stročju je dovolj po 100 do 200 din, fižol v zrnu je 250 do 300 din, cena paprike je padla na 450 din, kumar je dovolj in so od 190 do 270; ravno tako paradižnika od 150 do 280 din, ki so ga prinesli prodajalci iz Makedonije.

Cebula stane 140 din, česen 230, hrušek pa primanjkuje in so po 210 din, suhe slive pa po 240 din. Borovnic je dovolj od 120 do 200 din, breskve so po 280 din, cena jagodam je padla na 300 do 400 din. Orehova jedra so po 1250 din, orehi v lupinah 300 din, jajca po 29 din, a privatni sektor jih ponuja od 30 do 35 din. Mleko je po 70 din, smetana 440, skuta po 280 din, a domače maslo stane od 800 do 1100 din.

Tržni nadzornik tov. Murko pa opozarja potrošnike, naj dobro pazijo na denarnice, ker so se v zadnjem času spet pojavile manjše tatvine.

POZOR, nimaš prednosti!

Današnji sestavek o prometni problematiki smo namenili organizaciji združenja šoferjev in avtomobanikov, ki bo 13. julija praznovala svoj praznik.

Na ta dan so leta 1943 prvič sodelovale v borbi proti sovražniku motorizirane partizanske enote in sicer v Žužemberku na Dolenskem.

V celjskem okraju deluje 12 podružnic združenja šoferjev in avtomobanikov ter okrajni odbor v Celju z nad 1000 člani. Podružnice združenja šoferjev in avtomobanikov skrbijo predvsem za vzgojo in šolanje članov, da bi le ti v svojem poklicu kar najbolj pravilno in gospodarno opravljali z zapano imovino na cestah in delavnicah. Posebno plodno sodelovanje je organizacija dossegla s komisijami za vzgojo in varnost v cestnem prometu, saj so številne vzgojne preventivne akcije pokazale, kako skupne so te naloge pri vzgoji vseh koristnikov javnih cest. Številne nesreče narekujejo, da bo treba tudi v bodoče problemu prometne varnosti in vzgoje posvetiti še večjo pozornost.

Podružnice združenja šoferjev in avtomobanikov so v letih 1962-63 predlagale 53 voznikov za podelitev plaketa vzornega voznika. V tem letu se bo število voznikov dvignilo za nadaljnjih 40.

V prvem polletju 1964 so člani združenja šoferjev in avtomobanikov opravili nad 150 predavanj na šolah, predvajali so 28 prometnih filmov pred okoli 5000 gledalcev, sodelovali so na šolskih tekmovanjih in okviru jugoslovanskih pionirskih iger itd.

V času akcije svetlobnih teles na vozilih so pregledali več sto koles in motornih vozil ter posredovali pristojnim organom številne predloge za izboljšanje prometne varnosti. Dosedanje opravljeno delo nam jamči, da so podružnice združenja šoferjev in avtomobanikov razumele svoj pomen in naloge, ki stojijo pred njimi, zato se vsi veselimo njihovih uspehov in jim ob stanovskem prazniku čestitamo in zaželimo »srečno«.

Okrajna komisija za varnost prometa Celje

DELO PIONIRJEV

V kratkem bo Planina praznovala svoj praznik, zato imajo vsi prebivalci mnogo dela. Planino želijo čim bolje urediti. Pri tem tudi mnogo pomagajo skupine pionirjev, ki čistijo cvetlične grede, urejajo grobove pri spomeniku padlim borcem in s prostovoljnimi delom pomagajo še drugod.

Obiskali smo najboljši pionirski odred v okraju

Da bi se na lastne oči prepričali, kako so razvite svobodne aktivnosti v najrazličnejših pionirskih kroških in kako naj pravzaprav izgleda reformirana šola, so obiskali zadnje dni letošnjega šolskega leta predsedniki občinskih pionirskih komisij najboljši odred v Podčetrtku. Ekskurzije sta se mimo predstavnikov okrajne in republiške zveze prijateljev mladine udeležila tudi predsednik šmarske skupščine tov. LOJEN in predsednik občinskega odbora SZDL tov. BIZJAK.

Ugodne goste je pozdravil ravnatelj šole tov. Brilej, potem pa je predsednik pionirskega odbora Tinček Amon odprl izredno konferenco. Njegovo kratko uvodno poročilo sta dopolnila tajnik in blaginjak, zatem pa so poročali vodje posameznih skupin.

Iz poročil kluba mladih tehnikov je razvidno, da delujejo mimo tehničnega še radiomaterski, foto in prometni krožek, šestavni del kluba pa so tudi kolesarica, skladišče in kabinet za izdelke. Gotovina v znesku din 79.646, din je naložena v domači zadrugi hranilnici. Prodajalna »Solar«, v kateri kupujejo pionirji razen šolskih potrebščin tudi leposlovne knjige in razglednice, je imela doslej 600.124 prometa. Na zalogi ima približno za 120.000 din blaga.

Na vprašanja gostov so odgovarjali pionirji kratko, jedrnat in samozvestno. Za zaključek uspele konference: kratka radioddaja, nastop dvo- in troglasnega zbora ter nekaj recitatorjev.

Po končani konferenci so si gostje ogledali igrišče, vrt, cvetličnjak, čebelnjak, trgovino, lutkovni oder, foto temnico in delavnico. Povsod red in urednost, vidni uspehi načrtnega in zavestnega dela. Komunja v malem. Pravzaprav edinstveno! Za slovo: nekaj prizorov lutkovne igrice in kratek koncert pionirskega

tamburaškega zbora, popestrnega s harmonikarji in solopecvi.

Vse to vsebinsko bogato vzgojno delo, v katerem se kalijo naši jutrišnji upravitelji in ponosni ter samozvestni občani, vodi neutrudni pedagog in ravnatelj Jože Brilej ob sodelovanju zvestih, pridnih in poštenih sodelavcev-učiteljev, ki najdejo kljub zamudnim pripravam na vsakodnevni pouk in skromnim materialnim ter razmeroma težkim življenjskim pogojem dovolj časa in kreposti za oblikovanje mladih socialističnih osebnosti v tem lepem predelu slovenske zemlje.

Ali ni vredno posnemanja?

D. P.

Za drugo polletje

Okrajna skupščina je na svojem nedavnem zasedanju med drugim sprejela tudi okvirni program dela za drugo polletje. Tako bo poleg tekočih zadev reševala in pretresala vprašanje strokovnih kadrov in štipendiranja, vprašanje stanja šolstva II. stopnje, rebalans okrajnega proračuna za leto 1964, vprašanje zdravstvenega stanja prebivalstva celjskega okraja, vprašanje številnih merešenih zadev invalidov in borcev NOV, osnutek družbenega plana za prihodnje leto ter probleme dolgoročnega načrtovanja.

Prometna kronika

BREZ IZPITA

V naselju Malkovec pri Krmolju je 29. 6. motorist Lenič Janez vozil motorno kolo brez vozniškega dovoljenja in podrl petnajstletno Skobor Ivanko iz Malkovca, ki je nenadoma prečkala cesto, ne da bi se prepričala, če je cesta prosta. Dobil je poškodbe na glavi in pretres možganov. Prepeljali so jo v novo-meško bolnišnico.

NI NAKAZAL SMERI

Istega dne je v Frankolovem na cesti prvega reda mopedist Srebot Bogomir zavijal v levo, ne da bi na kazal spremembo smeri. Za njim je privozil voznik reševalnega avtomobila Vajnger Vlado, ki je močno zavrl in zavrl v levo, da bi se izognil trčenju. Pri tem se je avto prevrnil, voznik pa je dobil lažje poškodbe na glavi. Škoda na vozilu je 500 ti-soč din.

SMRT POD KOLESI

Voznika iz Skopja Jusuf Jakupović in Slavko Kuč sta 27. 6. pripeljala blago v podjetje »Kovinar« v Zadovinku. Ko sta čakala na raztovarjanje, sta se, da bi se odpočila, vlegla in to Jusuf pod avto, Kuč pa pod prikolico. Ko je Jusuf kasneje avto premaknil, je pozabil na pomočnika in zavozil naprej ter pri tem povozil Kuča. Ko mu je šlo preko vratu in glave. Bil je na mestu mrtve.

RAZPIS

Svet delovne skupnosti pri Skupščini občine Zalec razpisuje za šolsko leto 1964/65 naslednje štipendije:

- 2 štipendiji na Ekonomski fakulteti
- 2 štipendiji na srednji gradbeni šoli
- 1 štipendijo na Višji komercialni šoli Maribor — oddelek za gostinstvo in turizem
- 1 štipendijo na Višji šoli za zdravstvene delavce — oddelek za višje sanitarne tehnike
- 1 štipendijo na višji upravni šoli — oddelek za statistiko,

Prošnji je priložiti: življenjepis, potrdilo o premoženjskem stanju, zadnje šolsko spričevalo, potrdilo o mesečnih prejemkih staršev, mnenje mladinske organizacije.

Prošnja se kolkuje z din 250 državne takse, vsaka priloga z din 30 državne takse. Prednost imajo prošilci s področja občine Zalec.

Prošnje z navedenimi prilogami je poslati v roku 15 dni po objavi razpisa na Skupščino občine Zalec.

KOMISIJA ZA RAZPIS MESTA DIREKTORJA ZDRAVSTVENEGA DOMA ZALEC

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Zdravstvenega doma Zalec

Pogoji: kandidat mora biti zdravnik splošne prakse z opravljenim strokovnim izpitom in nad 5 let prakse. Osebn dohodek za razpisano mesto je določen s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov delavcev zavoda. Družinsko stanovanje je zagotovljeno.

Kandidati morajo vložiti ponudbe za razpisano mesto pri Zdravstvenem domu Zalec. Ponudbo je treba kolikovati s 50 din, priložiti pa je treba dokaz o strokovni izobrazbi in o opravljenem strokovnem izpitu ter kratek življenjepis. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Rok razpisa je 15 dni po objavi oziroma do zasedbe delovnega mesta.

Komisija za sprejem in odpoved delovnih razmerij pri podjetju »ELEGANT« CELJE

razpisuje naslednja prosta delovna mesta v upravi:

- 1 MEHANIKA
- 1 KURJACA
- 4 KV KROJACE
- 4 VAJENCE ZA KROJASKO STROKO
- 1 VAJENKO ZA TRGOVINO

Delovni pogoji:

- 1) Za delovno mesto mehanika se zahteva kvalifikacija mehanika, po možnosti za šivalne stroje, ali kvalificiranega ključavničarja s prakso.
 - 2) Kvalificiran kurjač ali priučen s prakso.
 - 3) Kvalifikacija za krojaško stroko.
 - 4) in 5) Uspešno dovršena osemletka.
- Prošnje pošljite na upravo podjetja »Elegant«, Celje, Titov trg 3, najkasneje do 10. 7. 1964. Osebn prejemki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

RAZPIS

SVET DELOVNE SKUPNOSTI SKUPSCINE-OBČINE ZALEC razpisuje naslednja prosta delovna mesta v upravi:

- referat za kmetijstvo in veterino v oddelku za gospodarstvo in družbene službe
- referat za kadrovske in uslužbenske zadeve v oddelku za splošne zadeve.

Pogoji: Za prvo delovno mesto se zahteva višja ali visoka izobrazba, za drugo višja strokovna izobrazba. Osebn dohodki po pravilniku o notranji organizaciji, delovnih razmerjih ter delitvi dohodka. Nastop službe je možen takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe z življenjepisom ter dokazili o strokovnosti ter dosedanjem delu poslati Skupščini občine Zalec. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij podjetja »ZICNA« CELJE

razpisuje prosto delovno mesto

vodje razvojnega oddelka

Pogoj: strojni inženir s prakso.

Osebn dohodek po pravilniku o delitvi OD. Stanovanje za razpisano delovno mesto je zagotovljeno v bloku.

Pismene in ustne prijave sprejema splošni sektor podjetja. Razpis velja do zasedbe.

Svet združenja študijskih centrov višjih in visokih šol v Celju, razpisuje prosto delovno mesto

tajnice združenja

Pogoji: končana srednja šola ter praksa v vodenju administracije ter finančno materialnega poslovanja.

Nastop službe mogoč takoj ali po dogovoru.

Osebn dohodek po dogovoru.

Ponudbe pošljite na upravo združenja, Celje, Trg svobode 9.

OBJAVE IN OGLASI...

DELOVNI KOLEKTIVI — ORGANIZACIJE

KOMPAS CELJE Vam nudi za Vaše izlete po Jugoslaviji izredno ugodno ceno prevoza z modernim turistično opremljenim 43 sedežnim avtobusom tipa »Deutz« — po ceni prevoženega kilometra 220 din. Naprosamo za predčasne rezervacije!

VABIMO VAS NA IZLETE:

1. TRST-BENETKE — dvodnevni avtobusni izlet za delovne kolektive in organizacije. Cena 9.500 din.
2. AZURNA OBALA — 6-dnevni avtobusni izlet v septembru: ogled Milana, Torina in Genove; prijava do 12. julija.
3. TOKIO — 12-dnevni izlet s posebnim letalom na olimpijske igre v oktobru; prijava do 1. avgusta.
4. NEW YORK — 11-dnevni izlet s posebnim letalom na svetovno razstavo; odhod iz Ljubljane 20. julija in 24. avgusta.
5. WIG-64 — 3-dnevni avtobusni izlet na ogled cvetlične razstave na Dunaju. Prijava do 20. julija.
6. DOLOMITI — GENOVA — FIRENCE — 5-dnevno avtobusno potovanje v septembru. Prijava do 1. avgusta.
7. INDUSTRIJSKI VELESEJEM V BERLIN — 6-dnevno avtobusno potovanje v drugi polovici septembra. Prijava do 1. avgusta.
8. LONDON—ROTTERDAM — 10-dnevno potovanje z vlakom; prijava do 10. avgusta.
9. BERLIN — 6-dnevno avtobusno potovanje na ogled industrijskega velesejma; prijava do 10. julija.
10. RIM—SAN MARINO 6-dnevno avtobusno potovanje. Prijava do 1. septembra.
11. 8-dnevno potovanje z letalom v Dubrovnik in Sarajevo. Prijava do 18. avgusta 1964.
12. SLOVENSKA KOROSKA — dvodnevno avtobusno potovanje za delovne kolektive in Koroske borce.
13. PO PREKMURJU — tridnevni avtobusni izlet.
14. SLOVENSKE GORICE TRAKOSCAN — dvodnevni izlet z avtobusom.
15. PLITVICA JEZERA — CRIKVENICA — RIJEKA — dvodnevni avtobusni izlet.
16. PO ISTRI — dvodnevni avtobusni izlet.
17. PO DOLENJSKI IN BELOKRANJSKI — dvodnevni izlet z avtobusom.
18. PO GORENJSKI PREKO VRŠICA NA PRIMORSKO — dvo in večdnevni avtobusni izleti.
19. V KUMROVEC — enodnevni avtobusni izlet.

Pred vsakim izletom obiščite podjetje KOMPAS — CELJE. Organiziramo kolektivna potovanja in izlete po Jugoslaviji in v inozemstvo z modernimi turističnimi avtobusi, z rednimi in posebnimi vlaki, ladjami obalne in rečne plovbe in posebnimi letali.

KOMPAS CELJE posreduje prodajo vseh vrst vozil: za železniški, letalski in pomorski promet. Kompas posreduje v najkrajšem času nabave potnih listov, vizumov ter menja tuja plačilna sredstva in sprejema depozite.

KOMPAS CELJE daje brezplačno vse prometne in turistične informacije, prodaja razglednice, zemljevide, spominske filitelične znamke itd. Pred vsakim potovanjem se posvetujte v poslovalnici.

Se priporoča KOMPAS CELJE
Tomšičev trg 1 — tel. 23-50

● STANOVANJA

Eno ali dvosobno stanovanje v Celju iščem. Najemino plačam za eno ali dve leti naprej. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Uslužbenka«.

Mlad zakonski par išče sobo v Celju. Naslov v upravi lista.

Sprejemem sestanovaleca. Naslov v upravi lista.

Nujno iščem sobo, grem tudi za sestanovalko. Uslužbenka. Naslov v upravi lista.

Iščem sobo v Celju. Naslov v upravi lista.

Nudim večje posojilo za sobo in kuhinjo, ali plačam naprej. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Celje«.

Opremljeno sobo s posebnim vvhodom in kopalnico oddam solidni osebi. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Center«.

Upokojenka želi stanovanje pri starejši osebi ali gre za sobo varovat 3-letnega otroka. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Zanesljiva«.

Za uslužbenca potrebujemo nujno opremljeno sobo v mestu ali bližini našega podjetja. Kmetijski kombinat — obrat »Mleko« Celje, Ljubljanska cesta.

Lepo opremljeno sobo s posebnim vvhodom in souporabo kopalne oddam dvema fantoma. Naslov v upravi lista.

Iščemo sobo s posebnim vvhodom za dve osebi. Uredništvo Celjskega tednika Celje.

KUPIM

Mlatilnico s tresalom in z rehto kupim. Krivec, Rečica 26, Laško.

Hišico ali stanovanje do 1.500.000 din v Celju ali bližini kupim. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Nujno«.

Po določilih 43 člena Zakona o financiranju gradnje stanovanj (Ur. list FLRJ št. 47/59 in 12/62), pravilnih sklada in po sklepu seje Upravnega odbora Stanovanjskega sklada Zalec razpisuje Stanovanjski sklad Zalec

NATECAJ

za nakup stanovanj in najetje kredita za poskusno siporeks montažno gradnjo.

V prodaji so stanovanja a 60 m² v četverč-kih III in IV Soseska DOM I Zalec in bloku XII Zalec (blok LM).

I. Namen posojila in udeležba:

Po tem natečaju bo sklad dajal posojila za odkup stanovanj ter vršil odprodajo stanovanj:

a) četvorček III Zalec	
4 stanovanja a 60 m ² a	7.000.000 din
(za izračun najemnine)	6.300.000 din
b) četvorček IV Zalec	
4 stanovanja a 60 m ² a	7.000.000 din
(za izračun najemnine)	6.300.000 din
c) četvorček Vransko	
(samo za šolstvo)	28.000.000 din

Ta stanovanja so opremljena s pečmi na trdo gorivo. V kolikor kupi kupec stanovanje z garažo je to za 300.000 din dražje, oziroma cenejše, če garaže ni poleg. V vsakem četvorčku sta po 2 garaži.

c) blok LM poleg NB

(etaža II in III)

4 stanovanja a 60 m² a

6.700.000 din

Ta stanovanja bodo opremljena s centralno kurjavo. V spodnji etaži so poslovni prostori LM.

II. pogoji natečaja:

1. Najmanjša lastna udeležba mora biti 50% vrednosti in je plačljiva najkasneje v 14 dneh po podpisu pogodbe, ali po pogodbi v določenem času. Za šolstvo 10% lastna udeležba (samo v četvorčku Vransko).

2. Odplačilna doba posojila do 10 let.

3. Najnižja oblastna mera lahko znaša 2,50 %.

4. Prednost za dodelitev posojil imajo prosilci, ki so že v dogovoru in namenska sredstva že zagotovljena, pa ponudnik, ki nudi krajšo odplačilno dobo in višjo lastno udeležbo.

III. Dokumentacija:

Vso potrebno dokumentacijo morajo ponudniki vložiti najkasneje v 1 mesecu po sklenitvi pogodbe, v nasprotnem primeru pogodba za sklad ni obvezna.

Prosilcem kredita je dolžnost vložiti naslednjo dokumentacijo:

— Izpis iz registra podjetja in obratov;

— sklep najvišjega upravnega organa o zadolžitvi in obveza, da se bodo vsako leto zagotovila sredstva za odplačilo;

— potrdilo banke o višini lastnih sredstev;

— izjava najvišjega upravnega organa, da sme sklad blokirati sredstva žiro računa v primeru neplačila zapadlih anuitet;

— kupci zasebniki vložijo le dokumentacijo, ki je potrebna za najetje kredita;

IV. Ostala določila:

Pogoji iz točke II se morejo spremeniti le po posebnem sklepu UO Stan. sklada Zalec.

Poleg odprodaje stanovanj pa je UO Stan. sklada Zalec določil namensko kredit za gradnjo polzkusnih siporeks hiše do skupne višine 13.500.000 din po 2 % obrestni meri na dobo 30 let za gradnjo polzkusnih siporeks hiše na soseski DOM I Zalec. V tej vsoti ni zajeta udeležba podjetij. Možnost najetja namenskega kredita imajo samo osebe, ki so pod posebnimi pogodbenimi pogoji kupile parcele od Stanovanjskega sklada Zalec na soseski DOM I Zalec ter nudijo že v letošnjem letu (v mat. gotovini in del. sili) najmanjšo lastno udeležbo 3.000.000 din.

Pogoji iz tega razpisa se morejo spremeniti le po posebnem sklepu UO Stan. sklada in v skladu s pravili sklada.

Ponudbe oddajate v pisarni Stan. sklada Zalec (sklepanje pogodb) — prodaja stanovanj se vrši do odprodaje.

Potrebne informacije dobite v pisarni Stanovanjskega sklada osebno ali telefonsko na številko 29 Zalec.

UO Stanovanjskega sklada Zalec

● PRODAJ

Stabilni motor »DEUTZ« 6 KS, v odličnem stanju prodam. Vzajem tudi ček, Ribič Antona, Dol — Smarje pri Jelšah.

Prodajam hmeljsko sušilnico — 4m², tm² tesnega lesa za ostrešje. Marinič, Celje, Ložnica 9.

Hišo in večjo delavnico primerno za mehanika, mizarja ali drugega obrtnika prodam za 1.900.000 din v Trnovljah 19.

Gospodarsko poslopje primerno za prezidavo, z vrto, sadonosnikom in 2 njivama prodam za 1.000.000 din v Trnovljah 19.

Posestvo na Gorici pri Lopati, 6 ha zemlje — gozdom in leseno novo uto prodam. Naslov v upravi lista.

Vespo 150 cm in pločevinasta vrata 2,50 x 3,06 — dvojna (rolo) prodam. Zg. Gruševlje 21 — Sempeter.

Starejšo generalno popravljeno stružnico 1200 mm prodam. Podgorje 2, Sentjur.

Zelo ugodno prodam dve veliki koriti — primerni za napajanje živine na vasi. Naslov v upravi lista.

Motorno kolo NSU PRIMA 175 cm prodam. Krajne Miran, Celje, Cesta na Ostrožno 2.

Nova tridelna okna z omaricama za roletno ugodno prodam. Kralj, Ljubecna 8, Škofja vas.

Moped TOMOS PUCH prodam. Plačljivo tu s čekom. Ferme Maks, Store, Pečovje 9.

Kuhinjsko pohištvo in dvodelni umivalnik prodam. Naslov v upravi lista.

● KONCERTI

Renomirani moški zbor »Oranje« iz Holandije se bo na turneji po Avstriji in Jugoslaviji ustavil tudi pri nas.

Koncerti bodo:

1. avgusta v Velenju v Domu kulture,
3. avgusta v Dobrni, dvorana zdravilišča,
4. avgusta v Celju, Narodni dom,
5. avgusta v Rogški Slatini, dvorana zdravilišča.

60 članski zbor ima naštudiran internacionalni program, s katerim se je z ogromnim uspehom predstavil v Belgiji, Franciji in v Španiji.

● OBJAVE

Krajevna organizacija SZDL Otok v Celju poziva vse člane, ki so pri njej vpisali ljudsko posojilo za obnovo Skopja, da čimprej dvignejo obveznice. Obveznice lahko dvignejo vsak ponedeljek, sredo ali soboto od 9. do 12. ure v pisarni Krajevne skupnosti Otok v Celju v Trubarjevi ul. 55a — prizidek. S seboj naj prinesejo potrdila o vpisu in osebne izkaznice.

● KINO

KINO »SVOBODA« SEMPETER

4. julija 1964: »Desant na Dryar« — jugoslovanski film.

5. julija 1964: »Enajst veteranov« — ameriški barvni SCP

8. julija 1964: »Dezerters« — zah. nemški film

9. julija 1964: »Ulrica Frederick št. 10« — ameriški film SCP

KINO SEVNICA

4. in 5. julija 1964: »Sedem izzivanj« — italijanski film

● SLUŽBE

Dekle z otrokom bi šla za gospodinjstvo pomočnico. Naslov v upravi lista.

Sprejemem starejšo žensko za varstvo dveh otrok, za dva ali tri mesece. Adžić, Askerčeva ulica 2, Celje.

● RAZNO

Novo modro žensko svilenko obleko izgubljeno 27. junija v mestu, naj najditelj odda proti nagradi pri Brenčič, Celje, Moše Pijade 10.

Starejši samec — delavec z gotovino, trezen, nekadilec želi poznanstva z žensko do 60 let. Pismene ponudbe na upravo lista pod šifro »Sreča« — mirni dom.

Mladu priučenno šiviljo, ali pa trgovsko pomočnico iz solidne obrtniške družine, sprejme mlad obrtnik v večjem mestu. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Takoje«.

Cebelarska družina Celje ima na razpolago travniško košnjo. Interesenti naj se zgledajo v Zagradu 92 pri tov. Fegežu.

ŽIVINOZDRAVNIŠKA

DEŽURNA SLUŽBA

Od 4. do 11. julija 1964

JANEZ CERNEJ

veterinar

Celje, Miklošičeva 11/II

Sedaj je se čas
da si pravočasno izberete
kopalne obleke
po svojem okusu

VELEBLAGOVNICA
Ljudski magazin
CELJE

VAŽNO OBVESTILO!

Komunalna banka Celje objavlja tretje veliko NAGRADNO ŽREBANJE

ZA VEZANE HRANILNE VLOGE, VLOŽENE V ČASU OD 1. JULIJA DO 30. SEPTEMBRA 1964

- NAGRADE:
- 6 KOLES
 - 1 RADIO SPREJEMNIK
 - 2 TRANZISTORJA
 - 1 ELEKTRICNI PEKAC
 - 3 LIKALNIKI
 - 1 INFRA PEČ
 - 1 JEDILNI PRIBOR

Vlagatelji, ki bodo vložili in vezali znesek 50.000 dinarjev vsaj za dobo 1 leta ali 100.000 dinarjev vsaj za 3 mesece, bodo upoštevani pri nagradnem žrebanju in lahko prejmejo eno izmed navedenih nagrad.

Vezane vloge sprejema Komunalna banka Celje, podružnica Celjska mestna hranilnica in ekspoziture v Zalcu, Mozirju, Slov. Konjicah, Smarju pri Jelšah, Sentjurju, Laškem, Sevnici, Krškem in Brežicah.

Žrebanje bo v mesecu oktobru 1964.

Razen žrebanja imajo vlagatelji še to ugodnost, da se njihove vloge obrestujejo po višji obrestni meri od 5,5 do 7 %.

Vlagajte pri Komunalni banki Celje, kjer je vaš denar za vas koristno in varno naložen!

KOMUNALNA BANKA CELJE

OBRTNO PODJETJE »STEKLAR«, GUBČEVA 8
razpisuje 5 prostih mest za vajence steklarske stroke, in sicer:

- 2 VAJENCA ZA STAVBENO STEKLARSTVO
- 2 VAJENCA ZA STEKLOBRUSILSTVO IN GRAVERSTVO
- 1 VAJENCA ZA STAVBENO STEKLARSTVO IN STEKLOBRUSILSTVO V OBRATU VELENJE.

Pogoj je končana osemletka.
Pismene ponudbe poslati na naslov podjetja do 31. julija 1964.

OBVESTILO

ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV NOV OKRAJA CELJE in občinskih združenj borcev obveščajo bivše borce prekomorskih brigad, da je v teku priprava za proslavo 20-letnice prekomorskih brigad, ki bo 4. julija prihodnje leto v Hlirski Bistrici. Zveza združenj borcev prosi bivše borce teh brigad, da se takoj prijavijo, osebno ali pismeno, svojim občinskim združenjem, da bi jih lahko pravočasno povabila na proslavo. Vsi, ki se bodo javili pismeno, naj v prijavi navedejo priimek in ime, v kateri brigadi so bili in od kdaj do kdaj, čim ali zvanje in točen naslov sedanjega bivališča.

Težka bolezen je prekinila ustvarjalno delo — vrste zdravstvenih delavcev je zapustila naša članica

Dr. RESMAN TATJANA

zdravnica v bolnici Topolšica

Pokopana je bila v Ljubljani, dne 23. 6. 1964.

Ostala nam bo v spominu kot dobra sodelavka, ki je vse svoje sile posvečala poklicu, ki si ga je izbrala!

Slava njenemu spominu!

PODRUŽNICA SZD CELJE

IZLETNIK VAM NUDI:

- organizacijo izletov in prevozov strokovnih ekskurzij z modernimi turističnimi avtobusi po domovini in v inozemstvo;
- posredujemo vam nabavo potnih listov in tujih vizumov v najkrajšem času;
- vršimo menjavo valut;
- vršimo rezervacije v spalnih vagonih in na JAT avioni, rezervacijah za letni odid;
- v prodaji imamo avtokarte Slovenije in Jugoslavije, turistične karte Slovenije ter avtobusne in železniške vozne rede.

Poslovne prostore imamo v Celju na Titovem trgu, številka 3 pri Avtobusni postaji. Telefon 28-41, poštni predal 162.

Se priporočamo za cenjena naročila.

IZLETNIK CELJE

ŠPORT - ŠPORT - ŠPORT - ŠPORT

VEČINA NASLOVOV
ZA CELJSKE ATLETE

V Ljubljani je bilo pretekli teden republiško atletsko prvenstvo za posameznike, na katerem so imeli glavno besedo celjski atleti in atletinje. Premoč Celjanov je bila očitna, saj so med 32. disciplinami programa kar dvajsetkrat stopili na zmagovalni oder. V nekaterih panogah je bila premoč taka, da je tekmovalje izgledalo kot klubsko prvenstvo Kladivarja. Kljub vsemu pa so bili le redki, ki so dosegli boljše rezultate.

Na prvem mestu moramo seveda omeniti Stamejčičevo, ki je po tem, ko je letos že štirikrat izenačila, končno le postavila nov državni rekord v teku na 80 metrov čez ovire. Čas 10,8 jo postavlja za letos na 7. do 10. mesto v Evropi. Stamejčičeva je zmigala še v skoku v dalj s skokom 5,94 m ter pripomogla k zmagi štafete 4 × 100 m. Isto število naslovov je osvojila tudi Lubejeva. V teku na 100 m s časom 12,0 sek. ter v teku na 200 m z novim republiškim rekordom 24,6 sek. Na zma-

govalno stopnico so stopile še Podmiljščakova, ki je zmigala v teku na 400 m (59,5), Urbančičeva v skoku v višino s skokom 145 cm ter Čebela, ki je zmigala v teku na 800 m.

Med moški je največ zmag dosegel Zaletel: 100 m — 10,9; 200 m — 22,0; skok v daljino 6,94 cm ter v štafeti 4 × 100 metrov skupaj z Ajdičem, Kolnikom in Mucem. Brodnik je bil uspešen dvakrat: v teku na 110 m čez ovire (15,2) ter v metu kopja (66,65). Po enkrat pa so osvojili naslov prvaka še Vivot v skoku v višino (200 cm), Pikula v metu krogla (15,95), Vrvanek v metu diska (48,99), Kolnik v skoku ob palici (400 cm), Štajner v teku na 800 metrov (1:55,6) ter Lamut v teku na 3000 metrov čez ovire (9:15,4).

Dominacija celjskih atletov in atletinje je bila očitna, bila bi pa še večja, če bi nastopila tudi Vazič in Cerven, ki sta tako morala prepustiti naslove najboljših dolgoprogašev ljubljanskim tekačem.

Košarkarji so končali

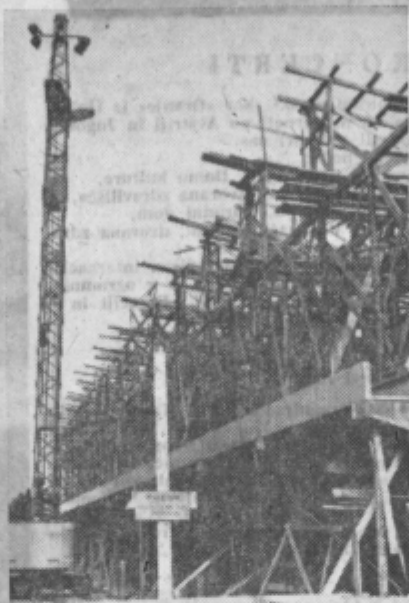
Košarkarji šostanjske Elektro so v tretjem kolu jesenskega dela tekmovalja v slovenski košarkarski ligi doživeli poraz na svojem igrišču proti Tivoliju s 57 : 64 ter pristali na sedmem mestu. Do nadaljevanja prvenstva, ki bo v jeseni so si Šostančani priborili 12 točk.

Končano pa je tudi tekmovalje v spomladanskem delu okrajne košarkarske lige. Po prvem delu tek-

movanja je v vodstvu ekipa Partizana Celje mesto, ki ima štiri točke naskoka brez poraza. Pri vsem tem pa je treba poudariti, da so Celjani edina ekipa v tekmovalju, ki nima svojega lastnega igrišča ter večinoma gostuje na igrišču Gimnazije, ki pa je vsled šolskih potreb le redkokdaj na razpolago košarkarjem.

VELENJČANI NISO USEPI

V povratni tekmi za uvrstitev v enotno slovensko nogometno ligo velenjski nogometaši prav tako kot v prvi niso uspeli. Na igrišču v Velenju so izgubili z ljubljansko Ilirijo tokrat z 2:3 ter tako izpadli iz nadaljnjega tekmovalja. Tako se bodo Velenjčani v prihodnji sezoni skupaj z Olimpijom borili za točke v štajerski konjski ligi.

Gradnja tribune na atletskem stadionu

KOMENTAR
ZDAJ PA
KVALIFIKACIJE

Letošnje naprežanje nogometašev v slovenski nogometni ligi je končano. Kladivar je vodil skoraj od začetka do konca in si že nekaj kol pred zadnjim zagotovil prvo mesto. Seveda je k temu uspehu celjskih nogometašev v precejšnji meri pripomogla združitev najboljših pri Kladivarju. Priznati je treba, da so Celjani od vseh moštev prikazali največ in večkrat z lahkoto osvajali točke tudi na tujih terenih. Tako je bilo tudi v zadnjem kolu v Novi Gorici, rezultat je znan — 2:0 za Celjane. Moštvo Celja je svojo tekmo z B moštvom Olimpije odigralo že pred tem in v končni razvrstitvi obstalo na desetem mestu. Olimpija mora v prihodnji sezoni v nižjerazredno tekmovalje in je tudi v zadnjem kolu na svojem igrišču doživel katastrofo 1:7 proti Soboti.

Tako za ekipo Kladivarja kot tudi za navijače pa nogometna sezona še ni končana. Po dolgih letih so za celjske nogometaše pred vrati spet, kvalifikacije za vstop v drugo zvezno ligo. Sedaj je že znano vse. Prva tekma bo v nedeljo v Karlovcu med domačini in Kladivarjem. Celjski nogometaši se za to srečanje že daj časa vestno pripravljajo in upajo na najboljšo. Vsekakor bo treba v tej tekmi doseči čim boljši rezultat, nato pa v revanšu na Glaziji zaigrati na vse. Seveda pa Kladivarjevi igralci računajo tudi na pomoč svoje verni publike, ki naj s svojim bodrenjem pomaga v borbi za uvrstitev tretjega slovenskega predstavnika v slovenski nogometni ligo.

Cv

ROKOMETAŠI
SE PRIPRAVLJAJO

Na igrišču Partizana so se te dni pričele pripravne tekme republiške rokometne reprezentance za sodelovanje na letošnjem državnem rokometnem prvenstvu, ki bo tokrat ponovno v Črni gori v Kolašinu. Na pripravah sodeluje 15 mladincev, od katerih je kar deset celjanov članov Partizana in ZRK Celja. Republiško ekipo vodi celjski trener Tone Goršič, ki je že v lanskem letu s to reprezentanco zasedel na državnem prvenstvu odlično drugo mesto.

ŠAH

V soboto je bil v Celju povratni šahovski dvoboj med Klagenfurter Schachverein in med celjskim šahovskim klubom. Kakor v prvem dvoboju tako so tudi v povratnem srečanju zmagali Celjani z rezultatom 5:3. Za Celje so nastopili: Draksler, Ing, Vrhovec, Pešec, Bervar, Oder, Pertinač, Jazbec in Kavčič; za domačine sta zmigala Pertinač in Kavčič, medtem ko so vsi ostali remizirali.

KOPALCI, POZOR!

Kopalna sezona se bliža višku in staro ter mlado čofota po vodi, ne da bi pri tem pogledali kakšna je voda. Mnogo kopalcev privabi bližnja Savinja, pri tem pa nihče ne pomisli na nečistočo, ki odteka vanjo.

Celjska sanitarna inšpekcija zato iz zdravstvenih razlogov priporoča, da se ljudje ne kopljenjo v SAVINJI od železniškega mostu v Tremarjih do lesenega mostu na Otoku. To zato, ker se v tem delu izliva v Savinjo neprečiščeni industrijski izplahki in voda iz žarnih kanalizacij. Starši pazite na svoje otroke, saj v tem delu Savinja nudi prave ugodnosti za izvor tifusa in drugih bolezni!

Prav tako je prepovedano pranje konj in avtomobilov od lesenega mostu do Petrovč. Upoštevajte to, da ne boste zboleli in namesto prijetnega kopanja odšli na zdravljenje.

K. F.

KONČNO PO PETIH LETIH

Servis za čiščenje oblek

PRETEKLO SOBOTO JE BILA V CELJU SVEČANA OTVORITEV NOVEGA SERVISA ZA KEMIČNO ČISTENJE IN PRANJE OBLEK. STROJI IN OPREMA JE BILA NABAVLJENA ŽE PRED PETIMI LETI. PROIZVODNE KAPACITETE NOVEGA SERVISA BODO POKRIVALE POTREBE CELJA IN SIRSE OKOLICE, KONČNO TUDI V CELJU EKSPRES IN SUPER EKSPRES USLUGE.

Celjska stanovanjska skupnost »Center« je imela do nedavnega servis pralnice in kopalnice, kovinsko servisno delavnico ter servis za vodovodno inštalaterska in zidarska dela. K le-temu se je vsled vse večjih potreb tovrstnih uslug priključila še pred nedavnim na novo odprt servis pralnice in kemične čistilnice za obleke. Obrat po svoji

opremi in tehniki dela spada med najmodernejšje.

Nov servis združuje etilensko ku. rilnico, triklor etilenski stroj, ki je popolnoma avtomatiziran in opravlja tri operacije: pranje, sušenje in centrifugiranje z vračanjem ter parne likalne naprave. Čas, ki je potreben za čiščenje in likanje ene obleke, je minimalen, saj vse operacije izvršujejo v petnajstih do dvajsetih minutah. Tako je končno Celje dobilo ustrezen servis za ekspresne in super ekspresne usluge, to se pravi, da po naročilu izvršijo v nekaj urah ves čistilni in likalni postopek.

Oprema za nov servis je bila nabavljena že pred petimi leti, vendar je morala vso to dobo ležati vskladiščena, ker ni bila odobrena lokacija. Večino montažnih del so opravili člani delovnega kolektiva. J. S.

Delavka pri parnem likanju (levo) in polnjenju triklor-etilenskega stroja

OBUP OBČANOV

Prebivalci Zgornjih Lise in Brnice smo tako rekoč odrezani od sveta, da o levškem mostu sploh ne govorimo. Cesto, ki nam služi za dostop do mesta, je podjetje Ingrad s svojim prevozom gramoza do skrajnosti uničilo. Tako so prebivalci ne moremo voziti z avtobusom v službo v Celje. Vodna skupnost Celje je namreč dala za odvoz na razpolago kup gramoza ob Savinji nad levškim mostom. Podjetje se je lotilo dela in po cesti je vozil avto za avtom. Od vsega peška, ki so zvozili, pa za cesto ni ostalo nič drugega kot nekaj kamena — skal iz kamnoloma, ki leži razmetano po cesti.

POPRAVEK

V 24. številki našega lista se nam je v članku o radeški mlekarji vrnila pomota, ki jo tokrat popravljamo. V mlekarno dovažajo (ne: razvažajo) mleko iz Gabrovke, od Mokronoga v trebanski občini ter iz Razbora v Loke.

DR. JANKO LESNICAR
DOCENT INFEKCIJSKIH BOLEZNI

Predstojnika infekcijskega oddelka celjske bolnišnice prim. dr. Janka Lesničarja je uprava medicinske fakultete ljubljanske univerze 26. prejšnjega meseca izvolila za docenta infekcijskih bolezni.

Uglednemu zdravniku, prejemniku Kidričeve nagrade ter Šlandrove nagrade celjske občine, k priznanju za njegovo zdravstveno-vzgojno, strokovno in znanstveno delo na področju infekcijskih bolezni, iskrene čestitke!

G. G.

Po sklepu 13. seje Skupščine občine Celje z dne 16. junija 1964 razpisuje upravni odbor Sklada za stanovanjsko izgradnjo občine Celje

NATEČAJ

za dodelitev posojil za gradnjo stanovanjskih hiš iz sredstev sklada za stanovanjsko izgradnjo občine Celje za udeležence NOV

1. V zvezi s VI. natečajem za dodelitev posojil iz sredstev sklada za stanovanjsko izgradnjo občine Celje v letu 1964 za gradnjo individualnih hiš, se za udeležence NOV priznajo posebni pogoji in ugodnosti, kakor sledi:

- 1 % obrestna mera,
- kredit se lahko najame do višine 2.500.000 din,
- rok odplačila kredita je največ do 50 let.

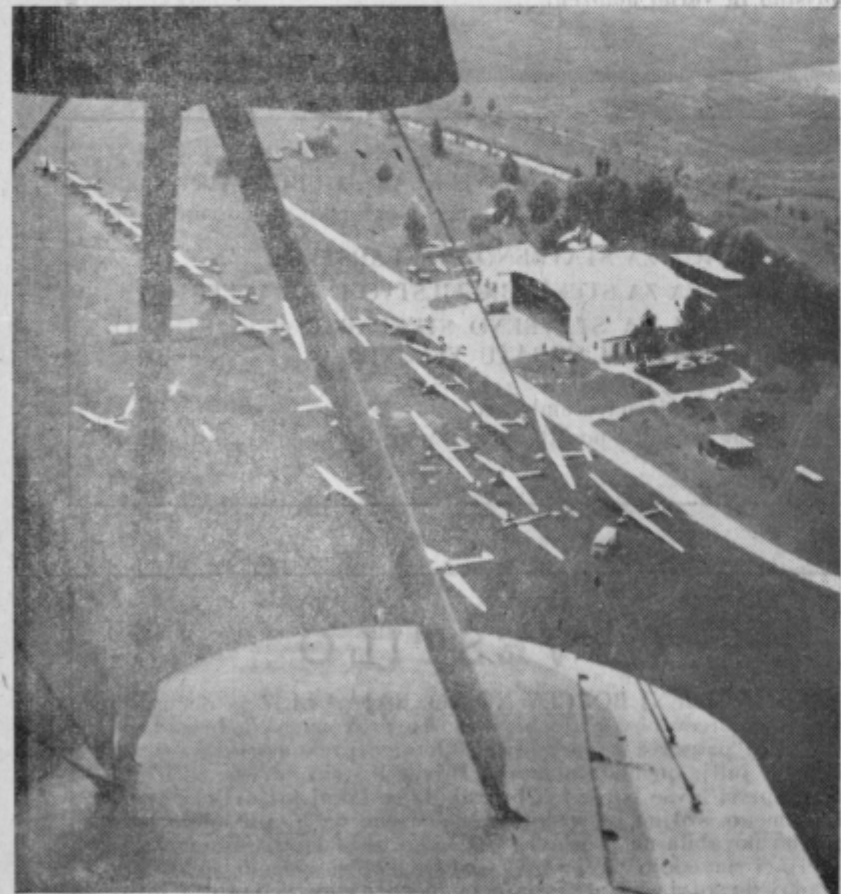
2. Kredite posameznikom bo odobral upravni odbor sklada za stanovanjsko izgradnjo občine Celje na predlog Občinskega združenja ZB Celje.

3. Istočasno bo sklad dodeljeval kredite pod ugodnejšimi pogoji tudi za dograditve, adaptacije in večja popravila lastnikom individualnih hiš, prav tako na predlog občinskega združenja ZB Celje, vendar le v okviru kvote, ki je določena v ta namen.

4. Prošnje za dodelitev kredita je vložiti na Občinsko združenje ZB Celje do 15. julija 1964.

Celje, dne 30. junija 1964

Upravni odbor
sklada za stanovanjsko izgradnjo
občine Celje

Pogled z letala na letališče med tekmovaljem

V začetku decembra je nekega nedeljskega jutra Sigeo navsezgodaj dirjal s kolesom po mestu. Ob nedeljah se je vdinjal za kurirja mestni telefonski agenciji. Nosil je ravno čezmorski telegram za Hoxwortha, ki je imel svoj dvorec kakšno uro hoda iz mesta. Ko je fant dirjal mimo kopalnice Walkiki, je slišal iz smeri Pearl Harborja zamolke eksplozije. Sigeo je pomislil na mornariške manevre. Visoki stebri črnega dima so se dvigali za hribom, na plavem nebu pa so letala risala svoje vijuge in cik cake.

— Hudirjevo zares se igrajo, je menil fant in zapeljal naprej.

Ko pa se je pred vrati Hoxworthove palače oddahnil in pozvonil, mu je odprl sam hišni gospod. Bil je bled in roke so mu drgetale od razburjenja, ko je vzel fantu telegram iz rok:

— Moj Bog, Sig, ali veš kaj se godi? Tvoja domovina je napadla mojo. Japonci bombardirajo Pearl Harbor!

Kot bi ga oplazila strela, je Sigeo zavpil. Njegov glas je bil poln groze, toda še je zmožal zavrniti velikaša z očitkom:

— Vaša domovina je tudi moja domovina, gospod Hoxworth. Tudi jaz sem Američan!

V domači hiši je Goro, ki je ravno imel dopust prvi ugotovil, da bobnenje in dim za hribom niso vaje. Planil je iz postelje in vključil radio. Čez čas se je obrnil k staršem in bratoma ter kriknil:

— Nippon nam je napovedal vojno! Vsi so planili na trato pred hišo in se zazrli v nebo. Nad njimi so v nizkem poletu brneli težki bombniki. Na njihovih krilih so se razločno bleščali svetlordeči simboli sonca, simboli japonske armade.

— Najbolje bo, če se pri priči javimo svojim enotam, je zapovedujoče dejal Goro. Trije mladi možje so se naglo preoblekli v svoje uniforme in zdirjali iz hiše, da bi ujeli kakšno vozilo do kasarn.

Ko so mu sinovi izginili izpred oči, se je Kamedširo sedel na stopnico pred kočjo in kot obrezumljen buljil v nebo. Beli oblaki protiletalskih granat so kazali smer, kamor so letala odletela. Kamedširo je skušal zbrati vsaj nekaj razuma. Toda vse kar je lahko v tem trenutku mislil, je bilo vprašanje polno groze:

— Nippon mora biti v obupni stiski, da je storil kaj takega...

Toda Kamedširo ni dolgo ždel osamljen v svoji razdvojenosti. Okoli poldneva je po cestah križaril patrolni avtomobil in prek hreščečega zvočnika razglašal:

— Vsi Japonci morajo ostati v svojih domovih. Nihče ne sme zapustiti svoje hiše ali stanovanja. Komanda mesta s tem razglašja za prebivalce japonske narodnosti hišni zapor... Pozor, pozor... Vsi Japonci...

Oblasti na Wawajih so zaradi Pearl Harbourja, ki je bil v ruševinah, ognju in pepelu, sklepale, da so Japonci, ki živijo na otočju, peti kolona in odgovorni za razdejanje mesta ter pretežnega dela ameriške tihooceanske flote. Kamedširo je bil naslednji dan, kot vsi drugi Japonci, aretiran in prepeljan v koncentracijsko taborišče.

—

Goro se je nemudoma priglasi v svoji enoti, 298 pehotnemu regimentu. Tri dni je brez predahe garal na letališču Hickman Field, da bi startne steeze čim prej usposobili. V tej enoti so bili Japonci v večini in nek častnik, ki je bil Hawajec je zatrjeval, da so najboljša enota na letališču.

Toda 10. decembra je glavni štab na otočju ujel sporočilo, kako v Kaliforniji oblasti podvzamejo energične ukrepe proti japonskim naseljencem. To je zavrtelo glavo nekemu štab-

KAMEDŠIRO IN SINOVI

nemu oficirju, da je pritisnil na rdeč gumb. Čez noč so bili šotori vojakov japonske narodnosti obdani z bodečo žico in zvočniki so tulili v jutro:

— Vojaki japonske narodnosti, posluš! Odajte sleherno orožje. Tudi nože! Nihče ne sme zapustiti taborišča. Camp je obdan z mitraljezkimi gnezdi!

Tri dni so vojaki razočarani zrl v zevajoče cevi strojníc, tretji dan pa je postal režim nekoliko znosnejši:

— Tako, zdaj lahko čistite stranišča in lupite krompir. Dajmo, dajmo! Na svetlo, vi rumenci! —

Goro je na mah postal sekretar, kar je bil njegov oče leta in leta. Brez prestanka je čistil vojaške latrine in prenašal govno daleč od šotorov v nek kanal.

Medtem je Kamedširo kopnel v taborišču, Joriko in Reika sta bili sami doma. Naključje je hotelo, da ga niso prve dni odpeljali v združene države — v koncentracijsko taborišče. Tisti trije ugledni državljani, ki so ga pred leti obiskali, da bi dobili njegove sinove za športne klube v visoki šoli, so prišli v taborišče in posredovali za tega ali onega jetnika. Ko so zagledali Kamedšira, je Hoxworth pokazal nanj in dejal komandantu:

— Tega tule dobro poznam. On pač ni vohun. Pustite ga na svobodo!

Tako se je tudi zgodilo. Kamedširo, ki se še vedno ni zavedal položaja, se je vrnil k ženi, hčerki in najmlajšemu sinu.

Tudi Tadao in Minori sta po nekaj tednih bila izločena iz šolske enote oficirskih pripravnikov. Oddati sta morala uniforme. Bila sta brez moči in podpore, toda vedno znova sta zagotavljala tovarišem in poveljnikom:

— Mi smo pošteni državljani in se sklicujemo na našo pravico, da služimo domovini! —

Šest tednov ju nihče ni niti poslušal. Potem sta se pritihovala pred majorja Marka Whipple, pravnika tistega Johna Whippla, ki je sodeloval pri kolonizaciji Hawajev. Major Whipple, izobražen in širokogruđen oficir, ki se je šolal na akademiji v West Pointu, je bil iz združenih držav poslan na Hawaje, da bi rešil vprašanje Japoncev na Otočju. V Washingtonu so pričakovali, da bo vse Japonce poslal v taborišče v Nevado, ali pa na otok gobavcev Molokai. Toda major jih je razočaral. Ko je prišel na otoke z vsemi pooblastili, je bil prvi, ki je z njim govoril, predstojnik zvezne policije na otoku. Le-to mu je povedal, da med prebivalci japonske narodnosti ni bilo niti enega vohuna, razen nekaterih uslužbencev japonskega konzulata.

— Kaj pa sabotaža in pasivni odpor?, je vprašal Whipple.

— Nasprotno, je zatrjeval visoki policijski uradnik. — Mladi Japonci gorijo od želje, da bi se smeli boriti na naši strani. Ravno včeraj sem imel dva taka fanta pred seboj. Odlična poba, vam rečem...

— Rad bi ju spoznal, je to mogoče? je vprašal major Whipple.

Zgodilo se je, kot je želel major. Najprej je govoril z bratoma Tadaom in Minorom, pozneje pa še s celo vrsto mladih havajskih Japoncev. Posledica teh razgovorov je bila, da je čez noč nastala nova enota prostovoljcev, njena prva člana pa sta bila Tadao in Minoru. Enota je bila izključno japonske narodnosti. Ti mladi fantje so bili izobraženi in so videli, da je bodočnost njihovih rojakov v mejah Združenih držav odvisna od njih, od tega, kako se bodo v tej vojni držali. Fantje so bili pripravljeni prispevati svoj delež tudi z lopato in krampom, če bi jim orožja ne zaupali. Nobeno, še tako težko delo, jim ni bilo odveč in pretežko, še tako ostra disciplina in diskriminacijski izpadi oficirjev jih niso omajali.

Major Whipple je požel marsikatero grenko na račun svojih »japov«. Oficirji, ki so Japonce nagonsko sovražili, so ga obrekovali, mu delali težave, še več, izogibati so se ga začeli. Toda ešalon prostovoljcev je bil samo začetek. Major Whipple je vrgel novo bombo presenečenja:

— Naš cilj je, da z mladimi havajskimi Japonci ustanovimo bojno enoto, ki jo bomo vključili v bojne vrste proti Nemcem. Ze samo njihova prisotnost bo velik propagandni šlager proti nacionalsocializmu, ki mu bodo prisluhnili vsi narodi protifašistične koalicije!

Čuvaj - vzgojitelj

(Kozerija)

Zivel sem v majhnem mestu, za katerega pravijo da je lepo, čisto in nadvse zdravo.

Pravijo, da je urbanistično zelo lepo urejeno, pa tudi v arhitektonskem pogledu je v njem mnogo idealnih rešitev. Ima mnogo lepih, malih vrstnih hišic, ki so mu s svojimi lepo (?) urejenimi vrtniki v okras. V še večji okras pa je visok nebotičnik, ki se dviga iznad teh hišic.

Pa ni ta kralj nad pritlikavci edini nebotičnik v mestu. Na drugem koncu mesta je še eden, ki se dviga nad starimi (dotrajanim delavskimi) hišami (ali barakami). Družbo v njegovih višinah mu delajo tovarniški dimniki, ki mu poklanjajo (brezplačno) vsak dan oblake črnega, duševnega dima. Drugače pa je kar v redu (če mu dvigalo deluje ter če je v pipah voda), če izvzamemo to, da limas precejšnje težave, če hočeš priti do njega z avtomobilom, ker namreč nima niti svoje dovozne ceste.

Kot vsaka hiša ima tudi ta stanovanec, hišni svet in hišnika (pardon kurjača). In kot pri drugih hišnikih (ki so obenem kurjači), je tudi pri njem pozimi glavna naloga skrb, da živijo stanovalci v toplem ter da toplota ne uhaja iz stanovanj skozi razne odprtine. Zato mora v tej hladni (ali pa manj hladni) polovici leta opravljati zelo težavno nalogo (poleg kurjenja), ki mu včasih celo med rednim delavnim časom ne da miru in si utrga minutico tovarniškega časa, da to nalogo v redu opravi.

Kakšna pa je ta važna naloga? Niti ni tako komplicirana, kot bi si človek mislil. Namreč sprehajati se mora okrog nebotičnika in opazovati, kje je kdo odprl okno (da bi prezračil sobo ali kaj podobnega). In če si ti to slučajno napraviš, te od dela odtrga ihtivo zvonjenje zvoncev in ko pogledaš skozi okno v globino pod seboj, te iz nižine pozdravlja besen hišnik (čuvajev) obraz, ki te jezno opozori, da on ne bo kuril zato, da boš ti odpiral okno. In če nočeš še naprej poslušati raznih (ne)prijaznih napotkov, svaril in groženj, je najbolje, da takoj zapreš vsa okna in raje vdihavaš zrak, kakršen je.

No ja, zima ne traja vse leto in za njo pride vedno pomlad. In seveda človek mora tudi spomladi delati. Če dela ni, si ga mora vsak poiskati sam. In hišnik tako velikega nebotičnika kot je tisti v tistem majhnem mestu, seveda ne sme spomladi mirovati. Kje pa! Kdo bo pa na otroke pazil? Ti so v tem letnem času (po večmesečnem zimskem mirovanju) posebno razigrani. In ko dobe v roke žogo, postanejo pravi »vražiči«. Na žalost v bližini tistega nebotičnika ni bilo otroškega igrišča (pač dobra urbanistična rešitev) in otroci so se igrali kar na dvorišču. In kot po navadi je bilo kričanja in vpitja vseprek; kaj hočete, otroci so pač otroci. Zoga je letela zdaj sem zdaj tja in včasih se je zalepela tudi v steno velikana (ki niti ni trenil). Toda ne za dolgo, kajti prikazal se je »veliki strah« otrok — hišnik (sedaj v vlogi vzgojitelja). Po plohi besed so se otroci razbežali, da bi jih slučajno ne ujel. Kajti to je moral narediti, ker drugače bi pobili vse šipe in zbudili vse ljudi, ki počivajo po napornem delu. Kričijo naj kar v svojih stanovanjih, ne pa na dvorišču, ki ni otroško!

Sedaj sem se preselil iz tega majhnega mesteca v veliko, prajzaprav malo večje mesto s tremi zvezdami. Tu ni tako, je veliko boljše. Toda pred kratkim sem spet srečal hišnika, ki me je spomnil na dobre stare čase stražarjenja in vzgojiteljevanja.

L. S.

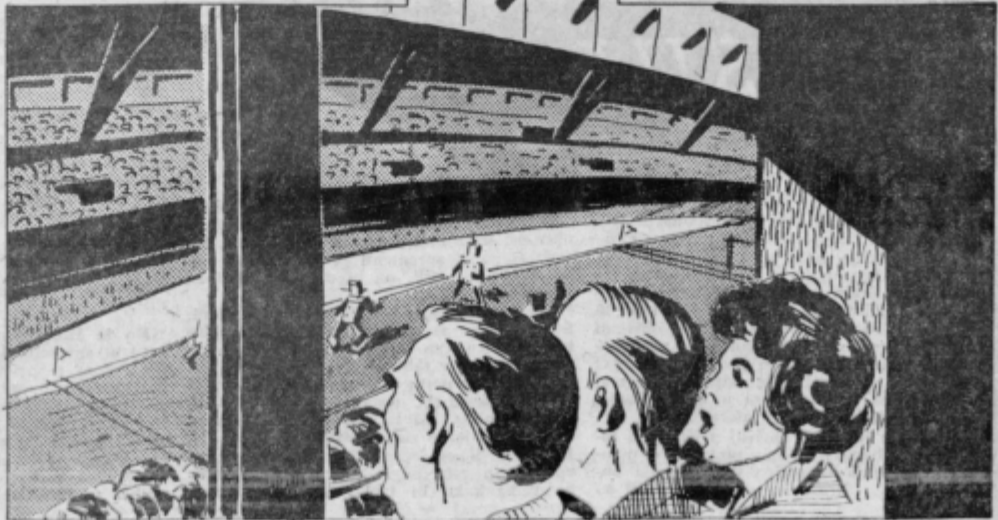
8
IZ
LE
TN
IK
iz bodočnosti

VIZIJA PRIHODNOSTI JE NAREDILA NA LUCY IN NICKA GLOBOK VTIS

PODOŽIVLJALA STA RAZBURLJIVE TRENUTKE TEKME ROBOTOV, S KATERIMI UPRAVLJAJO UČENJAKI.

NAPAD NA RUDNIK HUDA JAMA

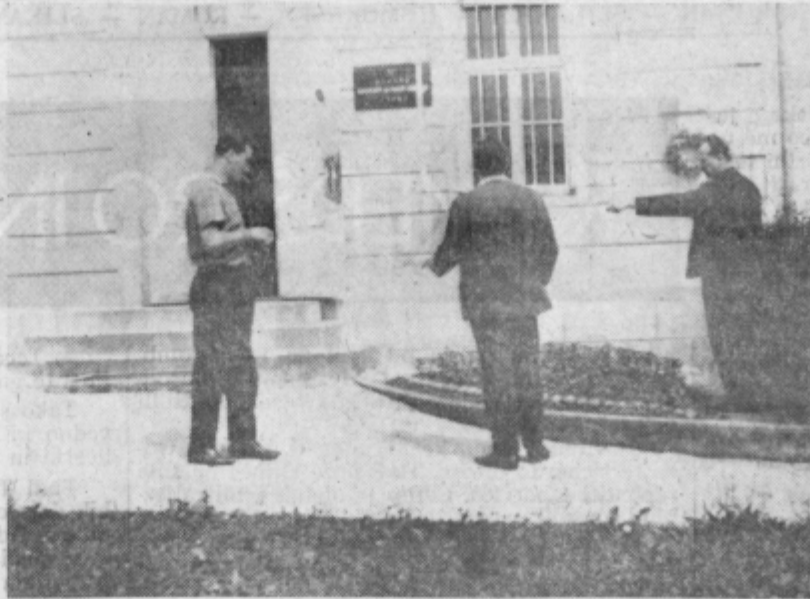
O napadu na laški rudnik rjavega premoga v Hudi jami, ki so ga izvršili pred 22. leti v noči med 2. in 3. julijem od 23.30 do 3. ure zjutraj, je le malo podatkov. Preživeli borci revirske čete opisujejo ta napad kot uspešno akcijo.

Področje laške občine, predvsem pa gornji del Rečice je bilo prav primerno za ilegalno delo in akcije prvoborcev, ki so se tukaj zbirali že v prvi polovici 1941. leta. V tej dobi so na tem področju delovali organizatorji oborožene vstaje Vrnun-Buzdo, Tone Grčar, Sergej Kraigher in drugi. Med najuspešnejše in največje akcije tiste dobe spada omenjeni napad na rudniško napravo in postajo Verksuca. Pokojni prvoborec Franc Hribar med svojimi spomini opisuje: Borci so priprave za napad skrbno izdelali. Akcija je dobro uspela. Borci so bdnosli mnogo razstreliva, veliko zalogo zažigalnih vrvi in kapič. Iz potrošniškega magazina pa 60 parov čevljev, 120 parov nogavic, blaga v kosih, konzerve, sladkor, mast in podobno. Nazadnje so rudniške naprave polili z bencinom in zažgali. Verksuci so se poskrili. Nekaj policajev pa je dajalo trdovraten odpor. Ves plen so naši naložili na vozove in ga odpeljali visoko pod Gozdnik. Nestl (narodni heroj Okrogar) se je pri zažiganju močno opeknel. Ob napadu je padel Janez Butia, partizan — pesnik doma iz Trbovelj. Partizani so ob tej prilož-

nosti prišli do prepotrebne razstreliva, saj je bilo med zaplenjenim materialom preko 3.000 kilogramov dinamita in več tisoč kosov razstrelivnih kapič, ki so pozneje služile za minerske akcije, pri rušenju proge Zidani most — Celje. Ob napadu na postajo Verksuca je bilo zaplenjeno 18 pušk, 1 lahki mitraljez, 5 ročnih granat, 3 pištole in preko 5 tisoč komadov municije.

To je bila največja partizanska akcija, ki pa ni zabeležena niti v žandamerijskih poročilih, verjetno zaradi tega, ker so preiskave prevzele gestapovske enote iz Celja. Ohranjen je le 1 poročilo žandamerijske postaje v Laškem, ki skopopisuje napad. Med drugim: ves napad je trajal približno 5 in pol ure, čeprav je upravno poslopje le 3 km oddaljeno od žandamerijske postaje, ves čas napada ta ni bila alarmirana. Sele po odhodu »banditov« je prišel vodja Verksuca Franc Haube na žandamerijsko postajo in dal prijavo. Od tu je bila takoj nato alarmirana postojanka varnostne policije. Pri ustreljenem »banditu« je bil najden denar in različne beleške, ki se očitno nanašajo na partizanska imena. Identitete mrtvega se ni mogla ugotoviti. Sploh so vsi »banditi« bili o kraljevskih razmerah sijajno poučeni...

V spomin na ta uspešni napad praznujejo prebivalci laške občine od leta 1963 dalje 2. julij kot svoj praznik.

Na tem mestu je padel Janez Butia

RAZGOVOR Z BORCI SLOVENSKEGA BATALJONA NA SREMSKI FRONTI

Domovina se je skrčila v jarek mrtvih

»Topotanje železniških koles v tisti preklesti junijski noči 1941. leta je bilo razen joka in grozljivih uniform, edino spremstvo tretjega transporta, ki je drdral v nepozabnost,« nam je dejal Jože Kragl, šofer celjskega »Prevoznikstva« med kratkim postankom na prevozu tovora iz Maribora za Reko.

Mnogo slovenskih družin je bilo takrat umetno preseljenih. Nas so preselili v Paračin. Mladi smo se večinoma zaposlili v steklarni. Ker je bil zaslužek majhen, sva se z ženo v začetku jeseni preselila v Valjevo, kjer je bilo tudi vzdušje znosnejše, saj ni bilo toliko pesjanstva. Zaposlil sem se v tovarni vagonov. Nekega dne so tovarno obkolili Nemci in nas delavce nagnali v veliko delovno dvorano. Pozneje so pripeljali še več prebivalstva, tako da nas je bilo v dvorani okrog 3500. Tam smo bili priprti skoraj tri dni. Vsak dan so iz dvorane spuščali skupine po sto ljudi, ki se niso vračale. Priprčani smo bili da jih spuščajo v svobodo. Mene so uvrstili v skupino, ko se je začel delati mrak. Po dva in dva smo korakali v koloni ki je zavijala proti reki. Po nekaj sto metrih je v koloni zavrsalo. Mi, ki smo korakali zadaj, nismo vedeli, kaj se dogaja. Sele ko so nas prisilili, da se moramo za nekaj metrov premakniti proti reki k že izkopanemu jarku, sem se zavedel groze. V hipu sem našel odgovor na vprašanje, kam so odhajale skupine stotih. Z grozo sem zrl v zveržena telesa, ki so ležala v globokem jarku. To je bil trenutek, ko se je svoboda in domovina skrčila v jarek mrtvih. V istem hipu je začel z vseh strani v nas bruhati ogenj. Nekaj me je sunilo v prsa...

Z grozno bolečino v ramenu in s polnimi usti neke sladke tekočine v ustih sem se prebudil v temi pod grozno težo teles. Ne vem koliko časa je trajalo, da sem se zavedel, kje sem. Zelel sem zraka, zraka... Nekako sem se izkopal izpod mrtvih teles ter se odvrlel k reki, v vodo...

Ko me je žena spravila v bolnico z zlomljeno ključnico, so me namestili v sobo, kjer je bilo že šestnajst bolnikov. Razen žene ni nihče vedel, od kod sem prišel. Med čakanjem, da bi mi zdravniki nadeli mavce in naravali kosti, so prišli v bolnico Nemci. Zdravnikom so rekli, da ne rabimo zdravniške nege, ne mavca.

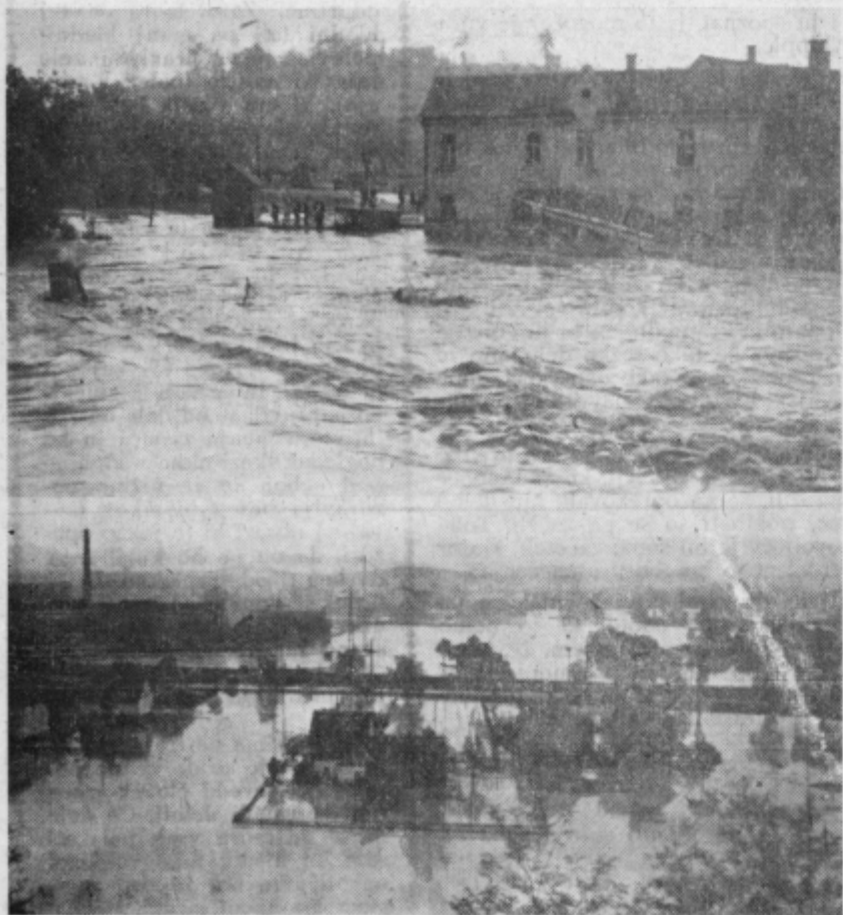
Vse, ki smo lahko hodili, so znova uvrstili v vrsto in nas odgnali na dvorišče komande. Znova se nas začeli postavljati v vrsto. Se je primanjkovalo talcev. Sedaj sem že vedel, kam nas vodijo. Nagonsko sem se umikal proti koncu. Oficir, ki je prešteval vrsto, se je nekaj ljudi pred mano ustavil in vrsto razpolovil. Na levo, napred marš! V smrt.

Preostale so nas začeli zasliševati. Po zaslišanju so me poslali nazaj v bolnico. Ko me je primarij zagledal, me je na operacijski mizi potrepil po roki in dejal: »Tovariš, zate je danes rojstni dan. Življenje računaj od današnjega dne!« Takoj po ukinitvi blokade okrog mesta Valjeva, sva se z ženo vrnila v Paračin. Ko sem zvedel za formiranje sloven-

MI
SUZNI STOLETIJ
SMO STRLI OKOVE,
KI SKOZI NESTETE RODOVE
V SRČIH SO NAŠIH DUSILI
PESEM SVOBODE —
IN KLETVE NA USTIH —
MI
SKOZI NOČI
SMO SONCE SLUTILI,
V KRVI UPORNI
SMO SVOJE POSLANSTVO
POTOMCEM NOSILI,
POSANSTVO SVOBODE...

(Iz neobjavljene pesmi
Damjana Vahna-Svetinova)

ŽALOSTNA OBLETNICA

V tem mesecu poteka deseto leto od tiste strašne noči 5. junija 1954. leta, ko je silno neurje nad celjsko kotlino povzročilo neprecenljivo škodo. Samo na področju celjske komune je bilo prizadetih nekaj nad 3000 ljudi in poplavljenih okoli

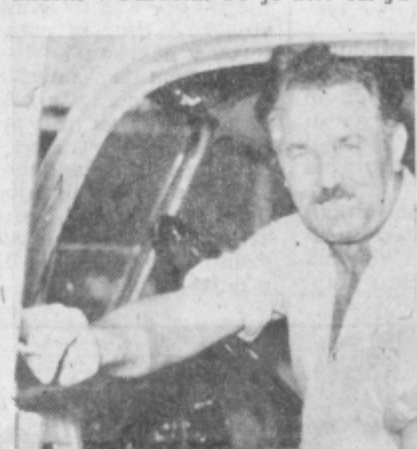
1000 stanovanj, 22 smrtnih žrtev... Skupne škode pa 5 milijarde 192 milijonov... Vse to je samo še žalosten spomin. Regulacija Savinje in njenih hudournih pritokov je sedaj opravljena. Le vode, vode da nes primanjkuje... J. V.

Večnost v sremskem blatu

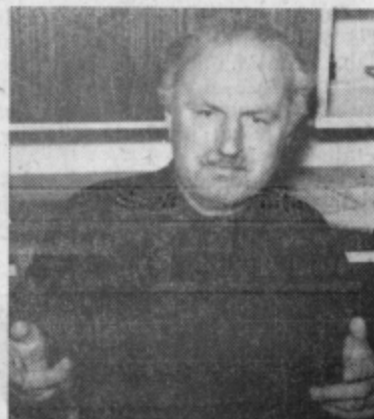
Karlo Dobovišek, nekdanji borec petega ali Slovenskega bataljona I. Krajiške brigade je povedal:

»Razen očeta, ki je bil takoj po okupaciji zaprt, so celotno družino izselili v Paračin. To je bilo 12. ju-

lija 1941. Z istim transportom so bili izseljeni tudi pisatelj Anton Ingolič, profesor Orožen, Albert Sirk, doktor Klar in drugi. Več sto družin.

Jože Kragl

Karlo Dobovišek

Takoj po zaposlitvi v paračinski

v Beogradu, kjer se je formirala slovenska brigada »Franceta Rozmanca«.

Nekaj dni pred 29. novembrom 1944. leta se je začel marš od Dedinja do Stare Pazove. Večdnevni pohod je vodil skozi prazne vasi, ostalo je le nekaj živali, ki so se potepale po praznih ulicah. Sestega decembra smo prikorakali do Sremske Mitrovice. Od tu naprej se je začelo neživljenjsko korakanje skozi težko, lepljivo sremsko blato.

Ob reki Bosut so bili porušeni nasipi, tako da se je voda razlivala po tistih nepreglednih močvirjih... Neke noči je brigadni vodič zgrešil... Celo noč smo tavalili čofotajoč po vodi in blatu, utrujeni, mokri in prezeblji, saj je bil mraz, da je obleka zmrzovala. Mene je napadla vročina. Čez nekaj dni smo prišli do Komletincev, kjer je bila razporejena in vkopana nemška vojska.

Ponoči smo si v blatu in vodi utrdili položaje, kakšnih petsto metrov od nemških. Zjutraj, ko se je začelo daniti, smo šele ugotovili, da so bile izkopane jame polne vode. Istega dne smo izvršili juris.

Vročica in dokončno obnemogel sem se pozneje zavedel v bolnici. Voda, blato in mraz sta opravila svoje. Šele pozneje sem zvedel, da je skoraj celoten bataljon padel na tisti neznanski ravni, pokriti z blatom in vodo...

J. Sever

Cetniki so s pomočjo uprave taborišča provokacije še okrepili. Do največje provokacije je prišlo ob proslavi oktobrske revolucije. Naši tovariši so proslavo marljivo pripravljali. Nekega večera, ko so vadili zbor in recitacije, borci pa se pripravljali za vojaški napad, so nenadoma vdrl oboroženi vojaki iz komande taborišča, s puškami razgnali brigado ter prijeli štab brigade in del komande bataljona. Ta z ničimer izzvani napad so naredili z izgovorom, da se je brigada pripravljala, da bi 7. novembra razorožila straže in zanesla upor.

Delegacija o tem še ni bila obveščena, ko je general Maclean, ki je bil na poti skozi Bari, zaprosil, da se hitro sestane z menoj. Ker sem imel angino z visoko vročino, sem ga prosil, da bi sestanek odložila za naslednji dan. On je hotel, da se sestaneva takoj. Pozno zvečer sem ga sprejel, ležal v postelji. Sestanku je prisostvoval tudi Mirko Sardelli. General je prišel v spremstvu nekaj oficirjev. Z največjo resnostjo je povedal zgodbo o poskusu upora naših tovarišev v taborišču, o aretaciji oficirjev in komisarja itd. In me prosil, da takoj interveniram in to preprečim. Resnično nisem vedel, ali se naj smejem ali jočem. Razložil sem mu dejanski položaj. Rekel sem, da ne zahtevam nič drugega, kakor da mi dovolijo vstop v taborišče, ker pač že mesec dni zastoj čakam na dovoljenje zavezniške komande. Če po tej zadnji četniški provokaciji ne bodo takoj izpuščili tovarišev in me pustili da jih vidim in se z njim pogovorim, ne bo delegacija za nič več odgovarjala, marveč bo vsa odgovornost padla nanje.

DR. SERGIJE MAKIEDO

PRVA
PARTIZANSKA
MISIJA

24

General sprva ni hotel sprejeti mojih zahtev, toda končno smo se vendarle sporazumeli, da bomo naslednji dan v spremstvu ameriškega majorja iz OSS-a Arnolda in britanskega majorja SF-a Morgana (ta je bil pred vojno uslužbenec v rudniku Krupanj), ki je bil last neke angleške kompanije in je odlično govoril srbsko) obiskali generala Wenebelsa, komandanta vseh taborišč v Italiji. Maclean osebno ni mogel priti, ker je moral baje odpotovati. Imel sem občutek, kakor da se je bal posledice, ki bi jih lahko imela ta afera.

Naslednje jutro so skrivaj prišli neki tovariši iz taborišča in nas obvestili o položaju. Komanda taborišča je razglasila obredno stanje. Straže so okrepili. Prettili so

z orožjem. V naših tovariših je ogorčenje doseglo vrhunec. Komiteju je do zdaj uspelo ohraniti disciplino toda v primeru, da se položaj ne bi spremenil in komande brigade ne bi izpuščili, ne bi mogli jamčiti za posledice.

Tovarišem smo naročili, naj bodo mirni. Storili bomo vse, da bodo zaprte tovariše izpuščili, sam pa sem obljubil, da bom do večera prišel v taborišče.

Sele okrog petih popoldne nas je sprejel general Wenebels. Ostal mi je v najslabšem spominu. Bil je star trdoglav človek, dokaj nepriljeten zunanosti. Omejen in nekuren. Sicer rezervni oficir. Verjetno vpliven in zelo bogat, ker drugače zares ne vem, kako bi lahko takina prikazen

MLADINSKI KLUB IN MLADINA

Medtem ko celjska mladina pričakuje centralni mladinski klub in tarna, da nima kam, večina pozablja na mladinske klube terenskih mladinskih aktivov, katerih je v Celju že nekaj. Da bi se bolj seznanili z delom klubov sem obiskal klub MA »Center« — Celje, ki pravkar slavi svojo drugo obletnico obstoja in zastavil predsedniku tov. Slavku Sotlarju nekaj vprašanj.

Povedal nam je, da je bil MA »Center« ustanovljen na pobudo krajevne organizacije SZDL in da so v začetku imeli svoj sedež v pisarni SZDL v Zidankovi ulici. Ko so dobili nove prostore v Gledališki ulici, so imeli zelo slabo opremo za klub in jo imajo še danes.

Na drugo vprašanje, kdaj je klub odprt, je tov. Sotlar dejal:

— Klub je odprt vsako soboto od 17. do 20. ure in vsako nedeljo od 16. do 20. ure. Do osmih zato, ker je večina obiskovalcev šolska mladina in je zanje ta ura hora legalis. Klub je najbolj obiskan pozimi, najmanj pa poleti, zato je od junija do septembra zaprt.

V klubski sobi sem videl televizor in radio, zato sem ga pobaraš s čim se je mladina pri njih zabava.

— Med klubskim časom lahko mladina gleda televizijo, posluša radio in gramofon, bere knjige, časopise in revije, igra razne družabne igre, lahko pa tudi zapleše.

— Ste že kdaj prišli v stik z mladimi prestopniki?, je bilo moje naslednje vprašanje.

— V klub večkrat zaidejo takšni ljudje, toda ker se primerno obnašajo jih ne naganjamo iz kluba,

predvsem zato, ker ima klub namen, da mladino vzgaja in ne naganja na cesto. Mnogokrat pridejo v klub tudi cicibani in pionirji. To so otroci brez »pravih« staršev, ki nimajo kam, razen na cesto in čeprav je naš klub mladinski, smo jih pustili v klub, ker je boljše, da so v klubu, kot pa na ulici. Ko je beseda že ravno pri prestopnikih, še tole: vsi vse preveč dolžimo mladino, da je vsega kriva sama, pozabljamo pa pri tem na okolje, v katerem živi. To se pravi, da velik del krivde nosimo vsi, ker mladine nismo poskušali vzgojiti in ji nuditi tisto, kar si želi.

— Na vprašanje, česa si v klubu najbolj žele, je tov. Sotlar povedal, da je to nova oprema, na katero že čakajo dve leti.

— Kaj mislite o celjski mladini na splošno?

— Premalo v Celju nudimo mladim. Pravijo, da ni denarja, toda tudi z malim bi se dalo nekaj narediti, kar bi bilo boljše kot nič. Večkrat čujemo, da mladina postopa po ulicah in gostilnah. Kam pa naj gre?! Kinodvorani imamo samo dve; prav tako tudi ni večje dvorane za zabavne prireditve. Je le Narodni dom, ki pa je tudi večinoma zaseden. Celjska mladina je dobra in pripravljena delati, toda treba je posvečati več pozornosti njenemu prostemu času, ga bolje organizirati. Želijo bi tudi, da bi se končno dobili centralni mladinski klub, v katerem bi našla zatočišče ne le celjska mladina, ampak tudi mladina iz vsega okraja, predvsem pa dijaki — vozači.

K. F.

TAKIH VOZNIKOV JE MALO

V soboto proti večeru sem bil odšel na kratek sprehod. Ko sem počasi korakal po gladki asfaltni cesti, sem za seboj zaslišal nekakšno godranje in stokanje. Došla sta me človeka, ki sta se sključena v dve gubi pod težkim bremenom, komaj še vlekla naprej. Njunih obrazov ni bilo mogoče videti. Kovčki, borše, aktovke in ne vem kakšna prtljaga vse je še bila, s katero sta bila obložena. Ker se te dni zaključujejo šole, sem sklepal, da sta študenta, ki sta na poti domov iz kraja, kjer se šolata.

Za nami zabrali avto. Prehitil nas, pred nami zavije skrajno v desno in obstoji. Lep, čisto nov Opel-Caravan z registrsko tablico CE 75-46. Voznik, ki je izstopil je bil velik, krepak, zagorel mož. Stopil je k zadnjemu koncu avtomobila in odprl vrata na stečaj. To, kar je rekel, bom napisal dobesedno, kako pa bo urednik to objavil, je njegova stvar. Dejal je:

»No fanta, vidim, da sta že kar slinava. Vrzita tiste vajine stvari tule noter!«

Fanta sta z veseljem ubogala. Zmetala sta težko prtljago v prazen avto, zlezla za njo in že so odbrzeli dalje po asfaltu.

Ovedel sem se, ko so mi tam preko mosta, za ovinkom že izginili iz

pred oči. Ugotovil sem, kako me je bila ganila plemenita gesta in celo tista dobrodušna grobost starega počestnega volka. Čeprav sem vedel, da me ne more slišati, sem glasno zaklical za njim:

»Še dolgo in srečno vozi, starina!«
K. Dobovišek Medlog

NEDISCIPLINIRAN SOFER

V zvezi s člankom tovariša Franca Juga iz Lesične želim povedati naslednje:

Od Kostevca v Logu vodi ozka gozdna cesta, na kateri se vozila ne morejo srečati. Zato se Jug tudi ni mogel umakniti na »skrajni rob ceste«, ker je s svojim vozilom cesto kratkoma zaprl. Na tej cesti velja pravilo, da soferji čakajo zgoraj in spodaj drug na drugega in se kolone izmenoma peljejo v eno in drugo smer. Tisto nedeljo je Juga v Logu opozoril že prvi sofer, da prihaja za njim kolona osebnih avtomobilov, in mu rekel, naj počaka. Jug je menil nič tebi nič zapeljal navzdol in nam tako vsem zapri pot navzgor. Razen tega je namenoma preslišal naše trobljenje in izsiljeval prednost. Ravnal je neekorektno in je vreden vse graje.

Ker je zastoj povzročil Jug in je imel vrhu tega z vzvratno vožnjo prevoziti le okrog 30 metrov, medtem ko bi morali mi prevoziti najmanj 2 kilometra, sem od njega zahteval, naj sprosti cestišče. (Nikakor nisem izjavil, da bi se umaknil, če bi ne imel slabih zavori!) Ker se Jug ni hotel vrniti, sem mu očital nediscipliniranost. Ker je končno uvidel, da ga je polomil, je cestišče sprostil. Jugovo postopanje je bilo neekorektno, njegovo neobjektivno pisanje pa še bolj. Od njega zahtevam za tendenciozno pisanje polno zadoščenja!

Sok Anton, Zlivozdravnik, Korze

DVA PREDLOGA ZA BOLJE UREJEN PROMET

V Celju je več točk, ki bi jih bilo treba za promet boljše zavarovati. Eno od takih je tudi Ljubljanska cesta, ki jo pri Avtoobnovi prečka železnica. Tu se mnogokrat pripeti, da marsikateri kolesar, ki se pelje čez tire, neusmiljeno pade. Zato bi bilo prav, če bi ob straneh ceste uredili posebej za kolesarje ozke steze, po kateri bi se lahko brez skrbi vozili. Kadar je promet na tem odseku gost — in to je v sezoni skorajda vedno — kolesarji namreč ne morejo železnice prečkati pravokotno. To pa je doslej edino varna možnost.

Z vse večjim prometom je na naših cestah treba tudi več reda in discipline. Zato so tudi v manjših krajih že uredili prehode za pešce, v večjih mestih pa celo miličniki pazijo na to, kako ljudje prečkajo cesto. In ob tem se včasih vprašamo, kaj ima večji vzgojni pomen — ali kazni, ali opozorilo. Res je, da opozorila sama ne bodo vedno dovolj.

VEČ SKRBI MLINOKRATU OMREŽJU

Tovarišica Brigita Poljanšek, uslužbenka celjske bolnišnice, je legla v svoji sobi k počitku in bi bila zato skoro ob življenje. Plinška napeljava, ki teče pod podom njene sobe, je bila poškodovana, zato je iz cevi uhajal plin in se nabiral v sobi. Tovarišico Poljanškovo so našli jutraj nezvestno v postelji in jo takoj prepeljali na oddelek.

Kdo je odgovoren za nezgodo ki bi se lahko končala s smrtjo? Zdi se, da bi bilo treba plinške napeljave, ki tečejo pod stanovanjskimi prostori, bolje zaščititi, vsekakor pa pogosteje in temeljiteje kontrolirati.

Franč Arnsšek, Celje

SO STRELOVODI CELJSKE BOLNIŠNICE V REDU?

Ob neurju 22. junija je strela udarila — namesto v strelovod — v dimnik celjske bolnišnice in zadela kuhinjske Kolarja v kuhinji. Vrtar Pavel Forštner ga je z umetnim dihanjem spravil k zavesti. Resnih posledic sicer ni, vendar je zanimivo, zakaj ni strela udarila v strelovod.

Franč Arnsšek, Celje

Nezmotljivost in avtoriteta

Kraj: II. osnovna šola v Velenju. Čas: dolgi dnevi pred spričevali. Učna ura: Branje Bürgerjeve Lenore s kratko razlago; zatem odhod profesorice slovenščine v konferenčno sobo.

Smoter (več smotrov): Izkoriščanje časovnega fonda (idejni), pisanje matičnih listov (praktični) in zadnji: dobiti še eno oceno pri skupinski obnovi.

Zaplet: pri prebiranju profesorica odkrije podobnost dveh obnov (čeprav so si najbrž bile vse podobne) in izbere eno dijakinjo kot žrtev, ki da je prepisovala.

POJAV HULIGANOV

Na nedavni predkongresni konferenci Zveze komunistov šmarske komunije je delegat iz Rogatca v razpravi med drugim z avtoritativnim glasom izjavil, da so se v Rogatcu pojavila dekleta sumljivih moralnih vrednosti, ki se zberejo v gostišču ob glasbenem avtomatu. Poudaril je, da so to mlada dekleta petnajstih, šestnajstih let. Izrazu to ne bi pomenilo, ker sem prepričan, da ne ustrezajo, še več — žaljot! Sicer pa o tem ne bi razpravljali. Želijo pa bi vprašati tega tovariša, ki je tako objektivno naštel vzroke za ta pojav, če ni morda na nekaj pozablil?

Z ozirom na to, da so ta dekleta stara 15, ali 16 let, torej komaj končala osnovnim šolanjem, dvomim, da je to res in če je, kje je to potem uspeh večletnega vzgojanja v šoli, ustanovi, ki mora mlade ljudi pravilno usmerjati, saj je to njena prva in bistvena naloga, in kaj so naredile množične, politične in družbene organizacije, da bi to mladino obvarovale določenih negativnih oseb (po izjavi omenjenega delegata), da bi ji omogočila zdravo, kulturno razvedrilo in delo?

Iz izjave omenjenega delegata to ni bilo razvidno. Osebo pa sem dobil mnenje, da je njihova moralna vrednost — jasna. Ne bi hotel razpravljati o tem, ker dejstvo ne poznam. Zdi se mi pa, da iskanje rešitve na predkongresni konferenci ni rešitev, celo ne spada tja. O tem bi morali in morajo razpravljati ljudje, ki so neposredno zadolženi za vzgojo mladine, organizacije, ki na tistem terenu delajo in to ne v smislu na hitro prinesenih obsoj, temveč v obliki pomoči.

J. Sever

SPREVEDNIŠKE MUHE

Ko sem se letos 16. junija odpravil k avtobusu, ki vozi iz Loke pri Žusnu v Celje, je bil avtobus kot običajno poln, vendar je za nekaj potnikov še bilo prostora. Sprevednik pa je bil glede mene očito drugače mnenja, potegnil me je z avtobusa, čes da zame ni več prostora. Ker sem imel v Celju nujen opravek, sem skušal vstopiti še pri zadnjih vratih, kjer me je sprevednik grobo potegnil za srajco. Istočasno pa je prišel k avtobusu potnik, ki ga sprevednik najbrž dobro pozna, ker mu je hitro pomagal vstopiti. Od vseh, kar jih je čakalo, sem ostal jaz edini, ki je moral uro daleč v Sentjur na vlak. Povrhu se tor: ko je avtobus že odpeljal s postaje, je sprevednik sprejel še tri potnike, ki so pritekli in zaradi katerih se je avtobus ustavil! Prostora torej še za tri potnike, toda katere? Zato bi rad tu javno vprašal sprevednika Vinka Lipnika, katera so merila, ki mu rabijo pri izboru potnikov.

Lesjak Franc, Gorica, p. Slivnica

Dijakinja se tenru upre in prepričuje tovarišico o zmotljivosti njene ocene. Profesorica je prepričana o svoji nezmotljivosti in zaključi uro s posebno vpisano enko v rubriko za ocene.

Posledica: odkritje laži odlične dijakinje in skrb za avtoriteto nezmotljivega ocenjevalca ter vzgojitelja.

Rezime: (s podaljšanim zapletom): dijakinjo kličejo v zbornico, kjer se kar trije predavatelji trudijo, da bi priznala »laž«. Torej ne več vprašanje prepisovanja, temveč saniranje moralnih kvalitete dijakinje. Dijakinja vztraja, kot vztrajajo vodje »lova na čarovnice«. Solze in prizadetost dijakinje so bile premalo izvirne in prepričljive.

Dosedanja vsebina: Kaznjenca Milan in Brkač se ob pomoči protiljudskih elementov in zasleplencev skrivata v okolici mesta in organizirata oboženo tolpo. Prek nemčurke Hilde pride Milan v stik s poročnikom kraljeve vojske Ivanom in se pripravlja na prvo akcijo. Viničarja, pri katerem se je poročnik Ivan skril in čakal na zvezo, odpeljejo s silo s seboj.

— Tule je skladišče municije in orožja. Imam podatke, da ga čuvajo trije možje, ostali, mislim, da jih je desetina, so nastanjeni v podzavljeni vili pol ure proč. Prav dobro nam pridejo karte, ki ste jih prinesli s seboj, gospod poročnik. Ježi me samo, da ne moremo dobiti zveze s križarji. Tako bi lahko isto noč uresničili oba načrta. Med tem ko bi se ena skupina oskrbela z orožjem, bi druga napadla planinsko kočjo, kjer bodo komunisti praznovali. Imam zanesljive podatke, da bodo tam vse važne živine iz mesta. Vas nič ne mika, gospod poročnik?

Poročnik Ivan je pogledal Milana in dejal:

— Seveda me mika. Toda stika ne bomo dobili tako dolgo, dokler križarji ne zvedo za nas. To divjo skupino bo naša prva akcija namamila k nam kot magnet. Akcija s skladiščem orožja je se mi zdi bolj važna. Ljudje bodo zvedeli, da smo tu. Lažje bomo začeli z mobilizacijo moštva za »jurjev bataljon«. Saj menda ne mislite vedno poveljevati šibki deseterici.

Milan se je namrdnil, toda poročnik je imel prav. Pogledal je po možeh za mizo in rezko ukazal mobiliziranemu viničarju:

— Na stražo pred hišo! Preveč prisluškuješ! — Ne strinjam se, komandant. Jaz mu še manj zaupam. S stražo nam še pobegne. Naj se ne premakne od tu... Dogovorimo se zdaj za podrobnosti...

Milan je bil nekoliko prizadet, da mu je poročnik pred možmi očital neprevidnost. Toda

Čeprav so dijakinjo vezali na šolo le še trije do štiri dneva, kajti te dni se je že vpisala na šolo druge stopnje, je doma prosila starše, naj gredo v šolo ter uredijo zadevo, kajti takšne krivice noče prenašati.

Materi je uspelo dopovedati nekaterim prosvetarjem, da je pri okvirno omejeni obnovi možna možnost, slavistka pa še vedno vztraja pri svojem. Predvsem pa so rekli: »Saj razumete, avtoriteto moramo čuvati!«

Pripis: Akcija prosvetarjev je v omenjenem primeru podobna »reformiranim naporom«. Akcija dijakinje, ki so ji porušili spoštovanje do prosvetnih delavcev, pa je podobna subjektu, ki si preveč po svoje razlaga poštenost in moralne kodekse.

J. Klančnik

8

.... ob dvajseti obletnici organov varnostne službe... stop... NAČRTI "KOMANDANTA" JURJA - PREKRIŽANI ... stop ...po resničnih dogodkih... stop ...v letu 1946... stop priredil in zapisal J.K.

potlačil je jezo, saj je vedel, da bo poročnik po prvi akciji odšel in mu pustil proste roke. V svoji vni, da bo lahko kmalu začel obračunavati s svojimi sovražniki, katerih imena je imel na posebnem listu v žepu, je spregledal, kako so se njegovi vojščaki klavirno spogledovali, ko sta s poročnikom sestavljala načrt za akcijo. Ko pa sta s poročnikom do potankosti določila vsakemu izmed njih kaj bo storil, se je oglasil kmot:

— Kaj res ne bomo počakali, da bodo Amerikanci udarili čez? Kaj če se ne posreči? Hranimo vas in skrivamo, pustite moje sinove doma... —

Zdaj je pohitel Milan, da bi mu poročnik ne prevzel prilžnosti.

— Oče, tega mi je pa dovolj. Če ste začeli, boste šli z nami do konca. Marica je povedala,

da že nosijo vpoklice po hišah. Komunisti vedo kaj se godi po svetu. Bodo vaši fantje šli raje v Rusijo? Do konca akcije ne bo iz te hiše nihče nikamor šel. Ko bomo opravili s skladiščem, se bomo prestavili drugam in vaši fantje pojdejo z nami. Vojska smo in ne več skrivači. Zdaj je treba ubogati! Smo se razumeli!

Major UDV je mirno poslušal poročnika Janeza in prikimal:

— Mislim, da si imel prav. Načrt je dober. Danes ponoči je treba izvesti prvi del načrta, jutri popoldne pa izvršite preiskave pri Brkačevi ženi in ostalih, ki so bili povezani z Milanom pred njegovo aretacijo lani. Aretirati je treba tudi Marico, ni pa treba utemeljevati, da je usumljena poneverb. Če je punca v zvezi z Milanom, nam utegne to sama povedati. Samo pazi, Janez! Čim manj hrupa in manj krvi, če je le mogoče. Važna sta Milan in Brkač, ostali pomagajo so brčas, tako kot v prvem primeru, zapeljanci.

Poročnik Janez je zadovoljen zapustil predstojnika in odšel po svojih poslih.

Naslednji dan je završalo po mestu. Ponoči je neka banda napadla krajevni urad v bližnji vasi. Tajnika so jutraj našli zvezanega v pisarni na tleh, ob njem pa zaboj eksploziva, ki pa k sreči ni eksplodiral. Storiščeno pregledali vžgalne vrvice, ki je bila pokvarjena. Vrnili se niso, menda zato, ker je v bližini neka vojaška enota imela nočne vaje. Vlomilci so odnesli priročno blagajno, pisalni stroj, ves arhiv in tajnikovo lovsko puško. Medtem, ko so v vasi zasliševali sosede krajevnega urada, so organi ljudske milice izvršili preiskavo pri Brkačevi ženi, pri nekaterih iz skupine osumljenцев in obsojencev na procesu proti Milanu pred letom dni. Mestni zaporji pa so dobili v goste kar dve arētiranki, Marico in nemčurko Hildo.

SARAJEVSKI ATENTAT

(OB PETDESETI OBLETNICI)

Za idejnega iniciatorja atentata lahko velja Vladimir Gaćinović, ki se je v Svi- ci družil z ruskimi revoluci- onarji in se ga celo Trocki v svojih spisih nekajkrat spominja. Ta je z metodami ruskega podtalnega politič- nega gibanja seznanjal svoje sarajevske prijatelje. Politič- no zelo razgledan je bil tudi črkostavec Nedeljko Čabri- nović. Jevđević v svojih spo- minih navaja o njem, da je bil zelo načitan in tipičen primer delavskega agitatorja tedanje dobe. Mnogo je pre- daval delavcem, organiziral stavke in pisal v časopise so- cialistične stranke. Ko je spoznal oportunistične njenih vodij, je pričel nastopati pro- ti njim v stranki sami. Po izključitvi iz nje je odšel na skrajno levo, celo med ter- oriste.

Gavrilo Princip, sin bedne bosanske vasi, je komaj 17- leten napisal predavanje o novi družbeni ureditvi, do- segljivi le z revolucionarno akcijo. Ostro je nasprotoval Tolstoj, ki je mirno prena- šanje zla smatral za potreb- no. Po eni strani je bil ne- žen in sanjav, a o akciji je govoril suvereno in zapo- vedovalno. V največji me- ri se je želel žrtvovati za uresničenje svojih idej.

Mlada Bosna je bila skra- ja srbska, pozneje se ji je

so jo imperialistične države že dolgo pripravljale ob vr- sti nasprotstev in sporov. Če- prav Srbija, izmučena po ko- maj končanih balkanskih vojnah, še malo ni želela voj- ne in tudi za atentat sploh ni mogla biti odgovorna, jo je Avstro-Ogrska hotela zanj kaznovati in uničiti. Z vojno je hotela zatreti tudi vsako osvobodilno in zedinjevalno gibanje v svojih južnoslovan- skih pokrajinah. Pri tem jo je podprla zavezniška Nemčija, ki si je nameravala z orožjem še globlje odpreti pot iz Evrope na vzhod in doseči sebi v prid novo raz- delitev kolonij v svetu.

Sodni proces oktobra 1914 v Sarajevu je pokazal obču- dovanja vredno moralno silo večine obtožencev. Tam je Princip mirno izjavil:

»Več kakor dve leti sem se pripravljaj, da napadem osebnost, ki je predstavljala avstrijsko oblast. V nadvoj- vodi sem videl našega smrtn- nega sovražnika — hotel je ovirati enotnost vseh Jugo- slovanov!« Zato je sklenil, da ubije njega in nato še se- be. Skušal je vse dejanje vzeti nase, da bi zaščitil os- tale zarotnike.

Pet obtožencev je bilo ob- sojenih na smrt z obeše- njem, enajst pa na mnogo- letno težko ječo. Nekateri drugi so se pravočasno re-

šili s pobegom čez mejo ali pa nihče ni izdal njihovega sodelovanja. Glavni atenta- torji Princip, Cabrinović in Grabež še niso bili 20 let stari, zato so dobili najvišjo možno kazen — po 20 let težke ječe.

V Bosni so se vrstili »ve- leizdajalski sodni procesi. Osumljene mladince so v stotinah pošiljali v interna- cijo. V podzemeljskih ječah trdnjave v Arabu in drugod so zlasti leta 1915 množično umirali za legarjem.

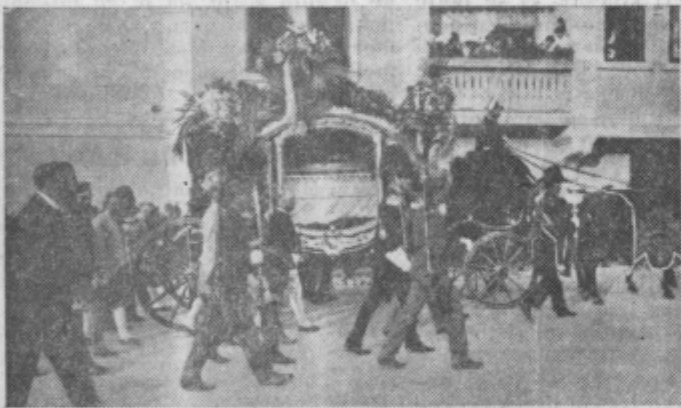
Princip, Cabrinović in Grabež so trpeli v trdnjav- skih zaporih v Terezinu na Češkem. Tam so umrli vsi trije. Spomladi leta 1918 je izdihnil tudi Princip, telesno le še senca človeka, a z ne- zlomljivim duhom.

Leto 1918 je z razpadom habsburške monarhije omo- gočilo ustanovitev jugoslo- vanske države, a v njej je nacionalno osvoboditev v te- danjih razmerah dosegel le srbski narod. Tedaj je napo- čil čas boja za socialno os- voboditev. Toda večina naj- zavednejših članov Mlade Bosne tega ni več živa doča- kala.

Izmed neposrednih udele- žencev atentata so danes živi še trije: nekdanji šestosolec Vaso Čubrilo, obsojen leta 1914 na 16 let, učiteljšč- nik Cvetko Popović, obso- jen na 13 let, in dijak trgov- ske akademije Ivo Kraljević, Hrvat, obsojen na 10 let težke ječe. Vsem tem so se leta 1918 odpela trdnjavska vrata.

Petdesetletnica sarajevske- ga atentata, ki je nekoč pre- tresel svet in oznanil priče- tek svetovne vojne! Doba 1914—1964! Koliko je bilo vmes dogodkov, ki so spre- minjali svetu obraz in člo- veku življenje! Velika in po- membna je bila pot, ki so jo v kratkem polstoletju pre- hodili jugoslovanski narodi z mogočno življenjsko silo.

Fran Roš

Pogrebni voz s Ferdinandom

pridružil tudi nekaj Hrva- tov. V deželi, kakršna je bi- la Bosna, je bilo mogoče uskladiti interese Srbov in Hrvatov edino le na jugoslo- vanskem programu. Ta je bil sicer še docela tuj kmečki množici, vendar se je ob njem boj proti Avstro-Ogrski dal razširiti še na nekatere njene dežele. V tem se je Mlada Bosna razločevala od bosanskosrbskega meščan- stva, ki se je vezalo izključ- no na Srbijo.

Organizacija MB ni imela enotnega programa in čvr- stejšje politične linije. Nje- nim članom je bila važna predvsem nacionalna osvo- boditev. Večina njih je sicer smatrala za neizogibno po- trebno tudi socialno osvo- boditev, toda ta se ji je zdela nemogoča pred nacionalno osvoboditvijo, zato je ni je- mala v svoj načrt. Povezava obeh v istočasnosti bi bila gotovo pravilnejša in bi obe- tala celotnejši uspeh, ker bi bila pritegnila tudi revne ljudske množice. Toda takš- na pot bi zahtevala večletne priprave, ki bi jih, ostro ovir- al državni režim, a mladini se je mudilo k dejanjem.

Kakor je ta mladina so- vražila avstroogrsko oblast, tako je svojega nasprotnika videla tudi v domači buržo- aziji, ki se je pomirjevala s tujim gospodstvom v deželi, služeč pri tem svojim oz- kim osebnim koristim. Ta povsem neodvisna mladina je stala na strani izkorišča- nih kmečkih in delavskih množic, iz katerih je pove- čini sama izhajala in zato živela v hudem pomanjka- nju, ki je obiskovala sara- jevske šole.

Veselin Masleša pravi o atentatorjih: »Nesporno je, da oni kot ljudje in kot bor- ci predstavljajo vrhunec te- ga, kar človek more dati od sebe.«

Sarajevski atentat je spro- žil prvo svetovno vojno, ki

ZRAHLJANA VERIGA

Se danes živ udeležencev sarajevskega atentata Ivan Kranjčević pripoveduje v svojih spominih:

— Stjepanovića, Zagorca in mene so 11. decembra pripeljali iz Sarajeva v kaznilnico v Zenici trije žandarji.

Ko smo se na sarajevski železniški postaji namestili v vagonu, sem žandarje naprosil, da nam malo zrahljajo lisice, ker nam veriga žuli roke. Nato mi je najstarejši žandar ukazal, naj molčim, sicer da bo še bolj zategnil verigo.

Odšel je s tretjim žandarjem, da si na kolodvoru kupita cigaret, a nam obsojencem kruha. Tedaj je Slovenec sam ostal z nami v vagonu. Iz žepa je izvlekel ključ k lisicam in zrahljal verigo za en člen.

Kmalu se je žandar-Srb vrnil in je zamenjal Slovenca, ki je zdaj odšel kupovat cigarete. Hitro je stopil k nama in zrahljal našo verigo tudi za en člen. Zdaj je bila veriga že močno ohlapna in morala sva paziti, da nama ni zdrknila z rok.

Zahvaljujeta se, toda če bi prišla kontrola in opazila, da nista dobro povezana, bi bil kaznovan jaz ...

F. R.

Willie dedek Mraz

Doslej smo sledili Williju - policaju, člo- veku, ki je bil rojen za preganjanje zločinov, ki je v spopadih s stoterimi izobčenci druž- be potegnil vedno srečnejši konec. Zaradi svoje trdovratnosti, gibčnosti in domiselnosti je daleč prekašal literarnega vzornika Sher- locka Holmesa. Prekašal pa ga je še v ne- čem. Sherlock Holmes je bil aristokratskih navad, bil je hladen človek, ki je preganjal zločin zaradi sebe, ker je bil to njegov hobi. Willie pa je preganjal zločin, ker ga je so- vražil, ker je vedel, da vanj dirjajo navadno tisti ljudje, ki bi lahko bili dobri. Willie je videl v zločinu zlo, ki je posledica socialnih razmer.

Nekoč, bilo je še v začetku Willijeve po- licijske kariere, je zgrabil zmikavta ravno na novoletni večer. Storilec se je zviljal v njegovih pesteh, ko ga je le-ta s trdim pri- jemom pehal pred seboj v mestne zapore.

— Joj, gospod policaj, ni mi zase. Zaslu- žil sem, toda moji otročki. Hotel sem jim nocoj kupiti toplo večerjo in nekaj slaščic.

— Prej bi bil mislil na otroke, ko si kra- del, je grmel Willie, toda v prsih ga je stis- nilo. Če bi mu mož obljubil, če bi mu lahko verjel, da ne bo nikoli več, bi ga morda pu- stil teči. Preden pa je Willie izročil tatu jet- niškemu pazniku, je vprašal storilca po na- slovu.

Še tisti večer je Willie odkorakal v četr- ti siromakov in nasul na oguljeno mizo kup dobrot pred otroki moža, ki ga je pred kakš- no uro spravil za rešetke.

Prej kdaj je Willie še mislil na lastno družino. Ko pa je enkrat svinčenka tihotapca prevrtila njegov nadlakot, si je premislil.

KAKO VZGOJITI MLADEGA ZLOČINCA

● Dajte otroku že z ma- lega vse, kar si želi in kar hoče imeti. Tako bo zrastel v veri, da mora svet zanj skrbeti.

● Če je pobral nekje ne- sramne misli in izraze, se smejte. Smatral se bo za ju- naka in brihtnega fanta.

● Pospravljajte za njim vse razmetane knjige, čev- lje, obleke. Delajte vse za njega, da se bo tako navadil odvaliti odgovornost vedno drugim.

● Prepirajte se često v njegovi navzočnosti, ker ne bo tako razočaran, če se starši pozneje razidejo.

● Dajte mu denarja, ko- likor ga hoče in ne dovolite, da bi si kaj sam prislužil. Zakaj bi mu bilo enako tež- ko, kakor je bilo vam?

● Izpolnite mu vsako že- ljo po zabavi, jedi in pijači, kajti če bi mu to prepoveda- li, bi utegnili priti do ne- varnih kompleksov.

● V primeri z učiteljem, sosedom in miličnikom se zanj zavzamite in mu dajte potuho, da so to ljudje, ki ga ne marajo ali ga celo so- vražijo.

● Če pa pride potem v resne težave, se sami opra- vičite, češ: Saj mu nismo bi- li kos.

● Pripravite se na življe- nje polno skrbi in tegob. To vam me izostane.

M. C.

700 LET STARA PEČ

V bivšem važnem obsotelj- skem središču Lembergu, kjer so imeli celo okrožno sodišče (Landkreisgericht) obeleženo na pročelju z roko pravice, je še sedaj ohranjena kar 700 let

stara peč. Peč ima zgodovins- ko vrednost, žal ne interesen- tov, ki bi jo postavili na pravo mesto.

Črnka iz Konga je z ironičnim nasmeškom sprejela vest o najnovejši modi, ki se je pojavila v ameriškem Miamiu, v zadnjem času pa tudi v Angliji: po njej se na plažah kažejo kopalke ravno v obratnem položaju.

Hrup - sodobna pošast

Brez hrupa ni sodobnega življenja in ni čudno, če znanstveniki trdijo, da je hrup postal pravi »zmač« za človeka in družbo. Ugotovit- ve kažejo, da celo hrup, ka- terega zavestno niti ne za- znamo več, vpliva na aku- stične živce, ki prenašajo utrujenost na celotni organi- zem. Tako sovjetski znan- stveniki trdijo, da prav hrup ustvarja pri človeku čudovi- to dovednost za cel niz bo- lezni, kot so: jecljanje, iz- guba spomina, artioskleroza,

čir na želodcu, histerija in podobno.

Zvočno jakost hrupa me- rimo s foni. Tako je hrup 80 fonov še znosen, čeprav po- staja škodljiv, v kolikor smo mu dlje časa izpostavljeni. Težko prenašamo hrup 100 fonov, to je na primer ta- krat, kadar ekspres pelje mimo nas.

Jakost 130 fonov že izzove bolečine, po daljšem času pa lahko izzove smrt. Pri tem je zanimivo, da je hrup tem bolj boleč, čimbolj je zvok čist. Prav zaradi posledic hrupa je važno, da tako do- ma kot na delovnem mestu in v javnih lokalih ter na ulicah storimo vse, da hrup omejimo, kolikor je mogoče.

VSEENO KDAJ

»Ali verjamete,« je vprašal nekdo Shawa, »da je tisti, ki se oženi v petek, vse življe- nje nesrečen?«

»Seveda verjamem! Zakaj naj bi bil petek izjema?«

VEČ KOT DOVOLJ

Ko je Shawu neki mlad domišljavec razlagal, kako je pustil študij medicine, ker se bo posvetil književnosti in tako koristil človeštvu, mu je slavni pisatelj rekel:

»Če je tako, vam sploh ni treba pisati.«

»Zakaj?« je začuden vpra- šal nekdanji mediciner.

»Ker ste si pridobili ne- precenljive zasluge za člo- vешtvo že s tem, ker ste se odrekli medicini.«

Boljši kot Sherlock Holmes

5

Vsak dan bi žena trepetala, če bi bila res do- bra žena. In če bi imel otroke, bi lahko vsak trenutek objokovali mrtvega očeta. Nak, si je dejal Willie, za moža s takšnim poklicem, je družina prevelika odgovornost.

Tisto novoletno noč je prebil pri otrocih svojega jetnika in je čakal, kdaj se bo vrnila njihova ničvredna mati. Ni je bilo. Lovila je pijane mornarje po pristaških beznicah. Dočakal je z otroci jutro. Poslej se je vračal k njim, kdaj koli je utegnil. Seveda nikoli praznih rok.

Število njegovih varovancev se je od ted- na do tedna večalo. Včasih je moral zaviti v gostilno slabše vrste h kosilu, ker se mu je posušil žep. Med službo in tistimi pičlimi

uricami spanja je bil Willijev dan izpolnjen z obiski pri »svojih otrocih«, s treningi v pla- valnem in boksarskem klubu. V telovadnico in v kopališče je vsak teden po dvakrat pri- peljal celo procesijo, otroke tatov in zločin- cev. Tu so vadili, po treningu jih je gostil v kakšni ceneni restavraciji in ko so se spre- hodili, jih je spet spravil domov. Kdo ve ko- likim mladim bitjem je s svojim ravnanjem preprečil, da niso šli po poti staršev. Tudi pozneje ko je bil šef na visokih dolžnostih, ni opustil te navade. Založil je ves svoj vpliv, da so mu dovolili ustanoviti sklad, v kate- rega se je stekal del mandatnih kazni. Iz tega sklada je izvoljen upravni odbor raz- deljeval sredstva družinam zaprtih zločin- cev, zlasti pa pomoč njihovim otrokom.

Na Willija so zlikovci večkrat streljali, preden jih je aretirali. Toda nikoli se mu ni zgodilo, da bi ga napadli iz maščevanja po tem, ko so prestali kazen. Na mnoge robust- ne policiste so, nanj nikoli.

Na koncu pripovedi o Williju, ki je bil boljši kot Sherlock Holmes, smo. Spoznali smo nekaj utrinkov iz življenja tega srčnega, nenavadnega moža. Vendar dodajmo še to. Ko je dobil visoko odlikovanje in ko se je dvorni uradnik zanimal, če je vesel odliko- vanja, je Willie dejal:

— Sporočite njenemu veličanstvu, da sem. Zlasti pa sem vesel tega, da je podelitev od- likovanja naredila moji mali nečakinji nepo- pisno veselje in špas!

Pač Willie, mali Willie, ki je vedno storil, kot se je odločil in vedno rekel kar je mislil.

Konec